

YENİ DEMOKRAT GENÇLİK

Biz Kendimizi Dünyayı Temellerinden Sarsacak Bir Davaya Adadık!
Siyasi Gençlik Dergisi | Sayı 17, Şubat - Mart 2022 | ISSN: 2149-1208 | 10 TL

CÜRETİ KUŞAN, İSYAN ET örgütlen!

DOSYA: MÜLKİYET, MÜLKSÜZLEŞTİRME VE SERMAYE BİRİKİMİ

ERKEK DEVLET
KAYBEDECEK
KADIN MÜCADELEMİZ
kazanacak!

Merhaba;

Dergimizin 17'inci sayısını sizlere ulaştırıyor olmanın heyecanını yaşıyoruz.

Mevcut sistemin, her alanda yaşanan yoğun emek sömürsünü, gelecek hayali kuramayan, hatta iki gün sonrasında nasıl yaşayacağını kestiremeyen bir kuşak yarattığını, hayatımızı en kötü koşullarda sürdürmek zorunda bıraktığını görebiliyoruz. Emek sömürsü; üniversitede dayatılan çürümüş eğitim sisteminde, evde; özellikle kadın emeğinin hiçleştirilmesinde, fabrikada kol gücümüzün tükenmeyen bir kaynak olarak kullanılmasında, sokakta, yurttaki markette, kafede, alışveriş merkezinde, düşüncelerimize, inancımıza uygulanan ambargoda, yasaklamalarda vücut buluyor.

Ekonomik krizin geldiği boyutlar tüm gençliği mücadelenin içinde olmaya zorluyor. Biz barınmadan, yeme içmeye, eğitim-öğretime bir hayli zor koşullarda yaşamımızı anadilimizden bile mahrum sürdürürken, bir avuç zengin uzayı keşfetme, zaten mahvettikleri dünyayı son damlasına kadar sömürüp buradan kaçma hayalleri kuruyor.

Bu hayallerini yıkacak gücümüz var!

Müslüman olmadığı ve sistemin bir bütün dayatmaları sonucu kaldığı cemaat yurdunda intihara sürüklenen Enes Kara'nın durumunda olan inancı, düşüncesi, yaşam biçimi "farklı" olduğu için ötekileştirilen gençliğin, onların hayallerini yıkacak enerjisi var!

Biz de dergimizin bu sayısında her geçen gün daha az kişinin elinde toplanan zenginliğin temelini inerek mülkiyet konulu bir dosya hazırladık. Bir avuç zengin, zenginliğini milyarlarca insanın mülksüzleştirilmesi üzerine kurduğunu konu edindik. Dosyamızın içerisinde mülkiyet kavramının tarihsel sürecini, güncel politik süreç ile ilişkisini, kadının, hayvanın, ezilen ulusun ezilmişliğini mülkiyet kavramı bağlamında incelemeye çalıştık.

Her alanda gerçekleşen saldırıları ve karşısında direnişi dergimize taşımaya çalıştık.

Her bir arkadaşımızın emeği ve kolektif çalışma ile hazırladığımız dergimizi keyifle okuyacağınızı umut ediyoruz.

Umut ve dirençle...

İsyan:.....2-4

Kazakistan'da İsyan:.....5-7

Üniversite Gençliğinin En Temel Sorunu: BARIN-MA:.....10

Forum:.....12-13

Denge Ciwanên:.....16-17

Yalınayaklı Kadınların Mücadelesi:.....20

Tutsaklar Halkın Sesidir:.....21

Genç Kadın:.....22-23

İfşa ve Yaşanan Örneklere Nasıl Bakıyoruz:..... 23-25

Kolektifin Sesi:.....26-28

ÇEVİRİ- Karşılıklı Yardımlaşma Üzerine 4 Nokta:.....29-32

Gençlikten Notlar:.....33-35

DOSYA- MÜLKİYET, MÜLKÜSÜZLEŞTİRME ve SERMAYE BİRİKİMİ:..36-62

Kendini Geliştir; Yeni Bir Dil Öğren - İlkel Topluluk:.....37-40

Mülkiyet Nedir? Tarihsel Bir Giriş:.....41-45

Mülkiyet; Kadın ve Hayvan Üzerinde Yaşallaştırılan Hakimiyet:..46-50

Ev içi İşbölümü ve Gizli Kölelik:.....51-52

Ezen Ulusun Sermaye Birikimi: Sömürü, İlhak, İşgal:.....53-57

Mülkiyet İlişkisi Bağlamında Barınamayanlar:.....58-62

Bellek:.....63-64**İLETİŞİM**

| YDGiletisim

| yenedemokratgenclik@gmail.com

www.yenedemokratgenclik5.com

Nisan Yayıncılık ve Basım Sanayi Ltd. Şti. Yönetim Yeri: Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No: 25 Kat: 3 Daire: 9 Beyoğlu/İstanbul **Tel:** 0 212 293 73 76 **Sorumlu ve Yazı İşleri Müdürü:** Vedat Yeler **Baskı:** Ezgi Matbaacılık, Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sok. No: 10/A Blok İstanbul/Beyoğlu

Dergimizi bu adreslerden temin edebilirsiniz Merkez Büro: Katip Mustafa Çelebi Mahallesi Tel Sokak No: 25 Kat: 3 Daire: 9 Beyoğlu/İstanbul **Tel:** 0 212 293 73 76
İRTİBAT BÜROLARI- **Ankara:** Cumhuriyet Mah. Tuna Cad. Çanakçı İş Hanı no: 146, Kat: 4 Çankaya **İzmir:** Konak Mah. Faik Muhittin Adam Cad. Nefis Tınaz
Çarşısı. No: 28 Kat 1/102 Kemeraltı [0 232 484 72 83] **Erzincan:** Ordu Cad. Ordu İş Hanı. Kat: 3 No: 318 [0 446 223 45 82]

Fırtına Yükseliyor! Birlikteliğimizi, Birliğimizi Büyütelim!

Halk kitlelerinin örgütlenme alanlarına dönük saldırılar devam edereken mevcut örgütlenmeleri büyüttüğümüz, alternatif örgütlenme modelleri geliştirdiğimiz oranda sistemin krizini halk için fırsata çevirmek mümkün olacaktır.

Emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu ekonomik kriz halk kitlelerinin yaşamını her geçen gün daha fazla sömürerek derin bir yoksulluğa, geleceksizliğe, baskıya sürüklüyor. Böyle bir süreçte dergimizin yeni sayısını hazırlarken, geleceğimizi kazanmanın bu sömürü sistemine karşı örgütlenmekten, mücadele etmekten geçtiğinin bilincinde olarak halk gençliğinin geleceği kazanma mücadelesine katkı sunmak, günceli ve çıkış yollarını doğru değerlendirebilmek önemli bir sorumluluk olarak omuzlarımızda duruyor.

Geçtiğimiz yıl işçiler, köylüler, kadınlar, gençler, Kürt ulusu ve ezilen inançlara mensup kitleler açısından birçok saldırı ve direnişin geliştiği, bugünümüzü çalan egemenlerin geleceğimizi de zapturapt altına almak üzere saldırdığı, bizlerin ise kıpırdanmalar düzeyinde de olsa hareketlilik kazandığımız, fırtınaya daha fazla hazırlandığımız bir yıl oldu. Bu adımlar bugün açısından yetersiz olsa da gelecek açısından umut vermekte, yarınımız açısından önemli bir yol göstermektedir.

Egemenlerin saldırılarını gözlemleyerek, ezilenlerin, özelde de halk gençliğinin gelişen mücadele seyrini çözümlenebilmek, tabloyu daha net görebilmemiz ve mücadeleyi büyütmemiz açısından doğru olacaktır.

Geleceğimizi Çalıyorlar!

Yasal düzenlemeler adı altında çıkarttıkları madde-lerle işçi kıyımları gerçekleştirerek, işçi sınıfının kısmi kazanımlarını dahi gaspetmeye çalıştılar. İşçilerin örgütlenme hakkı yok denecek raddeye getirildi.

Sokağa çıkma yasakları fırsata çevirilip köylülerin toprakları maden şirketleri için ranta açılarak doğa katliamları gerçekleştirildi. İklim krizi ve iklim adaleti kampanyaları reklam olarak kullanılırken, talan politikaları her geçen gün yaşam alanlarımızı daha fazla işgal eden, geleceğimizi çalan bir sürece dönüştürdü. Marmara Denizi'ni müsilaj basarken, ülkeye çöp ithal edilerek geri dönüşüm adı altında doğamız emperyalist tekellerin pisliğiyle daha fazla zehirlenen ve koca bir çöplüğe getirildi.

Üniversitelerde halk gençliğinin özgür-özerk-demokratik üniversite mücadelesinde elde ettiği kazanımlar AKP-MHP iktidarının sözcülüğünü yapan kayyumlar eliyle gaspedilip, üniversitelerimiz şirketlerin AR-GE alanına dönüştürüldü. Pandemi sürecinde staj sömürüsü devam ederken sokağa çıkma yasaklarıyla eve mahkum edilen liselilerin özgürlükleri gaspedildi. Genç işçiler güvencesiz koşullarda sömürülürken, işten çıkarmalarla birlikte genç işsizlik %25'in üzerine çıktı. AKP-MHP iktidarının desteklediği çeteler eliyle, açlığa mahkum edilen gençler uyuşturu- silah ticareti- çeteleşme üçgeninde yozlaştırılarak bezirgan saltanatına gözlerini kapatmış bir jenerasyon oluşturulmaya çalışıldı.

Kadınlar ve LGBTİ+lar "kutsal aile, aile değerleri, toplum hassasiyetleri" adı altında patriyarkanın derinleştirildiği; şiddetin, sömürünün, baskının her türlü sunun reva görüldüğü, isyanın ise "haram" kılındığı koşullarda yaşam ve hak mücadelesi veriyorken tüm bunlar yetmezmiş gibi pandemi döneminde de ev içi şiddet ve güvencesizlik cendesine atılmak istendi. Dünyanın dört bir yanında gelişen kadın mücadelesinin uluslararası kazanımı anlamına gelen İstanbul Sözleşmesi AKP-MHP iktidarının saldırılarıyla gaspedildi. Kadın cinayetleri her geçen gün artarken ülkede gelişen kadın mücadelesini darbelemek üzere eylem yasakları getirildi, polis şiddeti pervasızlaştırıldı.

Kürt ulusuna yönelik imha inkar asimilasyon politikaları yaşamın bir parçası haline dönüştürülerek "Kürt'ün kanından" yükselen devlet gerçekliği korunmaya devam edildi. Kürt ulusunun seçilmiş belediyeleri, vekillerinin iradesi gaspedilirken burjuvazinin diğer kliği olan sözde muhalefetle uzlaşılarak HDP'ye dönük saldırılar doruğa ulaştırdı. Parti çalışanlarının katline varan [İzmir'de Deniz Poyraz'ın katli, İstanbul'da Bahçelievler HDP ilçe binasına dönük katliam girişimi] HDP'yi kapatma saldırısı, AKP-MHP iktidarının temel politikası haline getirildi.

Yaşamın her alanında varlık mücadelesi yürüten LGBTİ+lar, son 10 yılın bütün direnişlerine inatla mücadelenin tüm renklerini taşıdıkları için hedef alınarak, tutuklama ve gözaltı saldırılarıyla karşılaştı. LGBTİ+lara yönelik gerçekleştirilen nefret söylemleriyle LGBTİ+ cinayetlerinin azmettiriciliği tüm devlet kanallarından gerçekleştirilmiş oldu.

Alevilerin evleri işaretleniyor, Cem Evleri'ne dönük

saldırıları cezasızlıkla ödüllendiriliyor, Karabağ'a yönelik işgal saldırısının ardından Ermeni halkına karşı nefret körükleniyor, mülteciler düşman ilan ediliyor. Ezen ulus ve inancın bu düşmanlaştırma politikaları bulunduğumuz sömürü koşullarına maske olarak kullanılmaya devam ediliyor. İntihara sürüklenen Enes Kara, sırf müslüman olmadığı için Hüda-Par'a yakın bir din derneği yetkilisi tarafından "Haykırın o bir katildir!" denilerek bu pespaye sistemin tüm pisliği ve sorumluluğu Enes'e yüklenmeye çalışıldı!

Geleceğimizi Yedirmeyeceğiz! Direniş Devam Ediyor!

Kayyum eylemleriyle başlayan 2021 yukarıda da ifade ettiğimiz gibi faşist saldırganlığa karşı her alanda irili ufaklı direnişlerin geliştiği bir yıl oldu. BGM'nin kuruluş süreciyle birleşik mücadele tartışmaları devrimci demokratik kamuoyunda ciddi bir odak oluşturdu. HDP'yi kapatma davası Newroz süreciyle başlayan kitlesel buluşmalarla protesto edilerek başta Kürt ulusu olmak üzere birçok toplumsal kesim tarafından "HDP'yi kapatmayacağız!" mottosu ile karşılık buldu... 1 Mayıs İşçi ve Emekçi Bayramı birçok farklı kentte sokağa çıkma yasakları filen delinerek kutlandı.

Pandemi bahanesiyle uygulanan sokağa çıkma yasaklarına rağmen Karadeniz'de İkizdere, Ege'de İkizköy köylüleri 'Doğamızı savunuyoruz!' diyerek direnişe geçti. Fabrika önlerinde, grev çadırlarında, kent meydanlarında buluşan emekçiler birçok direniş gerçekleştirdi. Kadınlar ve LGBTİ+lar 6 Mart'ta, 8 Mart'ta, 1 Temmuz'da ve 20-25 Kasım'da "Kazanımlarımızdan ve Haklarımızdan Vazgeçmiyoruz", "Birbirimiz için isyandayız" demeye devam etti. Deniz Poyraz'ın katledilmesine karşı başta gençlik olmak üzere toplumun tüm kesimlerinden gelişen öfke sokağa yansıdı. Gençlik yılının ilk günlerinde "Kabul Etmiyoruz, Vazgeçmiyoruz!" sloganıyla Boğaziçi'nde kayyum rektöre karşı başlayan direnişten tutalım da yılının son aylarında başlayan ve hala devam eden #geçinemiyoruz, #barınamıyoruz eylemlerine; tüm toplumsal direniş ve taleplerin doğrudan ya da dolaylı olarak içinde yer aldı.

Boyunduruk Devam Etsin İstiyorlar!

Pandemi süreci devam ederken halk açısından "maske" dışında herhangi bir önlem alınmıyor, faşist diktatörlük ise ezilenlerin yaşadığı sorunlara karşı

Onların
bu -yapay-
gücünün nedeni
bir avuç olmalarına
karşın son derece
örgütlü olmalarında
yatar.

Halk kitlelerinin yaşadığı sorunlara karşı tek adres parlamento ve seçimler olarak gösterilmektedir. AKP-MHP-CHP-İP-SP-DEVA...

birliğini büyütebileceği her imkan ve ortamı en küçüğünden en büyüğüne kadar getirdiği yasaklar ve saldırılarla engellemek istiyor. Bugün ülkedeki faşist diktatörlük sokakta halkın tek söz dahi etmesini istememekte. Halk kitlelerinin yaşadığı sorunlara karşı tek adres parlamento ve seçimler olarak gösterilmektedir. AKP-MHP-CHP-İP-SP-DEVA... burjuvazinin tüm klikleri bu noktada birleşmektedir. Dün AKP-MHP iktidarı tarafından Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemiyle birlikte halka refah, özgürlük ve liyakat bahşedileceği iddia ediliyordu, bugün ise burjuvazinin diğer klikleri bütün bu vaatlerin ancak 'güçlendirilmiş parlamenter sistem' ile halka bahşedileceğini iddia ediyor. Boğaziçi sürecinden #barınmıyoruz ve #geçinmiyoruz eylemlerine sokağa taşan halk öfkesine karşı, CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu ve Soysuz'un muhalefetteki yansıması olan Faik Öztrak başta olmak üzere muhalefet kanadından da sokağa çıkmayın çağrıları yükseltilmektedir. Kazakistan'da gerçekleşen halk isyanında uygulanan faşist katliam politikası Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından halka karşı gözdağı

olarak kullanılmaktadır. AKP-MHP iktidarı bu sömürü düzeninin kaptanlığını yaparken burjuvazinin diğer klikleri bu koşullara karşı gelişen her pratiği hareketsiz bırakmaya çalışmakta, adeta sarayın sözcülüğünü yaparak "iktidarlar değişse de bu sistem ve koşullar baki kalacak" diye haykırmaktadır.

Halk kitlelerine iki seçenek sunuluyor; ya AKP-MHP iktidarının kurmaylığında faşizmin her türlü zor ve baskı uygulamalarının hüküm sürdüğü bir yaşam ve yahut Millet İttifakı tarafından HDP'nin adını, iradesini, varlığını yoksayan bir şekilde seçimler yoluyla sömürü sistemine pansuman yaparak yola devam...

Örgütümüz Yoksa Hiçbir Şeyimiz Yoktur!

Pandemi sürecinde, emek alanında yasal düzenlemelerle gerçekleştirilen hak gaspları, HDP'ye yönelik kapatma saldırısı, sendikalaşmanın ve üniversitelerde herhangi bir örgütsel faaliyetin yasaklarla engellenmeye çalışılması yani bir bütün örgütlenme hakkının gaspedildiği bir süreçten geçiyoruz. Eşitlik, özgürlük, gelecek kaygısıyla umutsuzluk tohumları ekmek istedikleri yüreklerimizi, umut ışıklarıyla doldurmak bu koşullardan kurtuluşumuz için mutlak bir yol olacaktır. Unutmamak gerekir ki mevcut devlet organizasyonu faşist diktatörlüğün kendisini her alanda örgütlediği bir organ olarak karşımızdadır. Bir avuç asalağın kurduğu hükümdarlığın halk kitlelerinin üzerinden yükselmesinin sebebi onların çok güçlü olmaları değildir, onların bu -yapay- gücünün nedeni bir avuç olmalarına karşın son derece örgütlü olmalarında yatar.

Burada temel sorunu bizim parçalı duruşumuz oluşturmaktadır. Bugün ezilen halk kitlelerinin parçalı da olsa gerçekleştirdiği direnişler önemli deneyim ve birikimler barındırıyor. TC devletinin yüz yıllık tarihi boyunca ezilen halk kitlelerine dönük saldırılarını en çok yoğunlaştırdığı dönemlerden geçmekte buna paralel olarak yaşadığımız son 10 yıl, halkın isyan ve mücadele pratiği açısından önemli deneyimler barındırmaktadır. Bu deneyimlerin ışığında bugün karşımıza çıkan sorun ve engelleri aşmak, örgütlenmekten ve birlikte mücadeleyi büyütmekten geçmektedir. Temel sorun egemenlerin muktedirliği değildir, değiştirmeye de yıkmaya da yapmaya da gücü yeten halkın örgütsüzlüğüdür. Halk kitlelerinin örgütlenme alanlarına dönük saldırılar devam edereken mevcut örgütlenmeleri büyüttüğümüz, alternatif örgütlenme modelleri geliştirdiğimiz oranda sistemin krizini halk için fırsata çevirmek mümkün olacaktır.

Sefaleti Yaşayanlar Bir Yerde, Sefalet Üzerinden Saltanatlık Kuranlar Bir Yerde: KAZAKİSTAN

*Kazakistan direnişini bile
Nazarbayev - Tokayev
dalaşması olarak görenler
olduğu gibi Çin - Rusya
ile ABD-AB ekseninin bir
dalaşması olarak tartışanlar
da oldu. Bu tür tartışmalar
sorunların sınıfsal kökenini
kararttığı gibi emekçilerin de
öfkelerini siyasal bir hatta
kavuşturabilmesinin önüne
set çekecektir.*

SSCB'nin çözülüşünden bu tarafa geçen otuz yılda, kapitalizmin üretim ilişkilerinin derinleştiği geleceksizlik, güvenlik ve güvencesizlik sorunları katmerleşerek geniş emekçi yığınları üzerinde sürdürülemez bir yük oldu. SSCB'nin çözülüşü ile birlikte "sermayenin aydınları" tarihin sonunun geldiğini ilan eder oldular. Artık ebedi bir kapitalist dönemin, mutlu bir refah döneminin geleceğini vazettiler. Bu talihsiz koroya soldan katılanlar da olmadı değil. İşçi sınıfının artık önemini kaybettiğini, bundan sonra oluşacak her kitle hareketinin dinamosunu "tüm ötekiler" oluşturacak deyip işçi sınıfını flu bir özneye çevirip itibarsızlaştırmak istediler. Ancak tarihin ve gerçeğin çarkları bu bayların vazettiklerinin tam tersine döndü. Yirminci asrın son demlerinde işçi sınıfına güvensizlik üzerine tepinenlerin gözleri; yirmi birinci asrın hemen başlarında gelişen işçi sınıfı eksenli halk hareketleri ile fal taşı gibi açılmış oldu.

İkinci paylaşım savaşı sonrasında sosyalizmin dengeleyici bir güç olduğu koşullarda sosyal devlet teraneleri ile emekçilerin bilincini dumura uğratarak "sosyal refah" devletleri yaratma gailisine düşülmüştü. Kuşkusuz sömürge ülkelerden elde edilen artık değerlerin küçük bir kısmının halka dönmesi üzerine kurulan bu düzen; sosyalizme yönelik bir ön alma hamlesiydi. Bugün gelinen yerde o dönemden kalma bütün uygulamalar sermaye açısından bir kambur olarak görülüyor. Öyle ki

SSCB'nin çözülüşü ile birlikte hızlı bir şekilde bu uygulamalardan kaçıldı. Geline yerde en küçük bir hak arama eylemi bile kapitalist devletler tarafından baskı ve zor aygıtları ile boğulur bir hale geldi. İstenilen, kapitalizme uyumlu alanlar yaratmak 'iki kutuplu düzenden kalma artıkları' temizlemek ve sermayenin akışını garantileyerek, uluslararası sermayenin güvencesini sağlamak ve yeni alanlar için sermayeye alan düzlemektir. Tüm bu çabalar patronlar için dikensiz gül bahçesi arayışırken, emekçiler açısından ise karanlık bir tablonun tezahürüydü.

Ortadoğu'dan Orta Asya'ya değin bu hareketlerin sancılarını anlamaya çalışacağız.

Ortadoğu'da ve Her Yerde İsyan

17 Aralık 2010 tarihinde ajanslara Tunus'ta Tarık isiminde bir seyyar satıcının üzerine tiner dökerek kendini ateşe vermesi haberi düşmüştü. Bu ateşin tüm Tunus sokaklarını ve sonrasında tüm Ortadoğu'yu tutuşturacağına görmemiz çok olmayacaktı. Arap Baharı olarak gelişen süreç Fransa'da, Yunanistan'da, İspanya'da ve Amerika'da farklı zamanlarda ama ortak paydalarda kendisini göstermişti. Bu ülkelerde gelişen isyanların temeli kapitalizmin yarattığı sefalet ve geleceksizlik düzenine yönelik bir dip dalga olarak gelişmişti. Kendiliğinden ancak diyalektik bir uzam üzerinde gelişen bu halk hareketleri henüz bitmiş değil ve emekçilerin

tarihsel hafızasına yeni deneyimler ekleyerek devam edecek gibi görünüyor. Avrupa kapitalizminin göbeğinde de kapitalizme sonradan eklenmiş çevre ekonomilerde de sürdürülemez bir boyut oluşmuştur. Çelişkiler iç içe geçmiş ve kaotik bir hal almıştır. Egemenler çoğu zaman bu kriz anlarından işçi sınıfının dağınık bir bilinçle sahip olması ve örgütsüz tablosuna dayanarak, bu alanı kontrol edip; 'krizi fırsata çevirme' noktasında şimdilik mahir davranabildiler. Ancak korkuları hala taze ve hala sürüyor. Öyle ki; 2018 yılında İngiltere Merkez Bankası Başkanı Mark Carney yaşanan ekonomik tablo karşısında 'sosyalizmin yeniden yükselişe geçebileceği' uyarısında bulunmuştu. 2019 yılında ise; G7 zirvesinde uluslararası sermayenin temsilcileri sosyalizmin yeniden yükselişe geçebileceği noktasında yeni önlemlerin düşünülmesi gerektiğinin altını çizmişlerdi. Bir dip dalga olarak gelişen ve kendiliğinden bir hareket olarak var olan bu kitle hareketleri kapitalist bayların sosyalizm korkusuna düşmelerine yetti. Bu korku anlamlıdır ve bu korkuyu hisseden bütün kapitalist devletler hissettikleri duyguda akrabadırlar. Bu korku sınıfsaldır. Bu korkunun son örneğini ise Kazakistan'da görmüş olduk ve nasıl bir anda bu devletlerin yekvücut tutum alabildiklerini de...

Kazakistan'daki Genel Manzara

Kazakistan'ın nüfusu 19 milyondur ancak Orta Asya'nın bu nüfusa rağmen yüz ölçümü en geniş ülkelelerinden biridir. Yaşadıkları sorun temelde ne Tunus'tan ne Mısır'dan ne de Fransa'dan vd. farklıdır. Kendi bağlamında ve özgünlüğünde birikmiş ve bugün itibarıyla direnişte vücut bulur hale gelmiştir. SSCB'nin çözülüşü ile birlikte bu birliği oluşturan devletlerde uluslararası

tekellerin destekleri ile emperyalist düzene uyumlu hareket edecek kişiler iktidara getirilmiştir. Kazakistan'da bu kişi Nur Sultan Nazarbayev'dir.

Kazakistan ekonomisi petrol ve madencilik üzerine dayanır. Öyle ki bu ekonomik faaliyetler ile Kazakistan bölgesinin GSYH'nın yüzde altmışını tek başına karşılar. Kapitalizmin bu ülkede restorasyonuna hizmet eden Nazarbayev petrol ve madencilik alanında faaliyet gösteren mafyalaşmış bir devlet yönetimi kurmuştur. Bu sayede milyar dolarlık bir şahsi servet elde edebilmiştir. Komünist partileri, sendikaları ve grev hakkını yasaklayarak emekçiler üzerinden sefil bir iktidar kurma çabaları emperyalist ülkelerce otuz yıldır kısıncılıkla sahiplenilmiş ve desteklenmiştir. Ortaya ham madde kapitalizmine dayalı bir ülke, petrol ve madencilik faaliyetlerinin dışında çok geniş bir işsizlik yaşayan bir tablo çıkmıştır. Sefil iktidarını emekçileri açlık ve yoksulluk koşullarında tutarak sürdürebileceğinin bilincinde olan Nazarbayev, Sovyetler Birliği döneminden kalma ücretsiz eğitim, sağlık, doğalgaz gibi hakları da ortadan kaldırarak halkı sefalet koşullarında yaşamaya zorlamıştır. Servet ve sefalet arasındaki makas bu kadar açık olunca toplumsal direnişin fay hatları da iyice gerilmiş oldu.

Kazakistan'daki bu tablo bundan önce gelişen son on yıldaki halk hareketlerinin ortak sancısıdır. Zenginliklerin dar bir asalak çevrenin elinde toplandığı, yoksulluk ve açlığın ise geniş halk kitlelerince bölüşüldüğü düzen bu halk hareketlerinin ortak mayasını oluşturmaktadır. 2022 yılına girilmesiyle birlikte LPG ve temel yaşam malzemelerine yapılan zamlar Kazakistan emekçilerinin bu tabloya karşı direnişle cevap vermelerini sağlamıştır. Direnişler Kazakistan'ın sanayi bölgesini oluşturan Ba-

tı'da yoğunlaşmış ve 3 Ocak'ta Janaozen petrol işçilerinin grevi ile direniş başlamıştır. 4 Ocak'ta ABD'li tekellerin büyük ortaklık kurduğu Tengizchevroil şirketinde grev geniş bir alana yayıldı. İşçilerin yaktığı direniş alevine 4 Ocak Salı gününden itibaren Atyrau, Uralsk, Aktyubinsk, Kızılorda, Taraz, Taldikorgan, Türkistan, Çimkent ve Ekibastuz'da sokaklara dökülen halk destek vererek direnişi harlamıştır. 5 Ocak'ta direniş Kazakistan'ın güney doğusundaki en büyük kenti olan Almatı'ya varmış ve filli meşru mücadele çok geniş bir alana yayılmıştır.

Herkes Kendi Bayrağı Altına

Yükselen halk hareketi karşısında Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev hükümetin istifasını kabul ettiğini duyurdu ve on beş günlük OHAL ilan etti, yapılan zamların geri çekildiğini açıkladı. Temel yaşam malzemeleri ve akaryakıt fiyatlarında 180 günlük devlet denetiminin sağlanacağını duyurdu. Tokayev, bir yandan direnişin öfkelerini yatıştıracak somut adımlar atmaya çalışırken bir diğer taraftan da o bilindik "dış güçlerin müdahalesi" masalına sarıldı. Direnişi akamete uğratmak adına türlü uğursuzluğa başvuran Tokayev, rejime sadık suçluları sokaklara salarak manipülasyon denemelerinde de bulunarak halk düşmanı karakterini bir kez daha ortaya koymuş oldu. Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Güvenlik Kurulu'nun talimatıyla protestocular yağmacı-talancı olarak servis edildi. Protestocuların dış bağlantılarının olduğunu döne döne tekrarlayan UGK'nin açıklamalarına karşın Kazakistan Sosyalist Hareketi Eş Başkanı Aynur Kurmanov bir açıklama yaptı. Kurmanov: "ABD Dış İşleri Bakanlığı, Kazakistan'daki mevcut rejimi destekledi, ayrıca Avrupa Birliği yetkilerinin yanı sıra Rusya ve Çin'in liderliğini de desteklediler. Yani, işçi ve halk katmanlarının kitle hareketine karşı mücadelede burjuva sınıf dayanışmasının gerçek bir tezahürü oldu" dedi. Kazakistan'ın yer altı - ham madde kaynakları üzerinde çıkar politikası güden burjuva devletlerinin, çıkarlarının bir an olsun tehlikeye düştüğünü sezdiklerinde nasıl bir araya gelip sıkılı bir yumruk gibi hareket ettiğini görmüş olduk. Kazakistan halk hareketi bizlere göstermiştir ki sefaleti bölüşenler bir yerde, geniş yığınların sefaleti üzerinden sefahat saltanatı kuranlar ayrı yerde toplanmıştır. Bir kez daha aynılar aynı yerde toplanmıştır. Bütün kapitalist devletlerin sarıldığı burjuva iki yüzlülüğünün emsali olan dış güçler masalının aslında uğursuz çıkar ortaklarının kaba bir yalanı olduğunu bütün dünya bir kez daha görmüş oldu.

Sonuçlar

Dünyanın dört bir tarafında ve Türkiye'de kapitalizmin yapısal sorunları emekçilerin yaşamlarını bir karışıkta bırakmadan karartmaya devam ediyor. Dünyada

gelişen kitle hareketlerinin zemini burasıdır. Kapitalizmin yarattığı sorunlara üretim alanları üzerinden yanıt vermek, işçi grevlerini halk isyanlarına çevirdiğimiz durumda çıkar çatışması yaşayan sermayenin bir anda nasıl bir araya gelebildiğini, fitratında halk düşmanlığı olduğunu görmemizi sağladı.

Kazakistan'da grev hakkı, sendikalaşma hakkı yasaktı. Burası işçi hareketinin marjinalleşme sınırını oluşturmaktaydı. Bu sınırın aslında kapitalistlerin çıkarlarının sınırı olduğunu gören Kazakistan emekçileri o sınırı tanımayarak marjinal olanın baskıcı sermaye rejimi ve onun dalkavuk iktidarı olduğunu anlamış oldu. Bugün Türkiye'de de durum bundan farksız değil. Hatırlanacaktır Erdoğan, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun Genel Kurul toplantısında OHAL'i savunmak için "greve tevesül eden işçilere OHAL ile müdahale ediyoruz, daha ne istiyorsunuz" diyerek işçilerin hak arama sınırının Erdoğan ve avanesinin iki dudağının arasında olduğunu söylemişti.

Bugün Türkiye'de de bu faşist rejime, keyfiliğe, hayat pahalılığı ve yoksulluk düzenine karşı bir öfke birikiyor. Emekçiler kapitalizmin ceberut yüzünü her gün farklı bir kalemde görüp isyan ediyor. Ancak şimdilik ne yazık ki bu öfke siyasallaşmış değil. Siyasallaşmadığı ve örgütsüz kaldığı ölçülerde kişisel bir isyana dönüşüp emekçilerin bu sömürü düzeni karşısında çaresiz kalmalarına ve dahası kimi örneklerde görüldüğü gibi kendi yaşamları hakkında intihar kararı almalarına kadar varabiliyor.

Ortadoğu'dan, Orta Asya'ya dünyanın dört bir yanında gelişen bu kitle hareketleri kapitalizmin icraatlarıyla büyümektedir. Kendiliğinden bir hareket olarak gelişmiş ve öncüsüz olduğu için de egemen sınıf tarafından kontrol altına alınıp sönümlendirilmiştir.

Türkiye solunda halk hareketlerinin bu dinamiğine dair bir kafa karışıklığı olduğu açık. Öyle ki Kazakistan direnişini bile Nazarbayev - Tokayev dalaşması olarak görenler olduğu gibi Çin - Rusya ile ABD-AB ekseninin bir dalaşması olarak tartışanlar da oldu. Bu tür tartışmalar sorunların sınıfsal kökenini kararttığı gibi emekçilerin de öfkelerini siyasal bir hatta kavuşturabilmesinin önüne set çekecektir. Bizler halk hareketlerinin sınıfsal dinamiğini göz önünde tutarak yarın Türkiye'de gelişebilecek kitle hareketlerinin ideolojik anlamda zeminini düzlemek için bu açıklığı bugünden göstermemiz gerekiyor. Kazakistan'da gazeteler "Gösteriler Duruldu" şeklinde havadisi duyurdu. Eğer bizler dünyanın Türkiye'sinde bu sömürücü takımına pabuç bırakmak istemiyorsak gazetelerimizde büyük puntolar halinde "Türkiye'de Halk Yönetime El Koydu" yazdırmak istiyorsak yarının kavgasını halk hareketlerinin bugün bizlere öğrettiği derslerden öğrenerek kuşanmak zorundayız.

Mücadelemizi Daha Fazla Örgütlenerek Sonuca Kavuşturabiliriz

“ Gençliğin geleceksizlik kaygısı günbegün yayılmakta. Sistem onlarca manipülatif olay ve yayılan umutsuzluk rüzgârıyla gençliği mücadeleden uzak, sanki çıkılmaz bir yoldaymışçasına savurmaya çalışmakta. ”

Geçmişten günümüze gençliğin üzerinde oluşturulmaya çalışılan baskı bugün de tüm yakıcılığı ile devam etmekte. Yıllardır süre gelen egemenlerin baskıları değişmiyor sadece koşullarına göre şekil alıyor. İşçi sınıfının en dinamik hali olan işçi gençlik, aynı zamanda patronların kâr hirsının yansıması olan düşük ücretler, uzun mesailer, mobbing gibi birçok hak ihlali ile karşı karşıya kalmakta.

Gençliğin tercih etmek zorunda bırakıldığı mesleklerde dayatmalar söz konusu oluyor. Kafe-barlarda çalışacak işçinin üniversite okumuş olmasına dikkat ediliyor ve şart koşuluyor. Aslında bunun sebebi okuyup mesleğini yapamayan gençlerin düştüğü umutsuzluğu kendi lehine çevirmektir. Ne kadar çok ihtiyacı varsa o kadar fazla çalışıp, kendi deyimleri ile işlerine daha çok sarılacağını düşündüklerindedir. Böyle bakınca çok masum duran bu beklenti aslında birçok şeyi göz önüne sermektedir. Mesela 8 saat olarak belirlenen iş saatleri gençlerin çalıştığı birçok meslekte 10-12 saat arasında değişiyor. Geç gelmek çok büyük problemken geç işten çıkması oldukça doğal karşılanıyor patronlar tarafından.

Diğer bir büyük sorun ise her zaman açlık sınırının çok altında olan asgari ücretin dahi gençliğin yoğun çalıştığı sektörler de işçilere verilmemesi. Yevmiye usulü verilen ücretler aya vurulduğunda gözler önüne korkunç bir tablo serilmektedir.

Gençliğin çalıştığı sektörlerden bahsetmişken kuryelerden bahsetmemek olmaz elbette. İnsan canının hiçe sayıldığı kuryeye canı karşılığı zimmetlenen motosikletlerin tekerine gelen zararın motor kazasında hayatını kaybeden işçinin canından daha çok gündem olduğu bir sektördür kuryelik. Üstelik kurye her yola çıktığında sadece 12 liralık bir ücret için alıyor bunca şeyi göze.

Bir de atanamayan, geleceksizlikle karşı karşıya kalan üniversite öğrencileri var. İçlerinde öğretmen, mühendis, doktor ve birçok meslekten genç görmek mümkün. 30 Aralık günü haberlerde birçoğumuzun da gördüğü gibi KPSS atamalarında en yüksek puanları alanlar sözlü mülakata çağırılmış, burada bilimden, eğitimden uzak sorular sorulmuştu. Bu soruların bilimsel eğitimde hiçbir cevabı olmadığı gibi sadece AKP-MHP lehine cevaplar kabul edilmiştir. Peki, işçiler bu kadar ayrımcılık politikası ile karşı karşıya bırakılmışken gençliğe nasıl dönüşü olmaktadır.

Gençliğin bulunduğu tüm alanların kısıtlandığı, yok edildiği öğrenci gençlikte okuma, barınma gibi en temel haklardan yoksun bırakılırken işçi gençlikte ise işsizliğin, yoksulluğun, kölece çalışma koşullarının yarattığı tablo aynılanmaktadır.

Pandemi dalgasıyla çalıştıkları sektörlerdeki ka-

panma sebebi ile birçok genç işsiz kalmış, hayatlarında hiç göremedikleri yüksek meblalarda krediler çekmek durumunda kalmışlardı. Öğrenci gençlik için de durum pek farksız sayılmaz ailelerinden uzakta yaşadıkları şehirlerde birçoğu yaşamını bozup, evlerini dağıtıp ailelerinin yanına dönmek zorunda kalmışlardı. Yaratılan ekonomik krizle birlikte artan ev ve yurt fiyatlarından dolayı birçoğu geri dönemedi. Ve bizler bu süreci inşaatlarda, şantiyelerde hiçbir güvenlik önlemi alınmadan çalışırken korkunç bir şekilde iş cinayetlerinde katledilen arkadaşlarımızın haberlerini okuyarak geçirdik. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerine göre 2021 yılında her ay en az 170 işçi hayatını kaybetmiş bunlardan yüzde 12'si ise genç işçilerden oluşmaktadır. Ve yine İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi raporuna göre, Türkiye'de en az 2 milyon çocuk işçi var. Üstelik bu sayı yaz aylarında 5 milyona yaklaşıyor.

Gençliğin geleceksizlik kaygısı günbegün yayılmakta. Sistem onlarca manipülatif olay ve yayılan umutsuzluk rüzgârıyla gençliği mücadeleden uzak, sanki çıkılmaz bir yoldaymışçasına savurmaya çalışmakta. Her gün ardı ardına gelen iş cinayetleri, intiharlar da bu düzene karşı mücadele mesajı veriyor. Gençliğin tek çözümünün

mücadelede olduğunu, tüm hak arama mücadelelerinde sokakta yerini alması gerektiğini hatırlatıyor.

Her konuşmalarında gençliği hedef haline getirmeye devam ediyorlar. Önce Boğaziçi öğrencilerine sonrasında Boğaziçi ile birlikte başlayan direnişlerde sokağa çıkan öğrencilere saldırdılar. En sonda cemaat, aile ve devlet baskısı ile intihar etmiş olan Enes Kara için sokağa çıkan yüzlerce gençlere, devrimcilere saldırdılar.

Varoluşlarını yoksulla, işçi emekçiyle mücadeleye çevirdiklerini görmekteyiz. Her krizi fırsata çeviren AKP-MHP faşizmi kendi ceplerini doldururken bizlere yurtlarda verilen kötü ve az olan yemekleri dayatmaktalar. Bir dilim peynirin yurtlarda 5 liraya satıldığı sorusuna bakan "organik peynir pahalı olur" yanıtı verebilecek rahatlıktadır. Yine AKP'li Mevlut Çavuşoğlu'nun otellerinde işçiler çöpün kenarına konulan ve müşterilerden kalan artık yemekleri yemek zorunda bırakılıyor. Bizlere yaşatılan bunca zulme karşı elbette bizim de yapacaklarımız var. Kendileri zevki sefa içinde yaşarken açlıkla, yoksullukla terbiye etmeye çalıştıkları bu gençliğin mücadelesi var. Ellerindeki güçle bastırmaya çalıştıkları mücadelemizi daha fazla örgütlenerek sonuca kavuşturabiliriz ancak.

Ellerine Verilecek Bir Z Raporumuz Var

Ekonominin kötülüğü herkese vurmuş durumda. Lise öğrencileri de bunların arasında. En başta kitap, defter, kalem veya bir çok kırtasiye ürünlerine gelen zamlar ve okul formalarında olan KDV oranları çok yüksek. Lise öğrencileri ile yaptığımız konuşmalarda artık öğrencilerin ailelerinden para istemekten yorulduklarını ve bazı ailelerin durumları iyi olmasına rağmen artık onların da para vermekten yorulduğunu öğreniyoruz. Daha 17 yaşındaki bir öğrencinin "ben buna nasıl para yetiştireceğim" demesi zaten ülkenin ne durumda olduğunu gösteriyor! Birde üzerine "ben üniversite istiyorum ama mezun olsam da ne iş bulabileceğim, ne de atana bileceğim istediğim mesleği yapamayacağım" diyerek cevap veriyorlar.

Eğitim sistemi böyle olmamalı. Gençler gelecek kaygısını değil, bana hangi meslek uygun diye düşünmeli. Geleceklerini 180 dakikaya sığdırmaya çalışıyorlar. Belki onlara hiç uygun olmayan mesleği se-

çiyorlar, sistemin zorunda kıldığı mesleği seçiyorlar.

Meslek lisesinde okuyan öğrenciler aldıkları üç kuruş staj parası ile "kitap mı alayım, staja giderken yol parasımı yapayım? Zaten çok çalıştırılıyor bir de üzerine şikayet ettiğimizde ise 'siz gençsiniz diğer işçiler ev geçindiriyor' gibi saçma bahaneler uyduruyorlar" diyor. Yatılı liseler de ise baskıların sınırı yok, verilen eğitim zaten berbat. Yaşadığımız sorunların sistem ürünü olan sandık seçimiyle değil, örgütlü mücadele ile çözüleceğini çok iyi biliyoruz. Üstümüze çökmüş kara bulut gibi görünen bu durumu örgütlenerek yok edeceğimizi biliyoruz. Çünkü sesimiz birleşirse yıkılanacak okul duvarlarında ve bizi bir araya getirecek. Örgütlenirsek yıkacağız çürümüş eğitim sistemini. Unutmayalım ki, ellerine verilecek bir Z raporumuz var. Tüm sıra arkadaşlarımız ve Z kuşağı olarak devrim istiyoruz. Yaşasın örgütlü mücadelemiz!

Üniversite Gençliğinin En Temel Sorunu: BARIN-MA

Bu kadar gerçeğe rağmen hala söyledikleri yalanlarda ısrar eden faşist katil iktidar bloğu bir gün gençler tarafından sonlarının geleceğinin farkında değiller.

Yaklaşık 100 yılını tamamlamak üzere olan TC devletinde 1923'ten beri hala eğitim alanında yeteri kadar ve ihtiyaçları karşılayacak imkan sağlanmış değil. Kısıtlı olan imkanlar eğitimin en alt safhasından başlayıp en üst safhasına kadar aynı şekilde kapitalizme hizmet eden, halkı köleleştiren bir şekilde olmaya devam ediyor. Üniversiteler için de durum artık önü alınamayacak hale gelmiş durumda. KYK yurtlarda barınma için dahi artık iktidar bloğuna yakın olan bir yerde durmak gerekiyor. Burs almak için öğrenciler gençlik merkezlerine zorla üye yaptırılmaktan tutun her türlü yandaşlığı kullanan bir faşist blok var. Adeta 7'den 70'e bütün halkı kendi istedikleri yere çekmek istiyorlar. KYK yurtlarında barınma da bu vahşi kapitalist iktidarın pençeleri arasına sıkışmış durumda.

Üniversite öğrencilerinin en belirgin sorunları barınma ve geçim. Geçim konusunda zaten tüm halkı yoksullaştıran ve geçimi imkansız hale getiren sömürgeci devlet düzeni yurtlarda da öğrenciler için yeteri imkan sağlamış durumda değil. Yurtlardaki temel ihtiyaçlar bile yeteri kadar sağlanmıyor, yiyecek içeceklerle KYK yurtlarında kalan öğrenciler yeteri kadar dengeli beslenemiyor. Üstelik yemek fiyatları da çok yüksek ve 2010'lu yıllarda 5 liraya alınan 4 çeşit yemek artık 13,5 liraya bile alınamamakta.

Başını alıp giden enflasyonla beraber her gün zam-

larla karşı karşıya kalan öğrenciler en az 400 lirasını yurt parası olarak yatırdığı bir burs/krediyle geçinmeye çalışıyor.

Pinpon topu ve tırnak makası üzerinden enflasyon hesabı yapanlar lüks şatafat içinde yaşarken üniversiteye yerleşen öğrenciler KYK yurtlarında kendilerine yer bulamıyor, ilk zamanlarını kampüslerinde yatarak geçiriyor. KYK yurdunda kalanlar ne yazık ki hiç de hijyenik olmayan koşullara maruz bırakılıyor. Çamurlu sular, kirli lavabolar adeta insanlık dışı bir durum. Çekmeyen ve yetersiz kotada KYK internetinde derslere girmekte de sorunlar yaşanıyor.

Bu kadar imkansızlık arasında eğitim almaya çalışan ve özgürce düşünebilme ve yaşayabilme hakkına sahip olmak dururken bu haklar adeta kendilerinden zorla alınan üniversite öğrencileri belirli bölgelerde protestolarını yaparak bu haksız duruma tepkilerini göstermeye çalıştılar. Ancak iktidarın kolluk kuvvetleri bu öğrencilere halk gözünde terörist ve marjinal damgası vurarak işkencelerle gözaltına alarak ve ailelerini arayarak öğrencilerin protestolarını söndürmeye çalıştı.

KYK yurtları bu denli büyük sorunlar yaratırken iktidar bakanları açtıkları yurtları lüks otellerle karşılaştırsa ve artan nüfusa ve öğrenci sayısına yetecek kadar KYK yurdu açtıklarını iddia etseler de gerçekler her zaman tersini söylemekte. KYK yurtlarının yetersizliği yüzünden tarikat yurtlarına mecbur bırakılan öğrenciler dinsel, geleceksizlik içerisinde kültürel zorlamalara maruz bırakılıp adeta intihara sürüklenmiş hatta yurt çalışanları tarafından "deccalın kafasını kestim" diyerek katledilmişlerdir.

Bu kadar gerçeğe rağmen hala söyledikleri yalanlarda ısrar eden faşist katil iktidar bloğu bir gün gençler tarafından sonlarının geleceğinin farkında değiller. KYK yurtları bunun için sadece bir örnek olsa da her alanda gençliği kısıtlayan ve özgürlüklerini elinden bu iktidar devrildiği zaman yaptıklarının hesabını elbette verecektir. Karşılarında devrimin meşalesini ellerinde tutan ve onlara doğru örgütlü bir mücadeleyle yürüyen gençlik var.

Hesap soracağız, hesap soracağız, hesap soracağız!

Sömürü Düzenine Karşı Örgütlü Mücadeleye Sen de Katıl

Kendi örgütlenme sürecimi düşünürsem bunu 3 kısımda anlatabilirim: Örgütsüz olduğum zaman, örgütlenme süreci ve örgütlendiğim zaman.

Örgütlülük insanların akıllarında terör olarak canlanıyor ama bu da örgütlülüğü kendisine tehdit olarak gören devletin propagandasıdır. Aslında devlet yani burjuvazi bir terör estiriyor. Girişimcilik, vatanseverlik, adalet, eşitlik gibi söylemlerle reklam yaparak, yaptıkları terörün üstüne kapatıyorlar. Sistemin ve onun bekçisi olan devletin bu gerçekliğine karşı örgütlenmekten başka bir çaremiz yok. Bu yazıda size Türkiye ve Kürdistan topraklarında yaşayan birinin -bu biri özellikle de Kürt ise- örgütlenmesinin neden bu kadar önemli olduğunu anlatmak istiyorum.

Kendi örgütlenme sürecimi düşünürsem bunu 3 kısımda anlatabilirim: Örgütsüz olduğum zaman, örgütlenme süreci ve örgütlendiğim zaman.

Örgütsüz olduğum zamanlar bir şeylerin farkında olsam da ne zaman bunun için eyleme geçme isteği oluşsa sistemin baskıları, ailenin baskısı ve çevrenin baskısıyla bir şekilde eyleme geçmemin önü kesiliyordu. Ben, ben olmaktan çok sistemin şekillendirdiği, ailenin ve çevrenin olmamı istediği kişi oldum. Kimi zaman korku ile kimi zaman vicdan sömürüsü ile kimi zamanda sistemin olmamı istediği apolitik "özgür" biri... [Apolitik özgürden kast ettiğim 'ben siyaseti sevmem' deyip aldığı kararlardan, yaptıkları faaliyetlerden tutun her konuda özgür olduğuna inanma hali]. Baktığımızda sistem insanların örgütlenmemesi için büyük çabalar veriyor. Ancak burjuvazinin hakim olduğu dünyada örgütlenmek daha kolay bence. Çünkü dünyanın neresinde olursanız olun burjuvazinin katlettiği insanların ölü bedenlerinin yaydığı koku ve işçiköylünün alın teri tüm dünyayı sarmış durumda. Burjuvazi istediği kadar parfüm sıksın istediği kadar insanları uyutmaya çalışsın işe yaramayacak. Çünkü hiçbir şey gerçeğin önüne geçemez. Gerçeği gören kişiyi ise kimse durduramaz çünkü artık mesele; sen-ben meselesi değil, biz meselesidir; daha iyi bir yaşamın varlığına olan inanç meselesidir. İnsanlar bu gerçeklikle farklı farklı şekillerde hayatının her alanında muhakkak karşılaşır. Bazen bak-kaldan ekmek alırken, bazen yolda yürürken, bazen iş yerinde, bazen bir kitap sayfasının arasında veya bir filmin bir sahnesinde bazen evde çay içerken bazen de hiçbir sebep olmadan gerçekliğin farkına varır insan. İşte benim asıl hikayem şimdi başlıyor, yani örgütlenme sürecim. Ben bir Kürt olarak 17 yaşıma kadar köyde yaşadım ve hiçbir zaman Kürt olduğumu dile getirmemiştim, gereği de yoktu. Ama ne zamanki 18 yaşımda Antep'te bir yurttan

kalırken, bir sabah etüt odasına girdiğimde tahtada 'En iyi Kürt, ölü Kürt'tür' yazısını gördüm, o zaman 'ben Kürdüm' dedim. Daha öncede okulda bazı öğretmenler tarafından duymuştum faşist söylemler. Ama bu kadar keskin bir söylem beni çok etkiledi. Daha sonra üniversitenin birinci yılında yaz tatilinde Bodrum'a çalışmaya gittim. Orada günlük 12 saatten fazla çalışmamıza rağmen askeri ücret veriyorlardı ve insanca bir muamele görmüyorduk. Ne konakladığımız yer ne yemekleri ne de patronun bizlere karşı olan davranışları... Halbuki patronun kazandığı milyonlar tüm çalışanların verdiği emek sayesindeydi ama işçiler 1700 tl civarı alıyordu.

Peki patron ne yapıyordu? Özel lüks arabasıyla otele gelip uzaktan bizi izleyip şefe şikayetler yağdırıp hizmet bekliyordu. İşte patronun işi buydu. Daha sonra anladım ki ezilen sadece Kürt halkı değil, aynı zamanda işçiler de eziliyordu. Ama hayatın neresine baktıysam da aslında her yerde bir ezilme, bir sömürü düzeni vardı. Türkler de eziliyor, sömürülüyor; kadınlar da sömürülüyordu, eziliyordu; LGBTİ+'lar da eziliyordu, sömürülüyordu; hayvanlar da eziliyordu, sömürülüyordu; köylüler de aynı şekilde bu ezilme ve sömürü içerisindeydi. Her yerde bu ezilme ve sömürü düzeni varken neden insanlar buna karşı çıkmıyor ve bu düzeni nasıl değiştirebiliriz? Bu ve bunun gibi birçok soru sonucunda örgütlenmeye karar verdim. Çünkü 'toplumsal kurtuluş ancak örgütlü bir mücadele ile gerçekleşecektir.'

Tek Alternatif: Militan Gençlik Mücadelesini Büyütmek

Bu düzenin yaydığı şiddet, sömürü, yoksulluk, gelecek kaygısı ülkenin her noktasına yayılmış durumdadır. Güvencemizi kendi ellerimizle oluşturmamız, sisteme karşı militan gençlik mücadelesini büyütmemiz tek alternatifimizdir.

Gençlik her dönem tüm siyasi anlayışlar için ayrı bir anlam taşımaktadır. Bir anlayışın kendisini var edebilmesi bugün ile ilgiliyen varlığını sürdürmesi gelecekle ilişkilidir. Bu bağlamda egemenler tarafından geleceği yaşayacak olan gençliğin mevcut anlayışı benimsemesi istenir. Bir rica olarak değil tabii, belli başlı yöntemlerle zorundalık yaratılır. İlkokuldan başlamak üzere eğitim adı altında siyasal anlayışın ilk argümanları empoze edilmeye başlanır. Devamında lise, üniversite olmak üzere bu süreç katlanarak devam eder.

Gençlik özgülünde üniversitelere baktığımızda mevcut olanla olması gerekenin en yoğun çatıştığı alanlardan birini işaret ederiz. Üniversitelerin kendini var etmeye çalıştığı, egemenlerin telaşının kaynağı bir alan. Özgürlüğü keşfedebilen, baskıyı daha fazla hissedebilen bir alan. Nasıl ki zincirlerini hareket edince anlarsa insan, üniversiteler de bu hareket etme arzusunun en yoğun olduğu ortam. Gençlik genel olarak eskiyle veya mevcut olanla bağlarının zayıf olması nedeniyle toplumun öğrenmeye, değişmeye, yeniliğe en açık kesimidir.

Gelecek kurabilme derdiyle, bin bir umutla gelinen üniversiteler okumuş işsizler üreten fabrikaya dönmüş durumda. Gelecek kaygısının giderilmesi şöyle dursun

geleceksizlik daha görünür olmuştur. Üniversiteye gitmek isteyen bir genç daha en başında türlü sorunlara maruz bırakılıyor. Üniversite sınavı için hazırlanma süreci, aileden çevreden gelen sınav baskısıyla kendisini beyhude bir yarışın içerisinde bulan gençlerin ilk bunalımlı süreçleri de yaşamaya başlıyor. Üniversiteye girdiğinde ilk elden barınma, geçinme gibi temel ihtiyaçların temini gibi sorunlar baş gösteriyor. "Şanslı" olanlara toplama kampından bozma yurt ve cüzi miktarda burs veriliyor. Sosyal anlamda ilerlemenin araçları olan kulüpler, etkinlikler üniversite yönetimi tarafından engelleniyor. Okulunu bitirenler borç ve işsizlikle yüz yüze kalıyor. Akademik çalışmalar halkın ihtiyaçlarını görmezden gelerek azınlık bir kesimin menfaatleri için yapılıyor. Kadrolaşmada liyakatsizliğin hat safhaya çıktığı artık gizlenemeye dahi ihtiyaç duyulmayacak boyutta pervasızlaşmıştır. Egemen siyasal akım dışında her hangi politik nüvenin oluşması katiyen yasaklanarak doğrudan karyum atamalarıyla, ihraçlarla baştan aşağıya zapturapt altına alınıyor. Tüm bunların karşısında geriye gençliğin cüreti ve iradesi kalıyor.

Yaşamak isteyen, gelecek isteyen gençlerin bu süreçlere dayanması gerektiği veya zincirlerini fark ettirmemek için türlü politikalarla devrimci gençler terörize

edilerek kitlelerle arasına set çekiliyor. Geçinme ve geleceksizlik probleminin politik muhtevasının üzeri örtülmeye çalışılarak sorumlu ve hedef kargaşası yaratılarak süreci geçiştirme derdi güdülmekte. Lakin geldiğimiz aşamada egemenlerin çabaları büyük oranda boşa düşerken yeni tehlikeler oluşturmaktadır. Gençliğin biriken bir öfkesi mevcutken bu enerjinin nereye aktarılacağı, nasıl şekilleneceği en kritik meseleyi oluşturmaktadır. Uzun süredir iktidarda olan AKP ve sonradan ona yedeklenen, koltuk değneği olan MHP geniş kesimlerce her türlü olumsuzluğun kaynağı olarak görülmektedir. Hedef belirleme açısından karşıt anlayış özellikle gençler açısından olmak üzere AKP-MHP iktidarının "gönderilmesi" üzerinden şekilleniyor. İktidar olana karşı çıkabilme olarak olumluluk atfetsek bile meselenin gerçek çözümlerinden uzak olması nedeniyle sınıfta kalıyor.

Karşımızda gençlere, emekçilere, kadınlara, Kürtlere, LGBTİ+'lara düşman iktidar ve koltuk değnekleri var. Kimileri; özellikle CHP ve İYİP medyada tek muhalefet onlanmış ve onlar iktidara gelince her şey düzelecekmiş yalanını haykırmaktalar. Eğer derdimiz mevcut iktidar partileriyle ise bu ekibin peşine düşülebilir. Eğer ki derdimiz yaşama, gerçeklerle bunları ve benzerlerini elememiz gerekir. Bugün muhalif köşesinde kimseye pay bırakmayanlar tamamen aldatmaca içerisindedir. Daha dün kayyum rektör eylemlerinde öğrenciler üniversite içinden çıkmasınlar diye çağrı yapan, "hükümet istifa" diyerek insanlar sokaklara döküldüğünde "sokağa çıkmayın" diye çağrı yapan, hedefte HDP milletvekillerinin olduğunu bilerek ve destekleyerek dokunulmazlıkların kaldırılmasını onaylayan yine aynı anlayıştı. Daha nice örnekler verilebilir. Bizler sorunlarımızı çözmek istiyorsak sorunların kaynağını ve çözümlerini iyi değerlendirmemiz gerekir.

Bugün birbirlerine düşman veya muhalif görünen kesimler gün geliyor devletin bakiliğinde, sistemin korunmasında yan yana duruyorlar. Bu değerlendirme şu anlama gelir; bu düzende iktidardaki parti veya partilerin dışında işleyen bir süreç var. Gençlerin, emekçilerin, kadınların bir bütün ezilenlerin şikayetlerinin kaynağını oluşturan sermaye düzeni işlemektedir. Burjuva siyasi partileri arasındaki muhaliflik veya çatışma kendi grupsal çıkarlarının yansımasıdır.

Bu anlayışla özellikle gençlerin kendi taleplerini halkı oy kaynağı olarak gören siyasi gruplar üzerinden değil, kendi öz örgütlülüğü üzerinden oluşturması hayati önem taşımaktadır. Aksi takdirde sorunlarımız kendisini tekrar edecektir. Bu düzenin yaydığı şiddet, sömürü, yoksulluk, gelecek kaygısı ülkenin her noktasına yayılmış durumdadır. Güvencemizi kendi ellerimizle oluşturmamız, sisteme karşı militan gençlik mücadelesini büyütmemiz tek alternatifimizdir.

Karşımızda gençlere, emekçilere, kadınlara, Kürtlere, LGBTİ+'lara düşman iktidar ve koltuk değnekleri var.

Eğitimde Adaletsizliğin ve Eşitsizliğin Çözümü İçin MÜCADELEYE

Pandemi süresinde Boğaziçi direnişleri ile başlayan ve dalga dalga her yere yayılan direnişlerin devamında üniversitelerinde tekrar açılmasıyla birlikte birçok üniversitede KYK yurtlarında hak arama mücadelesi arttı.

Bu mücadeleleri AKP-MHP faşist hükümeti her seferinde faşist saldırganları öğrencilerin üzerine salarak aleni bir biçimde birçok katliamın ve saldırının önünü açtı. Son dönemde cemaat yurdunda katledilen öğrenciden, geleceksizlikten, yoksulluktan kaynaklı intihar eden öğrencilerinde öfkesiyle sesini duyurmaya çalışan öğrencilere saldırılar devam etmektedir. Geçtiğimiz aylarda eli bıçaklı faşistlerin saldırdığı ve Kürt öğrencilere yönelik ırkçı saldırıların gerçekleştiği Ankara Üniversitesi Cebeci kampüsündeki öğrenciler ile röportaj yaptık.

2021 yılı boyunca Boğaziçi öğrencilerinin direnişleri söz konusu oldu. Son derece ağır baskılar altında gerçekleşen direniş oldukça etkili oldu ve birçok kesim

tarafından bu direniş sahiplenildi bununla birlikte yurt hakkı için öğrencilerin tepkileri vardı.

YDG: Yine 2022'nin henüz başındayken Fırat Üniversitesi öğrencisi Enes Kara arkadaşımızın intiharı ile gençlikte bir hareketlenme oldu. Gençlik AKP-MHP iktidarının politikalarından nasıl etkileniyor?

Derya*

AKP hükümeti boyun eğen baş kaldırmayan sorgulamayan bir nesil inşa etmek için uğraşılıyor gerek İmam Hatip'ler olsun gerek tarikat yurtları olsun bunları kendi amacını bir nebze de olsa gerçekleştirmek için kullanıyor. Boğaziçi olaylarında öğrencilerin haklı isyanını beklemiyorlardı fakat beklenmedik bir şekilde öğrenciler örgütlendi ve başkaldırdı bu adaletsizliğe... Öte yandan milyonlarca öğrenci olmasına rağmen sayısı sadece 500'lerde kalan KYK yurtları var. Yurtlar bu kadar azken tarikat yurtları da haliyle ortaya çıkıyor geçen günlerde başı kesilen Mehmet Sami Tuğrul ve bugünlerde ise Enes Kara öğrenci gençliğin durumunu ortaya koymaya yetiyor. Bu toplumumuzun yozlaştığının kanıtıdır ve biz buna karşı mücadele vermezsek bunlar sürüp gidecektir. Aileler, bu yurtlar ve tarikatlar hakkında bilgilendirilmeli ve acilen kapatılmalıdır. KYK yurtlarında da herhangi bilimsel bir etkinlik göremeyip dinsel içerikli etkinliklerin çoğu öğrencilerin beynini yıkama çalışıyor. Yani bir nevi onların amacı gelecekte onlara oy veren, sorgulamayan, sistem için tehlikesiz bir nesil yetiştirmektir.

Deniz*

İktidarın öğrencilerin hayat tarzını sınırlamaya

çalışan baskıcı politikası öğrencilerin sosyal hayatını katlanılmaz hale getirirken aynı zamanda yürüttükleri başarısız ekonomi politikaları da ekonomik açıdan biz gençleri yaşayamaz hale getiriyor.

YDG: Üniversitelerde ve çalışma alanlarında ne gibi zorluklar yaşıyor? Nasıl bir mücadele öngörülmelidir?

Derya

Cebeci kampüsünde faşist saldırıların gerçekleştiği sırada okuldaki çalışma yerlerinin bazıları vize haftası olmasına rağmen güvenlik nedeniyle bir süre kapatıldı. Polis destekçisi olan faşist grup okul içinde engellenmediği için öğrencilerin ders çalışma hakları engellenmiş oldu. Bu sebeple bunların yaşanmaması için hep birlikte mücadele etmeliyiz.

Deniz

İktidarın politikalarının yanı sıra üniversite yönetiminin baskıcı politikaları da gençlerin en büyük sorunlarından. Yine de gençliğin öngörüsü yılmadan mücadeleye yönelik.

YDG: AKP- MHP faşist ittifakının yarattığı atmosferin üniversiteye, akademiye, bilimsel eğitime dönük saldırılar ve anadilinde eğitim hakkında neler düşünüyorsunuz? Nasıl bir eğitim sistemi olmalı bunun için neler yapılmalı?

Derya

AKP MHP iktidarı kampüslere faşist baskılarla korku salmaya çalışıyor ve bizler demokratik eğitim hakkımızı savunmaya çalışırken ister istemez derslerimize odaklanamıyoruz. Daha özgürlükçü bir eğitim sistemi olmalı. Bugün de haberlerde gördüğümüz gibi Boğaziçi'ndeki üç seçilmiş dekan görevinden alındı ve atanmış dekanlar görev yapmaya devam ediyorlar. Her şeyden önce eğitimdeki çok yönlü adaletsizliğin ve eşitsizliğin çözümlenmesi gerekmektedir.

Deniz

Öncelikle üniversiteler tekrar demokratik ve özerk hale gelmeli. Liyakat esas alınmalı. Ayrıca okullarımızda hocalarımız siyasi görüşleri baz alınarak görevlerinden uzaklaştırılmamalı.

YDG: Ankara başta olmak üzere Cebeci, DTCF bunlar dışında İÜ Beyazıt Kampüsü Akdeniz Üniversitesi gibi birçok üniversitede faşist ve ırkçı saldırılar gerçekleşti. Bunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Derya

İrkçı saldırılara gelecek olursak devlet ve polis o grupların arkasında durdukça bunlar sürüp gidecektir ve ardı arkası kesilmeyecektir. Sosyal medyaya da düşen görüntülerden de anlaşılacağı üzere faşistlere destek veren polisin müdahalesi saldırılara değil saldırıya uğrayan kesimeydi. Eli bıçaklı saldırganın hala kampüslerde rahat bir şekilde geziyor olması da biz öğrencilerin can güvenliğini tehlikeye atıp faşist gruplara da güven vermektedir. Bize düşen anti-faşist mücadeleyi hızlandırıp bunlara bir son vermek ve öğrencilere direnmek zorunda olduğumuz bilincini verebilmektir.

Deniz

İktidara yakın düşüncedeki insanlar dışarıda iktidar tarafından desteklendiği gibi okullarda da yönetim tarafından korunuyorlar. Öğrenciler hakkında ardı ardına soruşturmalar açılırken bu çete mensupları hakkında soruşturma açılmıyor açılrsa bile sonuçsuz kalıyor. Ayrıca, aslına bakarsak sivil faşist grupları bizlerin üzerine salanlar da okul yönetimi – polis ortaklığıdır. Bu nedenle saldırıyı örgütleyenlerden zaten bir şeyler ummak çelişkidir. Yani yeni bir sistemi yaratmak kadar hesap sormak da yine bize düşmektedir.

YDG: Düşüncelerinizi bize aktardığınız için teşekkür ederiz.

*Söyleşi de kullanılan isimler tarafımızca verilmiştir..

Halkın Gücü Çetelerin Hükmünü Yenecek

Ancak böyledir ki her güçlü, doğru ve kararlı adımımızda sarsılan kağıttan kalelerini yıkıp özgür ve eşit bir dünyanın tuğlalarını dizebiliriz...

Biz gençler son süreçte ekonomik kriz, geleceksizlik, barınamama vb. çok zorlu ve katmanlı sorunlarla boğuşurken Kürt gençliği ise tüm bu sorunların yanı sıra sistematik ırkçılık, devlet sömürüsü ve şiddetiyle yıllardan beri mücadele ederek yaşamak zorunda bırakılıyor. Dergimizin her sayısında çeşitli yazılarımızda Kürt gençliğinin sorunlarını, taleplerini, kazanımlarını ve mücadelelerini dile getiriyor, vurguluyoruz. Bu yazımızda ise son süreçte Kürt halkına yönelik çok çeşitli saldırı politikalarına ve bunun gençlik nezdindeki anlamlarına değinip bir perspektif sunmaya gayret göstereceğiz.

Özellikle son süreçte iktidar sahiplerinin gözü dönmüş saldırılarının arka planında, yıllardan beri sürdürdükleri kirli politikalar ve gençliği mahkum ettikleri geleceksizlik nedeniyle, genç kuşaktan öcü gibi korkuyor oluşları yatıyor. Halk, AKP iktidarına gittikçe düşmanlaşıp güç kaybettirdikçe onlar da iktidarlarını korumak için yüz yıllardan beri uygulana gelen taktiklerinden birisi olan ırkçılık ile halkı birbirine düşman etme politikasını uyguluyor. Bu coğrafyada ırkçılık yeni bir şey değil. Üzerinde yaşadığımız Ortadoğu toprakları nice katliamlara, savaflara sahne oldu. Bugün sefaletle ve geleceksizlikle boğuşan genç nüfusun büyük bir çoğunluğu yüz yılların öğrenilmişliğiyle, özellikle Suriyeli göçmenlere karşı büyük bir öfke ile yaklaşıyor. Yandaş kanallar zibil gibi,

birbirinin aynı dizi yapımlarıyla [Teşkilat, Söz, Kuruluş, Diriliş vb.] faşist gençlik yaratma çalışmalarına tam gaz devam ediyor. Daha küçücük yaşlarda halk gençliği empoze edilen ırkçı-faşist bilgi ve duygularla büyüyor. Gençliğin, kendi varlığını insan oluşunda değil düşman bir ulusun varlığında araması isteniyor! Tüm bu saldırıların kimi zaman ezilen ulustan gençlikte dahi etkilerini gösterebiliyor.

Saldırılar ve Katliamlar Devam Ediyor

2014 seçimlerinde güç ve oy kaybettiğini anlamalarıyla "çözüm sürecini" bitirip tekrar katliamlara başlayan iktidar, son yerel seçimde de birçok büyük şehri kaybetti. Son süreçteyse gittikçe derinleşen ekonomik krizin gün geçtikçe halkın ve özellikle gençliğin tabiri caizse boğazına çökmesiyle yükselen sesler korkularını derinleştirmeye devam ediyor. Bu da iktidar sahiplerini daha saldırgan kılıyor. Öyle ki el altından beslenen paramiliter yapılar haberlere konu oluyor. Mevsimlik Kürt işçiler faşist saldırılara uğrayarak ekmeklerinden ediliyor. Kürt illerinde minicik çocuklar katlediliyor. Kürt gençleri kaçırılıyor, işkence ediliyor.

T. Kürdistanı'nda paramiliter yapılar, askerler, polisler halka işkence ediyor, ara sokaklarda sırf eğlence olsun diye çocukların üzerine akrepler, panzerler sürülürken

çekilen videolar sosyal medyaya düşüyor. Polis kurşunlarının hedefi olan çocuklar can veriyor! Bu katiller ve Kürt kadınlarına cinsel saldırıda bulunup, ölümlerine sebep olan Musa Orhan gibileri cezasızlıkla ödüllendirilip korunuyorlar! Bunun adına da “vatan millet sevgisi” denilerek devlet katliamları ve işkenceleri yasallaştırılıp batıdan rıza alımı sağlanıyor. ... Kürtlerin neler yaşadığına gözü kulağı tıkalı, dili lal olmuş batıdaki halk ise yüz yıllardan beri “vatan millet sakarya” nidalarına o kadar kanmış ki değil Kürtlerin halini anlamak, kendi ezilmişliklerinin bile yeni yeni farkına varıyorlar.

Bu ülkede sokak röportajlarında gençlere telefon sorup sonra da AKP’den önce şöyleydi, böyle zulüm vardı diye konuşanların bahsettikleri yıllarda her gün bir yenisi yaşanan, derin devlet eliyle gerçekleştirilen suikastların ve katliamların örneklerini son bir sene içerisinde peş peşe yaşadık. Önce İzmir’de HDP İl Örgütü paramiliter milislerce basılarak Deniz Poyraz katledildi sonra Konya’da yedi kişilik Dedeoğulları ailesi katledildi. HDP İzmir İl Binası’na dönük saldırıda o saatte parti binasında başka kimsenin olmaması büyük bir katliamı şans eseri engellemiş oldu! Devletin maşası katil, polisin canhıraş koruması eşliğinde olay yerinden çıkartılırken, Deniz Poyraz’ın ve Dedeoğulları ailesinin katledilmesinin hesabını soran halk ise engellenmeye çalışıldı, eylemlere saldırıldı, insanlar gözaltına alındı, soruşturmalar açıldı! Dedeoğulları ailesinin katledilişinin üzerini örtmek hesap sorulmasını engellemek için yandaş kanallardan “iki aile arasındaki husumet” yalanlarıyla halkın üzerinde algı operasyonları yapıldı.

Dünün JİTEM’i Bugün’ün SADAT’ı

Halk memnuniyetsizliğini dile getirip sefaletin hesabını sorarken, Kürt ulusu haklı talepleri için direnişlerini devam ettirirken, karşılığında katliam çağrılarını yapan paramiliter yapılar da son süreçte kendilerini bu katliamlarla göstermiş oldu. Halkın gücü karşısında kendi çetelerini kurdular.

Tıpkı 70’lerde özel kamplarda eğitilen ülkü ocakları veya 90’larda faaliyet gösteren JİTEM gibi şimdi de copy paste politikalarının sonuçları olan SADAT’ı ve türevlerini konuşuyoruz. Bu ülkede tarih hep tekerrür ediyor! İktidarlar, isimler değişiyor fakat yöntemler ve katliamlar hep aynı oluyor! “Kandırıldığını” anlayıp Fettullah Gülen ile arayı bozduktan sonra başka tarikatlarla kol kola girip besleyerek yeni milisler yetiştiren devlet, halka karşı kendisini ve koltuğunu garantiye almaya çalışıyor. 90’larda beyaz Toroslarla yaptıkları gibi hala Kürt gençler kaçırılarak, işkence edilerek yıldırılmaya, ajanlaştırılmaya, mücadeleden kopartılmaya çalışılıyor.

Korkularının sebebi ise örgütlü mücadeleden vaz-

geçmeyen, yukarıda bahsettiğimiz saldırılarla sürekli burun buruna oldukları için mücadelenin de tam göbeğinde olan Kürt gençliğinin kararlılığıdır. Bu kararlılığı ve Kawa’dan devralınan, yıllardır sönmeyen direniş ateşini geçtiğimiz yılın sonunda Amed’de gerçekleşen HDP Gençlik Meclisi’nin 3. Olağan Kongresi’nde bir kez daha görmüş olduk/oldular.

Birleşik Mücadele Gençliğe Güç Katıyor

Son süreçte korkularını derinleştiren bir diğer gelişme ise geçtiğimiz yılın başlarında atılan gençliğin birleşik mücadeledeki kararlı adımları oldu. Yıllardan beri Türkiye Devrimci Hareketi ile Yurtsever hareket arasındaki ideolojik ve politik farklılıklar nedeniyle süre gelen ayrılıkların şimdiye kadar düşman karşısında bir hayrını görmediğimiz gibi bedelini de çokça ödedik. Fakat özellikle Rojava Devrimi süreciyle birlikte, önceki deneyimleri de heybemize koyarak bugün birleşik mücadelenin net adımlarını atmış olduk.

Bu adımlardan duydukları korkuyu Birleşik Gençlik Meclisleri [BGM]’nin kuruluş deklarasyonu sırasında yaptıkları saldırıda gördük ve sonrasındaki BGM’yi illegalize etme çabalarında görmeye devam ediyoruz.

Ortak düşman olan bu sömürü sistemi ve onun uygulayıcısı olan devlet karşısında birleşik bir mücadele hattı ile durduğumuzda nasıl bir korku yarattığımız çok açık. Sokaklarda, her eylemimizde haykırdığımız “Yaşasın Birleşik Mücadelemiz” sloganı sadece kuru ve geçici eylem birlikteliklerine indirgenmediği ve pratikte vücut bulduğunda düşmanın yıkılmaz sanılan kağıttan kaleleri nasıl sarsılıyor bir kez daha görmüş olduk.

Dışarıdan engelleme ve baskılara, içeriden ise şovenizm ve faydacılıklara karşı gençliğin birleşik mücadele hattını koruyarak büyütme zorunluluğu ve yükümlülüğü omuzlarımızdadır. Ancak böyledir ki her güçlü, doğru ve kararlı adımımızda sarsılan kağıttan kalelerini yıkıp özgür ve eşit bir dünyanın tuğlalarını dizebiliriz...

Ruhta Kara Delik Açan Adaletsizlik

Dünyaya: Çok acımasızdın ama affediyorum.

Sarah Hegazi

Ağustos ayının ortasında güneş yerküreyi yakarken, başta Ankara olmak üzere birçok yerde yaşananlarda eminim çoğumuzun yüreğini yakmıştır.

Şimdi sıra o soruda! Ne olmuştu? İki grup arasında yaşanan bir tartışma Türk-Suriyeli kavgasına dönüşürmüştü. Ve olanlar olmuş, Altındağ'da mültecilere ait evlere saldırılmış, iş yerleri yağmalanmış ve araçlar ateşe verilmişti. Aslında bu senaryolara hepimiz çok aşinayız biliyorum.

Ne yazık ki bu sonucusu da olmayacak, olmadı da.

Bu yazıyı yazmamın asıl nedeni, söz konusu mültecilik olunca kendi [sadece TC vatandaşı olması, cis gay olması ve Türk olması] konfor alanlarından, mülteci nefreti kusan lubunyalara olan madiliğim. Elbette ki hepimiz farklı farklı konforlara, avantajlı kimliklere sahip olabiliriz ama ne yazık ki bunun üzerinden bir güç ilişkisi kuramayız. O gece insanların evlerinin yakılıp, taşlanmasına sebebiyet verenler, o gece "ama'sız, fakat'sız #ÜlkemdeMülteciİstemiyorum" diyenlerdir. Piramidi tersine çevirmeyi hedeflemek yerine o kuş tüylü, kadife döşemeli konfor koltuklarında oturdular; gece rahat yattılar, aylar sonra da Sarah Hegazy için twit attılar.

Evet! Mısır'da bir konserde gökkuşağı bayrağı açtığı için tutuklanan ve mülteci olarak gittiği Kanada'da intihar eden Sarah Hegazi'den bahsediyorum. Bu rezil ikiyüzlülüğü yerden yere vurmaya devam edeceğim ama biraz da bu insanların neden sizin ülkeniz de olduğunu anlatmak istiyorum.

Emperyalizm, fakir Ortadoğu ülkelerini sömürmek için genelde aynı taktiği uygular. İlk önce oranın demokratik muhalefetini kendi yarattığı örgütler ile bozar ve savaş çıkarır.

Savaş demek silah ticareti demek, yeraltı rezervleri demek, yani para demek. Ve ilk senaryo ile bunu aynı zihniyet yazıyor. Emperyalizmin işbirlikçisi ülken gitsin savaş çıkarsın; IŞİD, ÖSO, Taliban gibi örgütleri desteklesin; milyonlarca insanın ölümüne, göçüne neden olsun. Sonra ülkeneye gelen bu insanların emeğini ucuz iş gücü gör, köle olarak çalıştır. Bu kadar kolay mı ya geçekten!

Siz bu insanların topraklarını işgal ettiniz, etmeye ortak oldunuz ve vahşetin her türlüünü uyguladınız. İnsanların yaşam alanlarına saldırdınız. Mültecileri siyasi pazarlık malzemesi haline getirdiniz, sınırları kapatınız. Sırf bu iki yüzlü politikalarınız yüzünden insanlar sınırlarda donarak ölüyor. Hiç bir can bu kadar eğersiz olamaz. Şimdi bir kez daha düşünelim. Mesele mülteciler mi, yoksa emperyalizmin kirli politikaları mı?

Özellikle de bir çok noktada kesişen bu iki kimliğin dayanışması gerekiyordu. Çünkü bu iktidar her geçen gün ürettiği nefret politikaları ile Kürt, kadın, LGBTİ+, Ermeni, Alevi, mülteci, işçi ve diğer bir çok kimliklere düşman yaratıyor, azmettiriyor. Ankara'dan HDP'ye yönelik saldırılara; Hrant Dink'ten Madımağa; İstanbul Sözleşmesi'nden Onur yürüyüşüne; Tekel direnişinden Gezi'ye... Tam da bu noktada onura sahip çıkma zamanı, hem de tüm ayrıcalıklarımızı bir köşeye bırakarak. Çünkü bu onur hepimizin!

Göçmenler ve Yerliler Arasındaki Yasal Eşitlik Sınıf Mücadelesi Açısından Zorunlu Bir İhtiyaçtır

Tarih boyunca insanlar mutluluklarını başka yerlerde aramak için her zaman anavatanlarını terk etmişlerdir. Modern kapitalizmde milyonlarca insan ekonomik krizler veya etnik ve dini olarak üzeri örtülen emperyalist savaşlar yüzünden kaçmaya itiliyorlar. Metropollerdeki yöneticiler ise, sürekli ucuz emek ve bunun bağlamında emek gücünü satmaya hazır olanlara ihtiyacı olan sermayenin ekonomik çıkarlarına uygun olarak, göç akışlarını kontrol edilebilir ve kullanılabilir hale getirmeye çalışırlar.

Karl Marx, daha 1870'li yıllar gibi erken bir tarihte, İngiliz burjuvazisinin, yoksul İrlandalıları zorla göç ettirerek İngiltere'deki işçi sınıfının durumunu daha da kötüleştirmek için İrlanda halkını sömürdüğünü ve egemen kalabilmek için burjuvazi tarafından yapay olarak körüklenen proleterler arasındaki zıtlıklarda "egemen kalabilmek için gerçeğin gerçek sırrını" bulduğunu düşünüyordu.

1907'de Stuttgart'ta gerçekleşen Sosyalist Kongre'de Lenin, sağcı Sosyal Demokratların "yerel işçileri korumak" adı altında "geri ırktan işçiler [Çinliler, siyahiler vb.]" için giriş yasağı talebini "bu, bazı <uygar> ülkelerde, ayrıcalıklı durumlarından belirli avantajlar elde eden ve bu nedenle uluslararası sınıf dayanışmasının taleplerini unutmaya meyilli olan proleterler arasındaki Aristokrasinin ruhudur" ifadeleriyle kınıyordu.

Günümüzde ise göçler durmaksızın devam etmektedir ve görüntüleri ise barbarcadır. Suriye'de bitmeyen emperyalist savaşlar, Afganistan'da Taliban'ın zulmü, Afrika'nın birçok ülkesinde kapitalistler tarafından açlığa mahkûm edilen insanlar... Tüm bu gerçekliklerle beraber işte dünyada insanlığın bir kısmı sürekli evlerini ve ülkelerini terk etmek zorunda bırakılıyorlar.

Ülkeden ülkeye gitmek ise kolay iş değil. Kimisinin arabası yok, kimisinin parası yok, kimisi de daha çocuk ve savaşta ailesini kaybetmiş. Bununla beraber de ka-

pitalizmin çizmiş olduğu sınırlar ve o sınırların bekçileri var. Göçmenler bir Avrupa ülkesine varmaya çalışırken sınırda işkence görerek sınır ötesine atılıyor tekrardan. Kimi göçmenler ise Yunanistan'da gördüğümüz gibi şişme botları açık denize çekilip patlatıldı ve böylece denizde ölüme terk edildi.

Bu gibi haberler çokça, her gün gündemimize giriyor.

Kimi göçmenler sınırı atlatmayı başardı ve başka bir ülkeye giriş yaptı. Varmak istediği yerlere varmayı başaran göçmenler ise yol boyunca çektiği tüm zorlukların devamında, bulunduğu ülkede göçmen karşıtlığı ile karşı karşıya gelmekte.

Türkiye'de de bu böyle. Suriye'de süren savaştan korunmaya çalışan ve Türkiye'ye gelen göçmenler, burada da büyük bir ırkçılığın mahkûmu oluyorlar adeta. Bu durumu değiştirmek gerekir fakat kapitalizm yaşadığı müddetçe

göçler de, ırkçılık da olacaktır. Çünkü Kapitalizm savaşlardan beslenir ve bundandır ki Kapitalizm çöktürülme-yene kadar savaşlar da bitmeyecektir. Dünya proleterya önderlerinden Karl Liebknecht, göçmenler ve yerliler arasındaki yasal eşitliğin, sınıf mücadelesi açısından zorunlu bir ihtiyaç olduğunu şu ifadelerle belirtiyordu: "Demokles'in sınır dışı etme kılıcıyla defolun! Kapitalistler göçmenleri önceden belirlenmiş ücretleri aşağı çekmek ve grev kırıcıları olarak kullanır, onları bu durumdan çıkarmak şart."

Egemen sınıfın göçmenler üzerindeki baskı aygıtlarının biri de sınır dışı etme politikasıdır. Böylece göçmenlere her an ve en küçük itaatsızlıkta sınır dışı edilme korkusu verilir. Önümüzdeki dönemde örgütümüzün faaliyet alanlarını genişletmeyle beraber göçmenlerle ilgili de daha yoğun bir çalışmaya girişilmesi ve göçmenlere de alan yaratmamız mücadelemiz açısından önemlidir.

Özgür yarınlar bizi bekliyor, daha örgütlü ve daha güçlü geleceğe!

Yalınayaklı Kadınların Mücadelesi

Sınırı geçtiklerinde kendilerinin tanıdığı bedenler, isimler bir anda kimliksiz bir hayatın yasalara sığmayan parçaları oluyor.

Kapitalist sömürü düzeni ve faşizmin ağlarını ördüğü Ortadoğu coğrafyasında açlık ve yoksulluk savaş ya da silahlı çatışmalarla sürdürülmek isteniyor. Halkın üzerindeki emperyalist güçler yayılmacı ve sömürge politikalarıyla patriyarkaya destek veriyor, yine hedefini kadınlara odaklıyor.

Elbette her kriz anında en çok kadınlar eziliyor ve aynı zamanda en çok mücadeleyi kadınlar veriyor. Savaşın rüzgarı da ne yazık ki kadınların lehine esiyor ve isyan bayrağı bu rüzgarda mülteci kadınların elinde dalgalanıyor.

Onlar silahların gölgesi altında bambaşka bir dünya yaratanlar, korkusuzluğu el ele sınırları aştığı kız kardeşinde bulanlar; sınırsız, sınıfsız ve sömürsüz bir gökyüzünü bir hırka gibi sırtımıza örececek olanlar...

Henüz bulunduğu coğrafyadan ayrılmadan cinsel istismara ve saldırılara maruz kalıyorlar. Evlerde, iş yerlerinde, okullarda erkek egemenliğe karşı direniyorlar. Sınırları aşmaya başladıklarında patriyarka ve emperyalizm mülteci kadınları rüzgarıyla daha çok savuruyor işte o zaman dayanışmamız bir kez daha alevleniyor.

Sınır bölgesine gelirken yüzlerinde savaşın izini taşıyan kadınlar aynı zamanda geldikleri ülkenin ordusunun işkencesiyle ve taciziyle karşılaşıyorlar. Ellerinde tuttukları silahlar aynı iktidarın silahları, ataerkil tutumları aynı zihniyetin bi' parçası...

Sınırı geçtiklerinde kendilerinin tanıdığı bedenler, isimler bir anda kimliksiz bir hayatın yasalara sığmayan parçaları oluyor. Artık yeni bir pencere, farklı bir dil, tanımadıkları insanlar, tanıdıkları iktidar...

Bir ekonomik krizi bırakıp yeni bir krizle karşılaşıyorlar. Yoksul olmaları, kadın olmaları, yoksul ve mülteci bir kadın olmaları onları derin bir çukura sürüklüyor. En karanlık işler bu kimliksiz kadınlara itiliyor, ve kirli çıkar ilişkisi bu kadınlar üzerinde dönüyor. Ucuz seks işçiliğine köle edilip beden sömürsüne maruz bırakılan göçmen-mülteci kadınların sayısı her yıl artmakta. Seks

işçiliği yapmayanlar insani olmayan koşullarda çalıştırılıp buldukları yerlerde ağır cinsel istismara maruz bırakılıyorlar. Devletin kurumlarına güvenmedikleri için uğradıkları haksızlıkları da çoğu kez duyuramıyorlar.

Kadın mültecilere yapılan bu muameleler yetmezmiş gibi etnik kökenleri üzerinden de yapılan ırkçılıkla adeta onlara savaş açılmıştır. Evlerine çarpı işareti atılan Alevilere ve savaş - asimilasyon politikalarıyla yok edilmeğe çalışan Kürtlere ve bu kökenlere sahip olan kadınlara yapılanların daha ağırı mülteci kadınlara da yapılıyor. Ortadoğu coğrafyasında ağır dinsel baskılara ve kültürel zorlamalara maruz bırakılan kadın kimliği mülteci olarak da çok zor bir sınavdan geçiyor. Ortadoğu'da İslami muhafazakarlık adı altında kadını köleleştiren ve cariyeye kültürünü ortaya çıkaran bu kirli kültür de artık kadınların gücü karşısında tutunmakta zorlanıyor. Rojava Devrimi'nde kadının etkisi hiç olmadığı kadar hissedildi. Üstelik bu kadınların çoğu mültecileştirilip köleleştirilmeye çalışan kadınlar birer devrimci oldular ve erkek egemenliğine karşı sert bir yumruk attılar.

Yalın ayakları ile sınır geçen ve gittiği yerde her türlü zorbalığa maruz kalan, ırkçılıkla, cinsiyetçilikle ve faşizmle sınıyan mülteci kadınların yaşadığı acıların dinmesinin, son bulmasının tek yolu var: Bir kadın devrimi. Enternasyonal ve kolektif bir dayanışma ile örgütlenerek sınırları da sınıfları da ortadan kaldırmamız.

Tutsaklar Halkın Sesidir

2022 yılının ilk ayını yaşadığımız bu günlerde hapisanelerde ciddi hak ihlalleri ile karşı karşıyayız. Bir mahpusun dış dünyayla ilişkisi ne kadar kesilirse, işkence ve kötü muamele riski de o kadar artar. Ülkedeki çatışmalı sürecin ardından devamında gelen pandemi sürecinin yansımaları hemen görmekteyiz. 2 yıl açık görüşlerin yapılmaması, kargoların tutsaklara verilmemesi ya da en son -daha yeni duyduğum- kargoların belli günleri olmak üzere 2 ayda sadece 1 tutsaklara verilmesi gibi vb. pandemi koşulları adı altında tutsaklar saçma sınırlandırılmalara maruz kalıyorlar. En korkuncu ise tutsakların tek kişilik hücrelere mahkum edilmesi, psikolojik olarak durumu kaldırabilir mi? Tek başına hayatını idame ettirebilir mi diye bakılmaksızın...

Oysa ki bellidir yapılanlar, önlem değil yalnızlaştıma politikasıdır.

Hücrelerdeki tecridin daimi varlığını sürdürüp onları toplumsal yaratıcılıktan mahrum ederler. Tüm bunlar önlem olsaydı önce genel koşullar [havalandırma, hijyen, sağlık, kapasite, beslenme] düşünülmüştü. Aslında cezaevi yönetimi hep yapmak istediği, gizliden hak ihlalleri yaptığı dönemin ardından pandeminin var olmasıyla bunu daha sistematik ve açık şekilde yapmıştır. Dış dünyadan, yakınlarından, hayattan tecrit edilir, aynı zamanda tutsaklar birbirinden de tecrit edilir.

Tutsaklar sürekli sürgüne, özel baskıya, psikolojik şiddete, tacize ve sürekli küçük diyebileceğimiz hak ihlallerine maruz kalıyorlar [uzun uğraşlar sonucunda kazanılan birçok hakkın gasp edilmesi, sıcak suyun olmaması, mektupların ve yayın-dergilerin ulaşmaması, battaniye ihtiyacının karşılanmaması vb].

Geçmişten günümüze bakıldığında bu hep böyledir. Mesela yakın tarihimizin en karanlık sayfalarından biri olan 19-22 Aralık 2000 yılında hayata dönüş operasyonu ile 30 tutsağın ölümüne sebep oldular. F tipi hücre sistemine ve tecrit uygulamasına direnmek için 20 Ekim'de başlattıkları açlık grevi ve ölüm oruçlarına karşılık onların haklı taleplerini görmeyip kimyasal silahlarla ve gaz bombalarıyla karşılık verdiler. Bir tutuklunun belirttiği gibi diri diri yaktılar ama ateş yoktu. Daha eski bir tarihe gidersek günümüz hapisanelerinden çokta fark olmadığını göreceğiz. 12 Eylül darbesi bir bütün toplumsal mücadeleyi yok etmeye dönük bir darbeydi. Bunun beraberinde askeri cezaevleri kuruldu. Bu cezaevlerinde doğrudan kişiliği sakatlayıcı, benlik imgesini aşağılayıcı, insan onurunu kırıcı işkenceler uygulandı. Bu doğalında bir varoluş krizi yarattı ve tecriti kabul etmeyenlerin intiharına, ölümlerine sebep oldu, oluyor. Aynı Garibe Gezer'in şüpheli ölümü gibi. Kandıra 1 no'lu F tipi kapalı cezaevinde işkence gördüğünü

ve süngerli odada cinsel saldırıya maruz kaldığını söyledikten sonra Garibe Gezer'e bunu duyan yönetim tarafından hücre cezası verilir ve Gezer'in orada intihar ettiği söylenir.

Garibe Gezer katliamında, adli tıp raporları gizlenip avukatların otopsiye girmesi yasaklandı, davanın gizli yürütülmesi kararına varıldı.

Kimden ne gizleniyor? Belki de intihar değil cinayetti. Eğer intiharsa bile Garibe'nin maruz kaldığı durum intihara sürüklemeye götüren nedenler ortadadır. Bu yaşananlar cezaevlerinde kadın tutsakların yaşadığı sistematik işkence ve tacizi bir kez daha gündeme getirdi.

Şu an hak ihlallerini yaşayan Aysel Tuğluk'tan bahsetmek istiyorum. bugünlerde hafıza kaybı yaşayan Aysel Tuğluk'un yaşamı riske atılıyor. Kocaeli Üniversitesi'nin hazırladığı adli tıp raporunda yaşamını tek başına idame ettiremeyeceği, cezaevi koşullarında yaşayamayacağı net olmasına rağmen ATK tam tersini iddia etti, 5 dakika görüşme sonrasında.

Bunlar yaşanırken 1 ay içinde hapisanelerden 7 cenaze çıkmış oldu.

Hareket-aktivite kısıtlılığı ve yiyeceklerin çok kötü olmasından kaynaklı ciddi-kalıcı hastalıklardan kaçmak imkansız oluyor. Olaylar böyle olunca da 1984'ten bu yana uygulanmayan, 2004'te kaldırılmış olan idam cezası sistematik işkencelerle fiilen uygulanıyor. Daha önce devlet tarafından dile getirilen "Asmayalım da besleyelim mi?" sözü pratikte gerçeklik buluyor.

Tabi bir yandan bunlar gelişirken bir yandan da hapisane direnişleri ve barış-demokrasi mücadelesi veren on binlerce insan var. Hemen dayanışmak adına kadınlar 2000 imzayı aşkın imza topladılar Aysel Tuğluk için. Diğer yandan kadın tutsaklarla dayanışmak için mektup yolladılar. Tutsak aileler ile görüşülüp eylem düzenlediler. Kadınlar yine toplanıp dengbejlerle ezgiler söyleyerek zindanların sesi oldular. Aynı zamanda tutsaklarda halkın sesidir. Koşullar ne olursa olsun halkın sesine ses olup onlarla beraber direnişe geçmeliyiz.

Kadın Çalışmamız Merkezi Politikalarla Gelişecek

Hedeflerimiz ortaklaştığı müddetçe, altını çizmek zorunda kaldığımız bütün uyumsuzluklar ortadan kalkacak.

Geleceği Zenginlere Yedirmeyeceğiz kampanyamız sürerken bir süredir yoğunlaşmadığımız kadın çalışmasına dair de adımlar attık. Atılan her adım yeni bir adımı ve yeni bir tartışmayı da beraberinde getiriyor. Kadın çalışmasının güçlendirilmesi, süreklileştirilmesi ve kalıcılığı için tartışmamız gereken bazı başlıklar var. YDĞ merkezi divan toplantısında kadın çalışmasına dair yürüttüğümüz tartışmalardan çıkan bu başlıkların kolektif ve merkezi yürütülmesi çalışmanın güçlenmesi açısından çok daha faydalı olacaktır.

Geçmiş süreç değerlendirmesinin bir parçası olarak kadın çalışmasının genel durumuna dair ve alanlardaki sorunlar üzerine yürüttüğümüz tartışmanın açığa çıkardığı sonuçları hatırlayalım: Zaman zaman kadın çalışmasının diğer çalışmalarla karşı karşıya gelmesi, alanlarda kadın çalışmasına odaklanma düzeyinin birbirinden farklı olması, politik dilde birliğin yakalanamaması ve yer yer alancılığın açığa çıkması tartışmaların başlıcaları olarak sıralanabilir.

Sözünü ettiğimiz gündemler ve yansıması olarak açığa çıkan sorunların çözülmesi elbette zaman alacaktır. Ancak sorunları çözmek ve kadın çalışmasının gelişimi önündeki engelleri ortadan kaldırmak, bizim doğru yaklaşımı geliştirmemize ve örgütsel şekillenişimizi ka-

dın çalışmasının ihtiyaçları paralelinde biçimlendirebilmemize bağlı.

Doğru politik söz ve eylem üretmemizi engelleyen, kadın çalışmasını diğer çalışmalar karşısında bir "çelişki" haline dönüştüren, kadın yoldaşları bu "çelişki" karşısında yalnız bırakan, kadın çalışmasına emek verme düzeyimizi farklılaştıran durumları çözümlayebilmemiz, bunları açığa çıkaran nedenleri doğru okumakla gerçekleşecektir.

"Neyi eksik bıraktık?" sorusuna yanıt olması bakımından en özet hali ile 'kadın çalışmasının merkezi politikadan yoksun bırakılmasını' söyleyebiliriz. Fakat bu soruya daha derinlemesine cevap verebilmek, konuya dair kolektif tartışmaların da derinleştirilmesinden geçer.

Kadın çalışmasının merkezi politikalarla beslenmemesi, bu konuda attığımız adımların oldukça zayıf ve bugünkü hali ile kırılabilir olması kadın çalışmamızın gelişip güçlenmesi önündeki temel engellerdendir. Yukarıda sıraladığımız sorunların açığa çıkmasındaki ortak sebep merkezileşememe hali. Sorunlara ve olanaklara dair ortak kafa yoruşun zayıf ve merkezi kadın toplantılarının yetersiz olması, YDĞ'nin politika ve eylemlerinin kadın merkezli şekillenmesinde zayıflıklara neden oluyor.

Tarif etmeye çalıştığımız genel durumun alanlarımıza yansıma biçimleri de farklı şekillerde oluyor. Örneğin

kadın çalışmasına odaklanma düzeyi farklı oluyor dedik; bazı alanlarda kadın çalışması tali kalabiliyorken, bazı alanlarda ise pek çok platforma ve çalışma alanına enerjimizi bölerek kadın çalışmasının dağınık olmasına neden olabiliyoruz. Bazen, zaten kadın çalışması yürütüyor olmanın "rahatlığıyla" genç kadın çalışmasına odaklanmıyoruz. Kimi zaman kadın çalışması kapsamında kendi yaptıklarımızı her şeyin önünde görebiliyoruz. Bu bakış açısı da merkezi olarak güçlenmek yerine sadece alan çalışmasına kafa yormakla sınırlıyor bizi. Bu da bizi alancılık hatasına sürüklüyor.

Dünyamızı, ufkumuzu darlaştıran bu vb. bakış açılarından kurtulmanın, kadın çalışmasını büyük ölçekte güçlendirmenin yolu merkezi düşünüşü güçlendirmekten geçiyor. Geleceği Zenginlere Yedirmeyeceğiz kampanyasının bir parçası olarak kadın çalışması kapsamında attığımız adımları büyütmenin önkoşulu budur.

Kampanyamızın hedeflerinden biri de kadın çalışma-

*Dünyamızı,
ufkumuzu
darlaştıran bakış
açılarından
kurtulalım!*

mıza dair net adımlar atmaktı. Bunun bizler açısından devam eden bir yaklaşım haline gelmesi gerekiyor.

Kadın çalışmasını kendiliğindenlikten kurtarabilmemiz, merkezi çalışmayla doğrudan ilgili. Kadın çalışmamızda ortaya koyulan hedeflerin hepimizin hedefi olması, söz ve eylemlerimizin uyumlu olması, politik dilde ve hareket tarzında bütünlük yakalanması, kadın yoldaşların birbirinden daha fazla beslenmesi ve alanlarda açığa çıkan enerjinin toplamımız için motive edici olabilmesi için bunu başarmalıyız.

YDG olarak örgütlenmeye dair tartışmalarımızın ve pratiklerimizin hız kazandığı bir dönemin içindeyiz. Kadın çalışmamızın da buna dair hedeflerinin oluşması gerekiyor. Hedeflerimiz ortaklaştığı müddetçe, altını çizmek zorunda kaldığımız bütün uyumsuzluklar ortadan kalkacak. Bu iradeyi de ancak YDG'li Kadınlar açığa çıkarabilir. Örgütlenmenin gerekliliği olan doğru adımları, doğru zamanlarda atma iradesini ortaya koyalım.

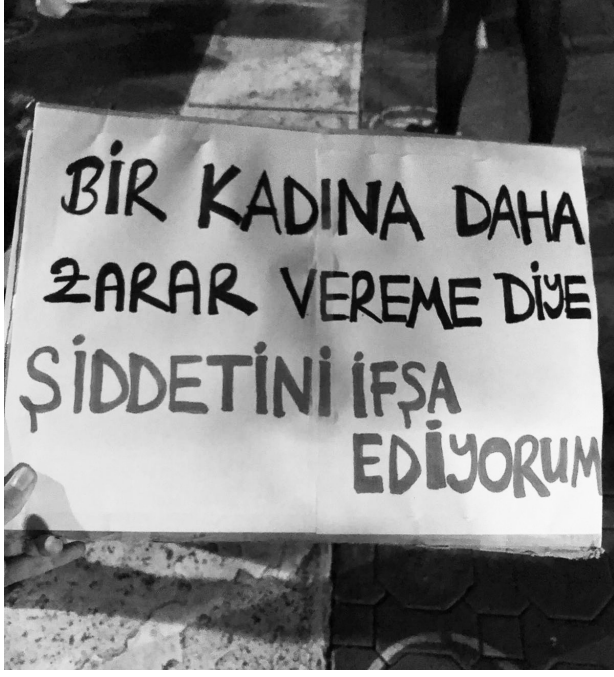
İfşa ve Yaşanan Örneklere Nasıl Bakıyoruz?

Çoğu zaman son çare olarak kullanılan bir yöntem.

Son süreçte devrimci kurumlara ve faaliyetçilerine yönelik sosyal medya üzerinden yayınlanan ifşalar ve bu ifşaların ardından muhatap devrimci kurumların aldığı doğru ve yanlış tutumlardan sonra Yeni Demokrat Gençlik olarak ifşa konusunu ve örgüt içerisinde yaşanmış ya da yaşanabilecek böylesi olayları gündemimize aldık. Konuyu gündemimize almamızla birlikte önemi ve ihtiyacımız üzerinden merkezi bir atölye çalışması yapmaya karar verdik. İşe, merkezi atölye çalışması öncesi yararlanacağımız materyalleri araştırarak ve atölyenin verimli ilerlemesini sağlayacak bir komisyon belirlemekle başladık. Komisyonunda sadece kadın yoldaşlar yer aldı.

Atölyeyi karma şekilde yapmaya karar verdik ve buna uygun bir yöntem belirlemeye çalıştık. Tüm alanların belirlenen materyalleri okuyup, kendi içlerinde ön tartışmaları yapması gerekiyordu. Tabii bu konuda bel-

li küçük aksaklıklar da yaşanmadı değil. Fakat sonuç olarak alanlar okumaları yaptıktan ve ön tartışmalarını gerçekleştirdikten sonra komisyondaki kadın yoldaşların hazırladıkları çerçeve doğrultusunda atölyemizi tüm alanlardan yoldaşların katılımıyla gerçekleştirdik.

Atölyemiz Nasıl Geçti?

Atölyede ilk etapta sorular üzerinden fikir ve düşüncelerimizi paylaştık. Sorular veya konular hakkındaki fikirlerimizi belirtirken erkek yoldaşların konuşmasını zorunlu hale getirdik çünkü aralarında cevap vermekten veya fikir beyan etmekten kaçmaya çalışacak olanların çıkacağına emindik ki haksız da değildik.

Sorulardan birisinde bir metin vardı ve metni okuduktan sonra fikirlerimizi belirtmemiz gerekiyordu. Metin, ifşa edilen bir erkekten istenilen özeleştiriden alıntıydı ve erkeğin özeleştirisi adı altında kadını suçlayan, özür dileyerek kendisini masum gösteren beyanlarından oluşuyordu. Fikirlerimizi belirtmeye başladığımızda kafalar karışmıştı. Çünkü erkek özür dilemişti ama kendisini savunuyordu. O halde neden özür diliyordu? Bu yaptığının adı neydi? Kadının ifşa etmesini doğru buluyordu ama olayı taciz olarak lanse etmesini doğru bulmuyordu! E ifşalamasının sebebi zaten taciz olarak değerlendirilmesi, ne saçmalıyordu bu erkek? Üzerine tartışmaya başladığımızda hakkında beyanda bulunan kişinin özür ve 'ifşa hakkı' lafazanlığıyla kendisini aklama peşinde olduğu konusunda hepimiz hemfikir olduk.

Daha sonra bir mesajlaşma kesitini yorumladık. Cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimi belirtilmeyen iki kişinin sadece birkaç gün içerisindeki kısa mesajlaşmalarını içeriyordu. Bu mesajları yorumlarken aslında istem dışı

Bir taciz veya şiddet karşısında sessiz kalarak ya da tacizin üzerini kapatarak örgütü koruyamayız. Aksine, bu tutum o örgütü çürütür ve içini boşaltır.

çoğumuzun taraflara cinsiyet atamasında bulunduğu fark ettik. 'Sizce burada bir taciz var mı?' sorusuna ise özellikle erkekler tarafından temkinli cevaplar verildi. Taraflardan birisinin çok net bir şekilde istemediğini söylememesi, sadece kısa ve isteksiz cevaplar vermesinden kaynaklı kafa karışıklıkları oluşmuştu... Fakat elbette orada bir zorlama ve taciz vardı! Tartışmanın sonucunda; kafaların zorlanan veya tacize uğrayan tarafın sert olamamasından dolayı karışmasının yanlış olduğu, bir şeyin ne ise o olduğu belirtilerek, herhangi bir nedenden kaynaklı da sert ve "net" tepkiler vermeye/veremeyebilecekleri konusunda netleştik.

Kol Kırıldığında Yenin İçinde Bırakmak Bize Zarar Verir

Atölyemizin son kısmında ise ifşa konusu üzerine fikirlerimizi ve tutumumuzun nasıl olması gerektiğini konuştuk. Bu noktada örgütlü her bireyde olabileceği gibi "örgütü koruma" refleksi ve bu refleksi birlikte yanlış fikirlerin, pratiklerin doğabileceğini çok iyi biliyoruz. Tartışma sırasında bu ihtimaller ve gerçeklik üzerinde durarak ilerledik. Ki bu tarz olaylarda nasıl tavır almak ve pratik sergilemek gerektiği kadın hareketimiz açısından çok net olsa da atölye sırasında belli başlı noktalarda kafa karışıklıklarının olduğunu da görmüş olduk. Mesela 'ifşa hakkı nasıl doğar?' ya da 'bu yöntem ne kadar doğru?' gibi bazı noktalar tartışmaya açıldı. Birçoğumuz da konu üzerine fikirlerimizi belirtirken daha çok geçmişte kendi yaşadığımız olaylar veya yanlış pratiklerimiz [örneğin kadın yoldaşın inisiyatifini kırmak, yoldaşına sesini yükseltmek gibi] üzerinden örnekler ve 'özeleştiriler' vererek konuştuk. Bu da atölyemizin son kısmını günah çıkartma seansına benzetmedi değil... Özellikle erkek yoldaşlarda bu refleksi görmüş olduk.

Herhangi bir örgütün [kendisini devrimci, komünist vs. olarak tanımlayan] dışarıya karşı söylemleri, kendisi hakkında çizdiği imaj maalesef çoğu zaman o örgütün gerçekliğini yansıtmıyor. Özellikle de kadın özgürlük mücadelesindeki gerçek bakışını yansıtmıyor. Hatta çoğu zaman anti-erk, en üstten söylenen sözler mevcut erkekliği gizlemenin bir yolu olarak umarsızca sarf edilebiliyor. İçeride yaşanan taciz, şiddet vb. karşısında uyguladıkları pratikler ya da ifşalandıklarında ortaya

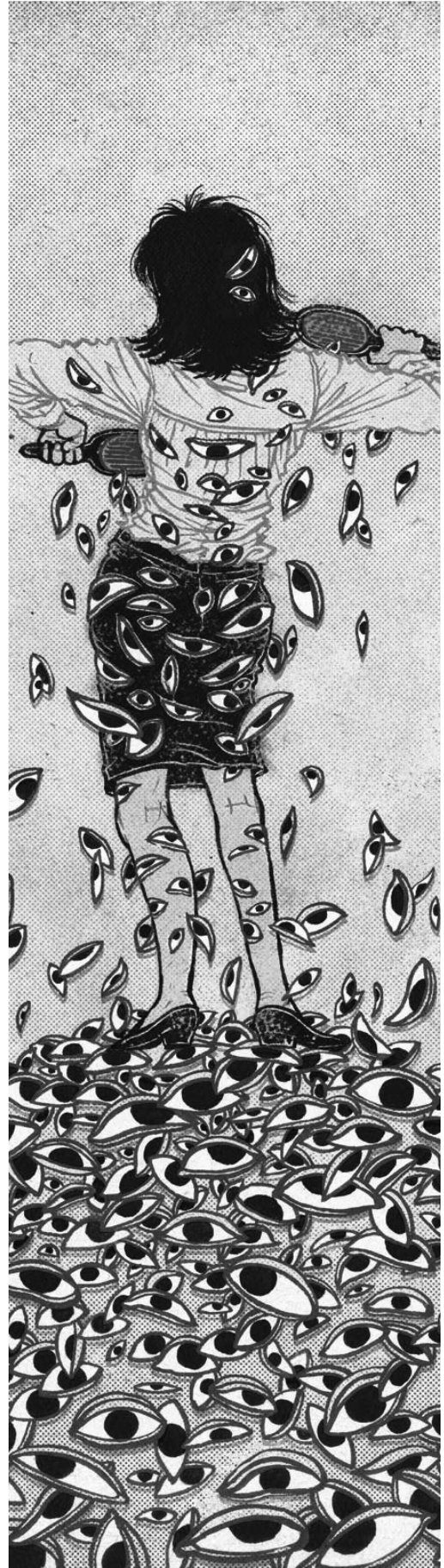
koydukları tavidir belirleyici/gerçek olan. Söylemde kadın ve LG-BTİ+ mücadelesinde büyük atılımlar yapılıyor, içerdeki erkek egemenlik yeniliyor olsa da hatta daha üstten bir iddia ile tamamen kadın devrimi yapılmış olsa da gerçekler böylesi durumlarda ortaya çıkıyor. Bunu son süreçte yaşanan örneklerden de görmüş olduk. Burada niyetimiz elbette genelleme yapmak değil. İfşalar sayesinde gün yüzüne çıkan gerçekler sonrasında net ve olması gerektiği gibi tavır alan kurumlar olsa da tüm suçu düşmana kendi dışındaki şeylere yıkan, kendisinde hiçbir hata, eksik veya boşluk görmeyen örnekleri de gözlemlemiştir.

Bu negatif örneklerin ışığında aslında ne yapmamamız gerektiğini de uygulamalı olarak görmüş olduk. Örgütü korumanın bir taciz veya şiddet karşısında sessiz kalarak ya da üzerini kapatarak olamayacağını, bunun tam aksine o örgütü çürüteceği ve içini boşaltacağını vurguladık. Kadın ve LG-BTİ+ların son süreçte devrimci örgütleri ve faaliyetçileri ifşa etme yoluna gitmesindeki en büyük etken de zaten "kol kırılır yen içinde kalır" mantığı ile doğru süreçlerin işletilmeyerek fail erkeklerin korunuyor olduğu gerçeğinden kaynaklanıyor. Eğer beyanı olan bireye güven vererek, beyanını esas alarak işletilen süreç sonucunda gerçekten adalet duygusunu oluşturacak sonuca varılırsa örgütlü veya bırakmış fakat örgüte bağlılığı devam eden insanlar ekstra bir durum olmadığı sürece ifşa yoluna gitmeyecektir. Böylece örgüt de hem dışarıdan gelecek tehlikelere hem de içerdeki erkek egemen zihniyete karşı korunmuş olur. Çok klişedir fakat gerçeklerin er ya da geç ortaya çıkmak gibi bir huyu gerçekten vardır. Böylesi büyük olaylar ve hatalar sonsuza dek saklanamaz, elbet bir yerde patlar ve çok büyük zararlar verir. Doğru müdahaleler yapılmazsa kangrenleşir ve bulunduğu yeri çürütür.

Atölyemiz ve Tartışmalarımız Sonucunda:

İfşalanan kurumlara karşı son süreçte tutunduğumuz tavrın asla yeterli olmadığı ve bu noktada çok fazla eksik kalındığı yönünde iç eleştiriler yapıldı. Bu noktada tüm yoldaşlar aynı fikirde olmasalar da özellikle kadın yoldaşlar eksik kalındığını vurguladı. Böylesi durumlarda gerektiğinde daha refleksif ve net tutum alınması gerektiği açıktır. Sadece açıklama ve özeleştiril talep etmekle konu kapanmıyor ve çoğu zaman özeleştiril bir yaklaşım da göremiyorsun karşında. Peki talep ettiğin özeleştiril tutumu göremeyince ne yapmalı? İşte devrimci bir örgütün bu tip olaylarda diğer kurumlara karşı net tavır sergileyebilmesi, kadın ve LG-BTİ+ mücadelesindeki gerçekliğini de ortaya koyan tutumlardan birisidir...

İfşa, kadın ve LG-BTİ+ların adalet duygularını kendi başlarına onarabilmek için, çoğu zaman son çare olarak kullandıkları bir yöntem. Bu yöntemin bireylere zarar verebilecek yanlarının da oldukça fazla olması aslında bu kararın ne kadar zor alınabileceğini gösteriyor. Bir bireyin de neden bu yöntemi seçtiğini sorgulamak örgüte düşmez. Bu noktada örgütlü veya örgütsüz her kadın ve LG-BTİ+nin ifşa hakkı bizim için saklıdır, böylesi bir durumda ancak yanlarında ve birlikte mücadele eder pozisyonda olabiliriz. Bu da salt söylemde değil, eksiklerimiz ve artılarımızla pratik anlamda olacaktır!

İleri Atılmanın Eşiğinde, Bu Atılımın Eşiğinde Olana...

En önemli aracımız ve sınıfsız toplum yaratılana kadar da öyle kalacak olan aracımız örgüt, örgütlenmedir. İnsanlar, toplumlar, topluluklar ilkel ya da modern anlamıyla örgütlenmediği sürece hiçbir şeyi başaramaz, değiştiremez.

Yeni Demokrat Gençlik, kitlelerin devrim mücadelesi içerisinde kendi kazanımları için örgütlenmesini hedefleyen gençliğin devrimci bir kitle örgütüdür. YDG'nin önemi devrimi gerçekleştirecek olan esas örgütlenme olmasından değil, devrimi yapacak olan kitlelerin örgütlenmesinde sağlayacağı rolden gelir. Geniş kitleler, eylem içerisinde sınıf bilincine, devrimci bilince sahip olabilir ve bu bilinci sağlamada en önemli misyonu da devrimci kitle örgütleri yerine getirir.

Bu perspektifle yani devrim mücadelesinde gerçek misyonunu kavramış bir örgütte işler, olabildiğince geniş kesimin yalnızca bir araya getirilmesiyle yürümez. Sorun tek başına milyonların yan yana getirilmesi sorunu değildir. Mücadelenin sonucu, bu yan yana gelişin niteliği tarafından belirlenir. Tarihsel haksızlığa uğrayanların bu haksızlığı ortadan kaldırabilmesi için savaşımı sadece düşmanla olmaz. Geniş kitleler, iktidar mücadelesi yürütürken hem kendisiyle hem de düşmanı ile savaşır. Kendimizle savaşımımızın niteliği, düşmanla savaşımımızın sonucunu belirler. Bunların ikisi sadece neden ve sonuç olmaları bakımından birbirlerinden ayrılır. Kendisiyle savaşmayı öğrenmeyen, bu anlamda kendisini yenilemeyi ve ilerletmeyi bilmeyen hiçbir halk, düşmanını yene-

memiştir. Yeni Demokrat Gençlik gibi örgütlenmelerin önemi bu noktada berraklaşır; YDG, hem düşmanla hem de kendimizle savaşacağımız bir alandır.

Kendimizle savaşırız çünkü, düşmanı yenebilmek için binlerce yıl üzerine kurulmuş bu sistemin müsebbibi olduğu geri yanlarımızdan olabildiğince kurtulabilmiş olmamız gerekir. Geniş kitleleri değiştirmek devrimin zorunlu ön koşuludur, geniş kitleleri değiştirmenin ilk adımı ise görece daha bilinçli kesimlerin kendini değiştirmesidir. Devrime adanmayan – kendini değiştirmeyen her kimse yanındakini fedakar olmaya, değişmeye zorlayamaz. Bunu yapmaya çalışanlar, yani kendisi yerinde durarak başkasından değişim bekleyenler giderek sektelerleşir. Kimi zaman da müdahalesiz kalarak sorunlar karşısında liberalleşilir, kimse kimseye değiştirip dönüştürme, ilerleme amacıyla müdahale etmez.

Egemen burjuva kültürün yaydığı her şeyden etkilenen ve bununla barışık olan bir devrimci gerçek manada devrimci değildir. Bireysel anlamda kendimizle uzlaşmak, burjuva toplum yapısının yetiştirdiği kadarını kabullenmek, geçmişimize teslim olmak bizi ve ikincil olarak kitleleri sistemden kopuşa götürmez, bu kültürün varabileceği tek durak uzlaşmadır.

Bilinçli kesim, an itibarıyla iktidarı almak zorunda olduğunun farkında olanlar için, değişimin temel sorunu, toplumu hangi konularda değiştireceğimiz sorunudur. Bu sorunun cevabı ise otomatik olarak ideolojik açıdan kendimizi hangi konularda değiştireceğimizle paraleldir. Kendini değiştirmeyen için toplumu değiştirme fikri tatlı bir hayalden başkası değildir.

Üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti ortadan kaldıracığımız, üretim araçlarını ve üretimin kendisini toplumsallaştıracığımız durumda yaratmak istediğimiz insan profili, kültürü nasıl olacaksa, kendimizi bugünden adım adım ona uygun hale getirmek için çabalalmalıyız. Çünkü ideallerimize, amaçlarımıza, mücadelede yitirdiğimiz yoldaşlarımıza ve halka verdiğimiz sözlere bağlılığımız bugünkü pratiğimizde görünür, söylemlerimizde değil. Sözün özü amaçlarımıza uygun bir pratik sergilemektir.

Erkekliğe, şovenizme, heteroseksist yapıya, burjuva düşünüş ve onun hayatlarımıza etkisine, bireyciliğe, kendimiz merkezli düşünmeye yaşamımızın her alanında savaş açmalıyız. Okulda, işte, sokakta, aile – arkadaş ortamında, evde, eylemde... Bu da öz-eleştirel düşünmeyle, hangi davranışımızın neye tekabül ettiğini bilmeyle ve bu davranışlarımızın sorumluluğunu almayla mümkündür. Bunları yapabilmek ise asgari bir birikim ve gelişimi gerektirir. Meseleler üzerine araştırma yapan, görünenin gerçekte ne olduğunu bilen, bir olayın sonuçlarının veya etkilerinin neler olabileceğini önceden hesaplayabilen kişiler eleştiri ve özeleştiriye daha güçlü kullanabilir. Konular hakkında bilgilerimiz üstün körüye, araştırma yapma düzeyimiz zayıfsa neyi eleştireceğimizi ne konuda özeleştiri vereceğimizi de genel olarak bilemeyiz. Eğer kuş taşa çarparsa birkaç konuda söylediklerimiz doğrulara rastlayabilir.

Bir örgütteki insanlar birbirlerine amaçlarının ortaklığının dışında, sorumluluk bağıyla bağlıdır. Biz yanı başımızdakiler hakkında, yanı başımızdakiler de bizim hakkımızda sorumluluk sahibidir. Deyim yerindeyse amaçlarımıza varabilmek için birbirimize bazen kol kanat gerer, bazen birbirimizi ileriye doğru itekleriz. Başkalarının gördüğünü bize fark ettirmesi, bizim gördüğümüzü başkalarına fark ettirmemiz ve bu noktalarda değişim dinamiğini yakalayabilmek için çok yönlü emek harcamamız çok yönlü çaba sarf etmemiz gerekir. Bu da niteliğimize ilişkin bir tartışmadır.

Bizler birey değiliz. Halk için mücadele eden, sömürü sistemine son vermek için direnen, içinde yaşadığı toplumu düşünen devrimcileriz.

Hiçbir devrimci yaptığı şeyleri, sadece yapabiliyor olduğu için, yapmaya imkanı olduğu için yapmaz. Her eylemimize, yaşamımızın bütününe eleştirel bir gözle

bakmalıyız. Yapabilirim o halde yapıyorum rahatlığı toplumsal herhangi bir sorundan sorumluluk almayan lümpen rahatlığıdır. Biz ise eylemlerimizin her birini ölçüp biçmek zorundayız. Bu eylemlerimizin devrim amacıyla, sömürsüz bir toplum yaratma, birbirini düşünen, içinde yaşadığı doğayı düşünen toplum yaratma amaçlarıyla örtüşüp örtüşmediğini değerlendirmek zorundayız.

Mesele şu ki bugün düne göre daha iyi bir noktadayız. Örgütsel olarak daha güçlü, politik olarak daha güçlü, tuttuğunu kopartmaya daha fazla odaklanmış, neyi ne için yaptığını daha fazla bilen bir gerçekliğimiz mevcut. Bu gerçeklik üzerine güç kazanma, büyüme ve bu gücü kalıcılaştırma mücadeleye adanma düzeyimizle ilgilidir. Özellikle bugünkü koşullarda az ile yetinemeyiz, asgari olanla yetinemeyiz. Faşist düzen, her aracıyla halka, mücadele edenlere saldırıyor. Bu noktada onun saldırması belirleyici değildir, belirleyici olan o saldırırken bizim ne yaptığımızdır. Kendimizi geliştirmeye, devrimci kültürü kaba saba değil doğru temelde kavrayıp yaşamın her yerinde yaygınlaştırdığımız sürece, bu saldırılara devrimci akılla karşı koyduğumuz sürece bütün yoldaşlarımız ileriye doğru bir adım daha atmış olacaktır. Bu da örgütsel kültürün, normların doğru temelde şekillenmesi demektir.

En önemli aracımız ve sınıfsız toplum yaratılana kadar da öyle kalacak olan aracımız örgüt, örgütlenmedir. İnsanlar, toplumlar, topluluklar ilkel ya da modern anlamıyla örgütlenmediği sürece hiçbir şeyi başaramaz, değiştiremez.

Birey yaşadığı toplumdan yalıtık birey olarak kaldığı sürece onun buralardaki var oluşu ancak uzaydaki herhangi bir noktada var oluşu kadar değerli olabilir. Neo-liberal burjuva düzenin yaratmak istediği insan profili de toplumsal düzen de budur: Tek tek bireylerden oluşan ve aralarında gerçekten değer verilecek, kıymetli hiçbir bağın kalmadığı toplum; bireyin toplumu.

Biz buna karşı çıkıyoruz. “Yalnızca kendini düşün”, “kendin dışındaki herkes rakibin”, “kendini gerçekleştir”, “sadece kendini kurtar” gibi sistemin yaydığı saçma ve bir o kadar da gerçekliği olmayan öğütlere karşı koyuyoruz. Yalnızca birbirimiz için var olduğumuz sürece başkalarının kurtuluşuyla kendimizin de kurtulabileceğini biliriz. Yani biz, birimizin yükünü alırız, hayatı kolektif yaşarız, hayatlarımızın birbirine bağlı olduğu fikrine uygun bir yaşam sürmeye çabalarız, ezen ezilen ilişkisinin her türlü örneğine – sonucuna karşı amansız bir mücadele içerisinde oluruz.

Fakat birbirimiz için var olmak demek tek başına başkasına yaslanmak, örgüte yaslanmak demek değildir. Bu düşünce örgütlü insanlar arasında çok yaygın olarak mevcut olmasa da örgütlemeyi hedeflediğimiz kitlede mevcuttur. Çünkü, sistem kendini her şeyden daha çok önemseyen, dünyanın kendi etrafında döndüğünü zanneden genç bir profil yaratmaya çalışmaktadır. Bu profil, örgütlü olmaya da bazen bu pencereden bakabiliyor. Sanki örgütlerin kişilerin yaşamlarını düzeltmek, kişilerin bireysel sorunlarını çözmek amacıyla var olduğu düşünülebilir. Bunlar örgütlü olmanın birer parçalarıdır, ancak örgütler toplumsal sorunları çözmek için vardır. Örgüt yoksa, toplumsal sorunlar çözülemez, doğal olarak aslında bireysel sorunlar da çözülemez. Bu nedenle örgütlenme eylemi ve örgüt, toplumsal sorun-

ların çözümü için kilit, olmazsa olmaz bir noktadır.

Bu nedenle herkes önce kolektife, örgüte güç vermeye, örgütün yükünden yük almaya, kendi olanağını örgütün olanağına dönüştürmeye adım atmalıdır, yük olmaya ondan güç almaya, onun olanaklarını kişisel manada kullanmaya değil. İkincil adım olarak, güç kazanmış bir örgüt kendi bünyesindeki bireysel gibi görünen sorunların çözümü için de zaten adım atacaktır. Amaçlarımıza ulaşabilmek için örgüt bireyden çok daha değerliyse, o halde örgüt merkezli düşünmek bir tercih değil bir mecburiyettir.

Amaçlarımızı gerçekleştirmek imkansız değil ama kolay da değil. Kendimizle bireysel ya da örgütsel olarak hesaplaşmamız ne kadar sert olursa, eğitimimiz ne kadar zorlu olursa dışarıya karşı yani burjuva düzene karşı mücadelemiz de o denli kolay olur.

Savaşımımız, mücadelemiz çok yönlüdür. Düşmanla ideolojik ve pratik olarak bir savaşımın içerisindeyiz; kendi içimizde doğru fikirleri ve yönelimleri açığa çıkartmak için çabalıyoruz, mücadele ediyoruz; devrimcilik adına öne sürülen ama eli kolu bağlı olan akımlarla mücadele ediyoruz.

Tüm bu mücadeleler bilinçsizce yapılamaz. Tüm bu mücadele alanlarında, halkın zafere ulaşabilmesi, gençliğin özgür bir dünya yaratabilmesi için yük omuzlarımızdadır. İdeolojik, bilimsel, politik manalarda kendimizi iyi yetiştirmeden bu mücadeleden galip çıkamayız. Ve tüm bunların yapılacağı zaman yarın değil şimdidir. Tüm bunları gerçekleştirdiğimiz sürece kazanıma doğru daha emin adımlarla yürüebiliriz. Yaşam zaten bizden yana, doğrular bizden yana, gelecek bizden yana o halde bunları doğru, güçlü, atılgan bir örgütle ve örgütsel kültürle buluşturalım.

Karşılıklı Yardım Üzerine Dört Nokta

Köylüler iktidara gelmeden önce bir halk ordusu yerine sadece bu tür yardımlaşma ekiplerini kurmuş olsalardı, yaşam koşulları değişse de, toprak ağası sınıfının ya da işgal ordusunun kırbaç şakırtıları altında sosyalizmin inşa edilmesi düşünülemezdi.

17 Şubat 2021 tarihinde Cathal tarafından yazıldı.

ÇEVİRİ

1. Siyasi iktidar bir tabak mercimekten değil, namlunun ucundan gelir

“Bir karşılıklı yardımlaşma toplumu ile bir devrimci çevre arasında rekabet olamaz... Ama bu aynı karşılıklı yardımlaşma toplumunda, örneğin devrimcilere yardım etmemek ya da yasa dışı kitapları kütüphaneden çıkarmak gibi belli bir siyasi eğilim gelişirse, o zaman her dü-rüst ‘siyasi görüşlü’ kişi, onunla rekabet etmek ve onun-la doğrudan mücadele etmekle yükümlüdür.” - Lenin

İki tür karşılıklı yardım vardır: Gerçek ve sahte. Gerçek ve hakiki karşılıklı yardımlaşma, tarihte açıkça örneklendirilmiştir; grev yapan diğer işçilere iâşe sağlayan işçiler, silahlı mücadeleye yardım eden veya başka bir ülkedeki emperyalist işgale karşı direnen sosyalist bir devlet - örneğin, Halkın Gönüllü Ordusu’nun Kore halkına ABD emperyalizmine karşı mücadelelerinde yardımcı olmak için Kore’ye gitmesi gibi. Bir de yanlış karşılıklı yardım var; daha doğrusu, kendisini karşılıklı yardım olarak markalaştıran hayırseverlik vardır. Gerçek ve sahte karşılıklı yardım arasındaki ayırım, “yardımın” gerçekten karşılıklı olup olmadığına dayanır.

Karşılıklı yardıma yönelik devrimci yönelim, yukarıdaki Lenin alıntısında açıkça belirtilmiştir. Bir karşılıklı yardım toplumu için destek ya da muhalefet meselesi, tamamen siyasi çizgiyle ilgilidir. Devrimcilere yardım ediyor mu, etmiyor mu? Revizyonizme yardım ediyor mu? Baskıyı daha katlanılabilir hale getirerek mi devam ettiriyor? Kavgayı arttırıyor mu, yoksa bunun yerine kavgasızlığın barışçıl bir şekilde yaşanmasına izin mi veriyor?

Karşılıklı yardım grupları Amerikan solunun modası haline geldi; anarşizm, liberalizm, Hıristiyan ilerlemeciliği, hatta “Maoizm” olarak adlandırılan her tatta bir tane var. Faaliyetler ağırlıklı olarak bağışlanan ürünleri yoksullara dağıtan gönüllülerden oluşuyor. Gruplar herhangi bir açıdan nadiren “karşılıklı”dır; yardım edilenlere sadece hayatta kalmak için ya da “yapılması gereken doğru şey” olduğu için yardım ediliyor ve yardım aldıktan sonra aslında yardımı devrimci mücadelelere iade etmi-

yorlar ya da bu mücadelelerde yer almak için seferber olmuyorlar. Refah, sosyalist aktivizmle karıştırılıyor. Bu anlamda böyle bir hayırseverlik asla gerçekte sosyalist değildir, bu aktivizm de değildir. Hem sosyalizm hem de aktivizm, isimlerine layık olmak için belirli bir miktarda güç gerektirir.

Sözde karşılıklı yardım grupları -ister anarşist, ister sosyal demokrat, ister “Maoist” isterse başka herhangi bir çevre olsunlar- kitleleri “siyasallaştırmak” için çoğunlukla hayırseverlik edebiyatı dağıtımıyla birleştirmeye çalışırlar. Sorgulamalıyız; onları ne için siyasallaştırıyoruz? Sağlanan tek organik model giderek daha fazla hayır programı olduğunda, aktif ve fiili siyasi mücadele önlenir. Politika, fikirden çok faaliyet anlamına gelir. Neye inandıklarını iddia ederlerse etsinler, bir grubun faaliyeti ya da eksikliği, onların gerçek siyasetini gösterir. Hayırseverlik, faaliyetin bir vekaletidir; aktiviteye bir alternatiftir. Kendini etkinlik kılıfına sokan eylemsizliktir. Komünist William F. Dunne bir keresinde “hareketsizlik affedilemez ve hata yapmaktan daha kötüdür” demişti.

Hayırseverlik, karşılıklı yardım adı altında kızıla boyandığında ve “kitle çalışması” olarak tanıtıldığında, tam da hayırseverliğin iktidarı inşa etmenin aracı olduğu fik-

rine denk düşer. Bu açıkça karşı devrimcidir ve bu tür örgütler veya "karşılıklı yardımlaşma dernekleri" ile doğrudan rekabet edilmeli ve bunlarla mücadele edilmelidir; bu çok açık.

Karşılıklı yardım sorunu da iktidar sorunu tarafından belirlenir. Devrimci Çin'de Başkan Mao Zedung'un rehberliğinde sosyalist inşa gerçekleşirken, kırsal kesimde köylüleri kooperatifler halinde örgütlemek için karşılıklı yardım ekipleri geliştirildi. Bu, kırsal kesimde sosyalist gelişmeye büyük bir itici güç sağladı; devrimci ve iyiydi. Köylüler iktidara gelmeden önce bir halk ordusu yerine sadece bu tür yardımlaşma ekiplerini kurmuş olsalardı, yaşam koşulları değişse de, toprak ağası sınıfının ya da işgal ordusunun kırbaç şakırtıları altında sosyalizmin inşa edilmesi düşünülemezdi bile - olanca fakirliğe ve ihtiyaca rağmen.

Bu da bizi meselenin özüne getiriyor; Başkan Mao, "Halk ordusu olmadan halkın hiçbir şeyi yoktur" derken yüz kez haklıdır. Bu anlaşılmalı; milyonlarca karşılıklı yardım ekibiyle bile insanların hiçbir şeyi olmayacak.

2. Karşılıklı yardımın, saptırmaların ve çarpıtmaların çekiciliği

Ancak köhne bir hayır kurumu haline gelmedikçe, karşılıklı yardım çekicidir ve devrimciler bunu kullanmalıdır. Hiç kimse, en azından tüm devrimciler, halkımızın yokluğunu görmekten hoşlanmaz; aslında bu, devrimci şiddetin olumlanma yollarından biridir. Sefaletle verilecek yanıt, onun dışında kestirme yollar bulmakla değil, sefaletle kökten başa çıkmakla ilgili olmalıdır. Bazı insanlar için hayırseverlikle gelen duygusal tatmin içinde kaybolmamalıyız. Her halükarda, savaşız sadaka (yoksullar arasında misyonerlik çalışması), kitleleri sınıf mücadelesine hazırlamaz; duygusal tatmin ne olursa olsun, devrimci anlamda bir plasebo etkisidir. Bir fark yaratıyormuşuz, devrimi teşvik ediyormuşuz gibi hissedilebilir, ancak bu böyle bir çalışma değildir ve devrimcileri veya kitleleri mücadeleye hazırlamaz. Mevcut koşullarda, bu tür bir faaliyeti bir teslimiyet ve silahsızlanma biçimi olarak değerlendirmek doğru olur.

Kafası en karışık olanlar, hayır kurumlarını halka hizmet olarak yeniden markalaştırıyor. Burada "hizmet etmek" in sadece iki tanımı vardır: Birincisi, birine görev vermek veya hizmet götürmek, ikincisi ise yiyecek veya içecek dağıtmak anlamına gelir. Yardım ekiplerimiz, birincisinin pahasına ikinci tanım üzerinde anlaşılıyorlar.

Bariz olanı ifade etme riskini göze alarak, Başkan Mao'nun "Halka Hizmet Edin" sloganıyla gerçekte ne demek istediğine girmeliyiz. Başkan Mao, 1944'te Çin halkını yiyecek ve içecek dağıtmaya teşvik etmek için bu sloganı yükseltmedi; bundan daha ziyade olarak halka hizmet etmek halk için ölmek demektir ve bu geniş kit-

lelere en büyük görev ve hizmet olarak tanıtılmaktadır. İnsanlara hizmet etmek, insanlar uğruna canını seve seve vermek, hayatta ve ölümden onlara hizmet etmektir. Ne fazla ne eksik.

Başkan Mao, sloganı ilk yükseltirken, yoksul bir köylü ailesinden gelen ve babası ve erkek kardeşi toprak sahipleri tarafından ölene dek çalıştırıldıktan sonra Kızıl Ordu ve Komünist Gençlik Birliği'ne katılan Zhang Side'nin ölümünü anıyordu. Yaşı geldiğinde, Yoldaş Zhang, Komünist Partiye katıldı. Uzun Yürüyüş'te bir savaşçı ve askerdi ve savaşta yaralandı. Kuomintang'a veya istilacı Japonlara karşı savaşta ölmeyecekti; 1944'te, Merkez Komite'yi korumakla görevli bir savaşçı olarak öldü ve görevi, kömür çıkarmak için çok çalışmaktı.

Kutlanan, Yoldaş Zhang Side'nin ölümü değil, onun devrimci yaşamıdır. İnsanlara hizmet etmenin örneği, onun yaşamı ve ölümüdür; bu, esas olarak Kızıl Ordu'nun bir savaşçısı ve ÇKP'nin bir üyesi olarak savaşmak anlamına gelir. Başkan Mao, halkın bu hizmetkarını anarken, onun örneğini alanlara, esas olarak mal dağıtma anlamında halka hizmet etme talimatını vermedi, ancak halkın çıkarları için yorulmak bilmeyen bir mücadele, mütevazı kalarak gerçek bir savaş yürütmek anlamında talimat verdi. Devrimci savaşçının görevlerini belirleyen Başkan'dan başkası değildir; mücadele ana görevdir, kitleleri ve üretimi harekete geçirmek sonraki görevlerdir.

Karşılıklı yardımda nesnel olarak yanlış bir şey yoktur, ancak Başkan Mao'nun öğretilerini çarpıtmada yanlış olan bir şey vardır.

3. Anti-Otoriterlik ve karşılıklı yardım

Komünizmin alt aşaması olarak sosyalizmin ilk ikisi; çalışmayan yemek yemez. Daha yüksek aşamada -komünist toplumda- şu ilkeye göre hareket etmek mümkün hale gelir; herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre.

Anarşizm, aşırı uçta bir burjuva bireyciliği biçimidir bu nedenle sosyalizm dönemini atlatmaya çalışır ve gökten düşen devletsiz ve sınıfsız bir toplum hayal eder. Bu nedenle, genellikle bireysel veya bireysel silahlı mücadele eylemlerine veya huzursuzluk zamanlarında mülk yıkımına ve sakin zamanlarda yiyecek ve mal dağıtımına dayanan "devrimci" yaşam tarzlarını teşvik eder. Anarşizmin sloganı olsa olsa "halkın hiçbir şeyi yok; onlara bir tabak fasulye verin" olabilir.

Tıpkı anarşistler gibi, çarpıtılmış karşılıklı yardım ibadethanesindeki diğerleri, üretim sorununu büyük ölçüde görmezden gelirken dağıtım sorununa kafayı takmış durumdadır. Temel sosyal adaletsizliği bir bölüşüm meselesi olarak görmek, Marksizm konusunda tecrübesiz olanlar için cezbedicidir; bunu yaparken, üretim tarzından ve onun zorunlu kıldığı üretim ilişkilerden yola çı-

kamazlar. Sömürü dağıtımda veya tüketimde değil, tam olarak üretimde bulunur.

Marx, “Sözde dağıtım hakkında yaygara yapmak ve ana vurguyu bunun üzerine koymak genel olarak bir haytayı” der. Bu, kendi yaptıklarını karşılıklı yardım olarak ilan eden her türlü hayır kurumunun sorunudur. Marx bunun neden bir sorun olduğunu açıklıyor:

“Tüketim araçları ne olursa olsun herhangi bir dağıtım, yalnızca üretim koşullarının kendi dağılımının bir sonucudur. Bununla birlikte, sonraki dağıtım, üretim tarzının kendisinin bir özelliğidir. Örneğin kapitalist üretim tarzı, üretimin maddi koşullarının, sermaye ve toprak mülkiyeti biçiminde işçi olmayanların elinde olduğu, oysa kitlelerin yalnızca kişisel üretimin ve emek gücünün koşullarının sahipleri olduğu gerçeğine dayanır. Üretim öğeleri böyle dağıtılsa, tüketim araçlarının bugünkü dağılımı otomatik olarak ortaya çıkar. Maddi üretim koşulları, işçilerin ortak mülkiyetindeyse, o zaman aynı şekilde, tüketim araçlarının bugünkünden farklı bir dağılımı da ortaya çıkar. Vulgar sosyalizm (ve dolayısıyla demokratların bir bölümü), dağıtımın üretim tarzından bağımsız olarak ele alınmasını ve dolayısıyla sosyalizmin esas olarak dağıtıma dayalı olarak sunulmasını burjuva iktisatçılarından devraldı. Gerçek ilişki uzun zaman önce açıklığa kavuştuktan sonra, neden tekrar gerileyelim?”

Hayırsever ekiplerin faaliyetleri, kendilerini, devrimci mücadeleden her bakımdan kopmuş, işçilerin cıvıllı mallarını kendi aralarında değiştirmekten başka bir şeye indirgemiyor; ve diğer durumlarda bu, hayırseverlik programları için yönetici sınıfın kendisinden fon ve bağış kabul etmek ve dolayısıyla bu yönetici sınıfın yardımcı olarak var olmak anlamına gelir.

Bu mal dağıtımını takıntısı neden? Karşılıklı yardım olarak adlandırılan “siyasallaşmış” hayırseverliğin en sesli savunucularıyla konuyu tartışırken, genellikle duygulara dayalı ahlaki bir argüman duyacaksınız; “İnsanlara yardım etmeyi severim” vb. Bunu kişisel bir hobi olarak görecekseniz, burada verenlerin iyi kalplerini alkışlanmalıdır. Bu bizim görevimiz değil. Biz ilahiyatçı değiliz - biz Marksist’iz. Konuyu siyasi ve sınıflı toplum açısından, önceki bölümlerde verilen kriterlere göre incelememiz gerekiyor. Çok az istisna dışında, mesele basitçe liderliğe ve otoriteye karşı nefrete ve bu tiksintiler nedeniyle daha mücadeleciler bir şey organize etme isteksizliğine dayanıyor - tek kelimeyle, anti-otoriterlik, hayırseverlik okulunda karşılıklı yardım kılıfına girmiş bir iplik gibi ilerliyor. Bütün bunlar, insanlara karşı çok alaycı bir bakış açısıyla, onların örgütlü isyan için yaygaralarını görmeyi reddetmeleriyle bağlantılıdır; halk arasında iktidara susamışlığı hayal edemeyenler, bu yüzden onların sadece iyileştirme aradıklarını hayal edebilirler.

Yiyecek ve diğer malları dağıtmak, birinin iradesini başkaları üzerinde zorlamasını gerektirmez. Devrim, bir sınıfın iradesini diğer sınıflara zorlamanın kesin bir eylemi olduğundan, özünde devrimci hiçbir şey gerektirmez. Devrim her zaman otoriterdir.

Başlangıç noktamıza dönersek: Anti-otoriterler, tıpkı revizyonistler gibi, iddiaları ne olursa olsun devrime yardım edemezler. Bu gerçek ne kadar erken anlaşılırsa o kadar iyi. Geriye kalan tüm yanılsamaları bir kenara atmak ve mücadeleye hazırlanmaktır. Anti-otoriterlere gelince, bu, devrimcilerin rekabeti ve doğrudan mücadele anlamına gelir. Bu görüş “aşırı” görünebilir, ancak sonuçta doğru ve kesinlikle rasyonedir.

Karşılıklı yardıma ilişkin çarpık görüş, solun sığ, acımsı bir çamurda çırpınan balıklar gibi davranmasıyla sonuçlanır; insanlar, pislikler içerisinde oksijeni azalmış bir nehir ağzında var olur ve savaşa gerçekten girmek için akıntıya karşı yüzmeyi reddederler.

4. Doğru anlaşıldığında ve uygulandığında Karşılıklı Yardımlaşma

Hayırseverliğe takıntılı ve buna karşılıklı yardım diyen yavan devrimcilerin hatalarını aşırı düzeltme riskine karşı uyarılmalı ve devrimciler tarafından yürütülen karşılıklı yardım veya sosyal hizmet programlarının tamamen reddedildiği kararını kabul etmemeliyiz. Kitlelere herhangi bir programla ya da karşılıklı yardımla yaklaşmayı ani bir tepkiyle reddedecek olanlar var ve bu tipler kendilerini kandırıyorlar; hendeği revizyonizme bırakıyorlar.

Eğer karşılıklı yardım kullanılıyorsa, bu aslında karşılıklı olmalı ve devrime de yardım etmelidir. Bu neye benziyor? Belirli bir mücadeledeki yardımcı hizmetlere benziyor. Bir ayaklanma sırasında savaşçıları sarmak veya tutuklanan savaşçılar ve kitleler için kefalet parası toplamak -devrimcileri dışlamamak şartıyla- savaş koşullarını iyileştirmesi ve savaşçıları güçlendirmesi, morali yükseltmesi vb. nedeniyle değerli bir karşılıklı yardımdır. Örneğin, grevler veya uzun süreli mücadeleler sırasında doğrudan mücadelede olmayanlar tarafından bile halk yemekhanelerinin oluşturulması, ki bu tür şeyler bir kez daha safları güçlendiriyor. Ayrıca, bu fiili karşılıklı yardım ekipleri siyasi olarak organize edilmelidir; her şey gibi onlar da geniş bir mücadelenin parçası olmalıdır. Örgütlenme eksikliği, nihayetinde devrimci güçlerin veya kitle mücadelelerinin savaşma kapasitesini azaltacaktır.

Karşılıklı yardımın sadece kabul edilebilir bir yardımcı olduğu durumlar yoktur, karşılıklı yardım birçok durumda bir seferin zaferi için mutlak bir zorunluluktur. Bir propaganda veya eğitim aracı olarak değil, esas olarak savaşı sürdürmenin bir aracı olarak anlaşılmalıdır. Demek ki, savaşma kapasitesini geliştirmenin bir yolu,

henüz savaşımaya hazır olmayan insanları, onlara savaş destekleyen görevler vererek harekete geçirmenin bir yoludur. Amaçsız mal dağıtımını bunu başaramaz. Kitleler acil ihtiyaçlarını karşılamak için örgütlenmeye geleceklere; devrimci güçler bunu devrimci mücadeleye yardım etmek için kullanmıyorsa, revizyonistlerin ve diğer gericilerin kullanacağı kesindir. Kitleler, proleter ve burjuva liderliğin çarpıştığı bir mücadele alanıdır.

Karşılıklı yardımın uygulanması da sıradan bir şey değildir. Doğru önderlik yöntemine dayanmadığı takdirde, devrimci mücadeleye yardımcı olmayacaktır. Başkan Mao şunları ifade eder:

“Merkez Komitesi, aşırı karışıklıkla mücadele etmek için birkaç belge yayınladı ve bu, biraz işe yaradı. Aşırı karışıklık ne demek? Neyin zorunlu ve mümkün olduğuna bakılmaksızın gerçeklikle çelişen sübjektif planlar yapmak veya emir buyurganlığı yoluyla planlar yapmak, gerçekçi olsalar bile. Öznellik ve emir buyurganlığı her zaman kötüdür ve bundan on bin yıl sonra da öyle olacaktır.”

Burada iki hata var; 1] gerçekle çelişen planlar yapmak ve 2] emir buyurganlığıyla gerçekçi planlar yapmak. Pek çok sözde karşılıklı yardımlaşma grubu, hayır işlerini insanların gerçekliğine pek aldirmeden yürütür; varsayımlara göre hareket ederler ve sadece insanlara bir şeyler verirler ve insanlar onları alır. Çoğu zaman somut bir analiz yoktur. Bunlar, yüzlerce katılımcıyı kendine çekecek ve Mao'yu duymaya hevesli kalabalıklar kazandıracak bir program hayal edeceklerdir. Bu, bu grupların, yiyecekleri almaktan memnun olabilecek veya olmayabilecek insanlara yiyecek dağıtmak olan olayını çok aşıyor. Birçok yönden birincisinden daha da tehlikeli olan ikinci tip, neyin zorunlu olduğuna dair önyargılı fikirlere sahip olanlardır. Mümkün olanı yapmak için geliyorlar ve emir buyurganlığı kullanıyorlar. Bu türlerin genellikle kendilerine ait bir fikirleri vardır; bu yerleşim yerini “soylulaştırılmaktan” [kentsel dönüşümden] kurtarmalıyız vs., sonra bunu oturanlara söylerler. Oturanların cevabı ise şudur, “Bu yerden nefret ediyoruz ve yıkılması gerekiyor”.

Emir buyurganlığı, zorunlu ve olası karşılıklı yardım programlarını, esas olarak, imkanları kısıtlı olanları, masrafları kendilerine ait olmak üzere dağıtmaya zorlayarak yok edebilir ve bu nedenle, karşılıklı ya da yardım olmaktan hemen sapar. Demokratik yollarla ikna etme çabası, akran baskısı uygulamak veya gözdağı vermekten daha fazla çaba gerektirir, ancak nihayetinde ilerlemenin tek olası yoludur. 1] doğru yöntemler kullanıldığında ve 2] devrimci çabaya hizmet edildiğinde, ancak o zaman “hayırseverlik değil dayanışma” sloganı gerçekleşmiş olur. Açık siyasete dayanmadan dayanışmanın mümkün olabileceğine veya somut siyasete değil de

esas olarak toplumsal ihtiyaçlara dayanıldığında dayanışmanın mümkün olduğuna dair her türlü yanılsamadan vazgeçmeliyiz.

Yine uygun bir grev yemekhanesi örneğine dönüyoruz; grev eylemini yemek hizmetleriyle uzatmak zorunludur ve mümkündür - ve bu tamamen politik olmalıdır. Başka bir deyişle, bu tür haklar ancak sosyalizmde garanti edilir, ancak iktidarı kaçınılmaz olarak ele geçirme mücadelesinde bu tür haklar için savaşmak gerekir. Yoksullar arasında çalışmak da aynı şekilde anlaşılmalıdır; Yoksullar arasında -örgütlenebilmek için- çocuk bakımı, gıda yardımı ya da başka şeyler gibi belirli yardımlara ihtiyaç duyan milyonlarca savaşçı var. Örgütlü sınıf mücadelesinin yokluğunda bu tür programlar anlamsızdır.

Proletarya, ancak bunu yapabilecek alanı ele geçirdikten sonra kendi işlerini yönetebilir ve böyle bir yönetim keyfi olarak dayatılamaz. Kolektif yönetimin en basit eylemlerinde bile, burjuva güçlerin işbirliğine ve polisler ve eski devletin ajanlarının müdahalesine karşı mücadele edilmeli ve direnilmelidir. Burada sadece düşmandan alanlar kazanmak için değil, bir kez kazanıldıktan sonra bu alanları yönetmek için savaşmak önemlidir. Devrimci karşılıklı yardımlaşmanın özü budur.

<https://struggle-sessions.com/2021/02/17/four-points-on-mutual-aid/> **ADRESİNDEN ALINDI**

Devrimcilik Yaşama Karşı Sorumluluktur!

Disiplin sosyal pratiğin içinden çıkan, mücadelenin ihtiyaçlarına yanıt olan ilke ve kurallar bütününe uymaktır

Neden ve niçin varız? Neden örgütlü yaşamı tercih ettik? Örgütlülük içinde bizi tutan şeyler ne? Yaşamımızı devrimcileştirmek ne demek? Yaptığımız devrimcilik sistemle aramıza mesafe koyuyor mu? Bunlar gibi pek çok soru sorabiliriz. Amacımız devrimciliği anlama ve yaşama geçirmedeki tutarlı ve tutarsız yanları, doğru ve yanlış tutumları, sistemin yansıması ve alternatifi olan bakış açılarımızı ortaya çıkarmak olduğu sürece bu soruların çoğalacağı da bir gerçek. Bu sorulara yanıtımızın netleşmesi varlık zeminimizi doğru algılamak ve kavramak için kendimizi ve bilincimizi berraklaştırmak için önemli bir gereklilik...

Sınıf mücadelesinin nesnel yasaları yaşamın gündeliğinde, faaliyetin tüm ayrıntılarında, attığımız her adımda kendini gösteriyor. Sistemden kopuşu gerçekleştirebilmek için her pratikte kendini gösteren gerçekliğimize yönelmeli, bu gerçekliği sürekli doğru algılamalı ve tanımlamalıyız. Bu algılama ve tanımlama, devrimciliğin kolayca edinilebilir bir kimlik ya da gömlek olmadığı, örgütlülüğün yaşamın tek bir anında

imzalanmış bir sözleşme olmadığı, değişim ve dönüşüm eyleminin ulvi bir anla sınırlanmadığı gerçeğinin kabulü anlamına gelir. Aynı zamanda değişim ve dönüşümün, örgütlülüğün, devrimciliğin; yaşamın her anında her seferinde biraz daha fazla yoğun emek ve çaba ile üretilen; kişinin iradesi, inancı, coşku ve istikrarlı çabası ile ancak kazanılabilen bir olgu olduğunu kavramaktır.

Pek çok mesele de olduğu gibi devrimci yaşamı inşa etmedeki kavrayışımızın oturması, bilincimizin yükselmesi zamanla olacak. Ancak zamanın kendiliğindenliğe bırakılarak, akış hızı ve ahengini mest olarak izleyebileceğimiz bir şey değil; hızına, akışına yön vermemiz gereken bir olgu olduğunu görmeliyiz. Ve bunları yapmamız önündeki engelleri bulmaya, nasıl yapacağımızı, hangi yöntemleri kullanacağımızı bilmeye ihtiyacımız var. En yalın hali ile devrimci olmanın ilk adımlarını, devrimci kişilik özelliklerini, örgütlü yaşamın temel zorunluluklarını hatırlayarak, öğrenerek, uygulayarak bu ihtiyacı karşılayabiliriz.

“Birazcık daha gayret etse, istekler hareket haline geçebilirdi ve işte o zaman insanlık görürdü İlyâ İlyâ’ın neler yapacağını. Ah yarabbi bu kadar coşkun bir atılış ne mucizeler ne hayırlı eserler yaratabilirdi. Ama sabah gelir geçer gün gitmeye yüz tutar Oblomov’un yıpranmış iradesi yorgun akşam saatleri gibi sessizliği ve rahatı arar; ruhunda fırtınalar, heyecanlar diner, düşünceleri durulur, kanının akışı yavaşlardı. Oblomov ağır ağır, dertli dertli sırt üstü döner, gözlerini pencereye diker, dört katlı bir evin ardına doğru ihtişamı içinde batan güneşi hüznle seyrederdi. Kaç kez kaç kez batan güneşin ardından böyle bakakalmıştı.”

Sistemin yaratmak istediği ve yaratmak için de bütün olanaklarını seferber ettiği, her yolu mübah gördüğü insan olmaktan her gün biraz daha uzaklaşmak, sistemle aramıza mesafe koymak, iddialarımızı hayata geçirmeye aday birer birey olmak için Oblomov hayalciliğinin kendi yaşamımızdaki, pratiğimizdeki, düşünce dünyamızdaki, olaylara yaklaşımımızdaki karşılığını görebiliyor muyuz? Açığa çıkan gerçekliğe korkmadan, kendimizi sakınmadan bakabiliyor muyuz? Kendi gerçekliğimizle yüzleşme ve değiştirme eyleminde kendimizden başlayarak kolektife varana kadar açık davranabiliyor muyuz?

Mesaili Değil, 24 Saat Devrimci Olmak

Uzun ve zorlu bir yürüyüşün bireyleri olarak, yönümüzü doğru tayin etmede, varmayı amaçladığımız hedefe ulaşmada, yöntemleri belirlemede, kendimizi ve kendimizi olduğu kadar tüm bir toplumsal dönüşümü yaratmada, kısacası geleceği kazanma müca-

delesinde inşa etmemiz gereken ilk şey; devrimciliği yaşamımızın her anına taşımayı, her anımızı devrimin görevleri ile geçirmeyi, devrimin sorumluluklarını sürekli omzumuzda, off çekmeden taşımayı başarabilmek...

Zamanını gereksiz işlerle geçiren ve bundan rahatsızlık duymayan, yaşamdan ne beklediğini henüz tanımlayamayan, neden örgütlülükte olduğu berraklaşmayan, görevlerine önemle yaklaşmayan, devrimci olduğu dönem dönem aklına gelen, emeğin değerini yeterince bilince çıkarmamış, zorluklarla karşılaştığında geri adım atan, yeni görev almaktan kaçan ve hedeflerinde net olmayan bir duruş özünde devrimci değil, biçimseldir. Bu da sürdürülebilir, uzun ömürlü olmaz.

Devrimci bir yaşamı inşa etmek için odaklanmamız gereken kilit nokta, devrimin tarihsel ve bilimsel bir zorunluluk olduğunu kavramak, devrime olan inancımızı güçlendirmek, duruşumuzu sağlamlaştırmak ve değiştirmenin göreviyle yeniden yeniden donanmak.

Devrimcilik en başta yaşama karşı sorumluluktur. Unutmamalıyız ki, sadece kendimizi değiştirmek değil işimiz; iddiamız bütün bir toplumsal dönüşümü sağlamak. Kendimizle birlikte başka milyonlarca insanı ve pek çok şeyi değiştirmekten, harekete geçirmekten söz ediyoruz. Çok uzun bir zaman dilimini kapsayan, kişi ve kolektife pek çok sorumluluk yükleyen, pek çok fedakarlık bekleyen karmaşık ve zorlu bir görevdir sözünü ettiğimiz.

“Bir insanı eğitmek demek, onu yarınların getireceği sevinçlere götürecektir dürtü ve heveslerle donatmak demektir... İnsanı eğitmek demek, onda yepyeni bir heves uyandırmak var olan umutları yeşertmek, onları işe koşturmak demektir; yavaş yavaş daha anlamlı, daha değerli istekler yaratmak demektir.”[Makarenko]

Kafası karışık ve bulanık kişiler nihai hedefimizde sonuca gidemez. Etrafında insan biriktiremez veya biriktirdiği sıradan bir insan topluluğu olmanın ötesine geçemez. Sorunlara çözüm üretmenin bilgisine erişemez, bilgisizliğin kölesi olarak edilgen ve ürkek kalır. Başkalarına yardımcı olmak yerine kendisi yardıma muhtaç pozisyona düşer.

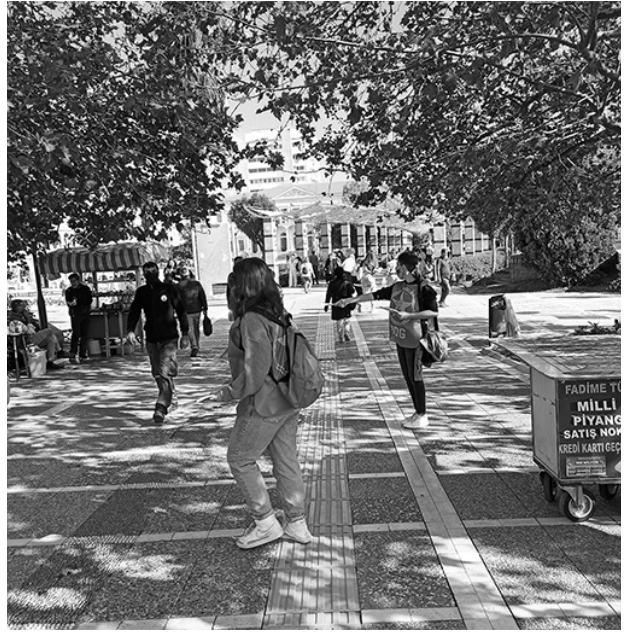
Devrimciliğe ilk adımların atıldığı andan itibaren oturmuş sağlam bir devrimci kişilik yaratmak için kolektifin bir parçası olarak geliştirmemiz gereken değer yargıları var.

Mevcut düzenin geliştirmek istediği kafa yapısına ve insan tipine alternatif, dönüşümü sağlamış bir kişilik yaratmak için başat gereklilik olarak tarif edebiliriz bunları. İnanç, cesaret, onur, disiplin, sorumluluk duygusu, samimiyet, açıklık, kolektivizm, yaratıcı ruhu bunların başlıcaları olarak sayabiliriz. Bunların her birinin kendi içinde büyük, derin anlamları ve bireye yükledikleri sorumluluklar var.

Kendisi ile birlikte tüm toplumun değiştirilmesi bilinci ile hareket eden bir birey yani devrimci olma iddiası taşıyanlar, yaşamın her anına müdahale etme, onu kendi ilke ve anlayışlarına göre biçimlendirme sorumluluğu taşır. Çünkü sadece pratik olarak devrimciliğe dair somut işler yaptığımız anlar bizi ilgilendirmez ya da devrimciliğimizi salt o anlarla sınırlandıramayız. Yaşamın her alanı ve her anı bizimdir. Bu yüzden söz konusu değerlerin tamamının benliğimize sirayet etmesi gerek.

Sorumluluk ve disiplini günlük yaşamımızın bir parçası haline getirmeye ihtiyacımız var. Bazen uyup bazen uymama, istikrarsızlık olmaz. Sorumluluk ancak onun gerekliliğine inandığımız an günlük ve tüm yaşamımızda bir anlam taşır. Sorumluluk, yaşananları yüreğinde, tüm benliğinde hissetmektir. Üstüne düşeni herhangi bir nedenle yerine getirmede uykuların kaçmasıdır.

Disiplin sosyal pratiğin içinden çıkan ve mücadelenin ihtiyaçlarına yanıt olan ilke kurallar bütününe uymaktır. Her seferinde benzer hataların tekrarlanmasından bizi kurtaran bir bütünlük söz konusu olan. Sorumluluklarımızı ancak planlı, programlı, disiplinli olarak yerine getirebiliriz. Kafası, günlük yaşamı, düşünceleri, insanlarla

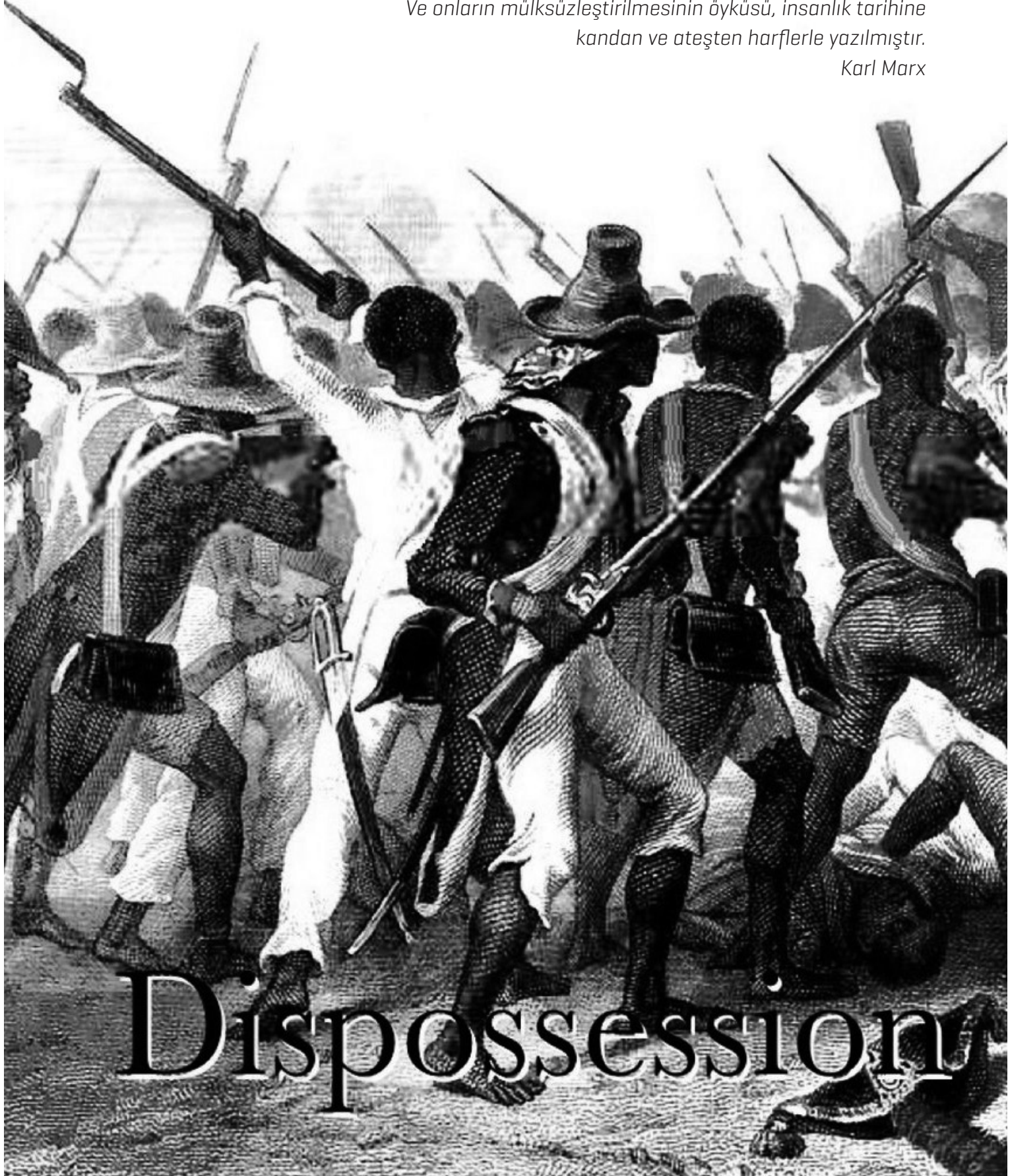

ilişkileri dahası yaşam alanı dağınık, düzensiz bireyler sınıf mücadelesindeki iddiaları ile uyumsuz kişilikler yaratır. Birilerinin sürekli olarak bizi düzenlemesini, toparlamasını, planlamasını, yapacaklarımızı bize hatırlatmasını, illaki birlikte yapmasını, yapmak için bizi uyandırmasını ve dahası bu savrukluğun ortadan kalkması için salt onun düşünmesini bekleyemeyiz. Yaşamımızın, mücadelenin her anında bütün bunları bizim yerimize de yapacak insanlar, yoldaşlar olmayacak. Dahası anda yanımızda böyle insanlar, yoldaşlar var diye kendi sorumluluklarımızı onlara yükleyemeyiz. Unutmayalım, bireyciliği ve bencilliği dayatan mevcut düzenden duyduğumuz rahatsızlıklar, bunu değiştirme isteği ve inancı bizi bir araya getiren. Sistemin dayattığı bu anlayışa karşı değiştirici-dönüştürücü, güçlü bir kolektif inşa etmek isteğimiz. Bu yüzden bir bütünün parçası olmanın, bir bütünün tamamlayıcı olmanın bir zorunluluk olduğunu ve bu zorunluluğun gönüllüleri olmamız gerektiğini bilince çıkaralım. Ancak kolektif ruhla düşünen bir insan yaşadıklarını çözümler, sorunları çözer, doğru sorular sorar, hatalarını görür, eleştirir-özeleştiri verir, başkalarının acısı ile üzülür, mutluluğu ile sevinir. Etrafında insan biriktirir, etkili, nitelikli bir topluluk yaratır. Kolektifi güçlendiren, yeni görevler alan, mücadelenin ihtiyaçları paralelinde hareket eden kısacası tüm benliği mücadele ile donanmış bir kolektif yaratır. Devrimciliğe, örgütlülüğe adım atılırken ilk öğrendiğimiz şeyi hatırlamamızda tutalım: Dahil oluşumuzun amacı başkalarına yük olmak değil, yük almak!

Mülkiyet

Ve onların mülksüzleştirilmesinin öyküsü, insanlık tarihine kandan ve ateşten harflerle yazılmıştır.

Karl Marx

Dispossession

DOSYA

MÜLKİYET MÜLKSÜZLEŞTİRME VE SERMAYE BİRİKİMİ

Geleceği Zenginlere Yedirmeyeceğiz kampanyamız kapsamında yürütmeye başladığımız ekonomi politik tartışmalarına mülkiyet konusuyla devam ediyoruz.

Dosyamız kapsamında mülkiyetin, sermaye birikiminin başkaca insanların yoksullaştırılması-mülksüzleştirilmesi üzerinden nasıl var edildiğini ele almaya çalıştık. Bu bağlamda ilk olarak insanın geçim araçlarını üretmeye başlamasına kadar olan evrimsel sürecini konu edindik.

İkinci olarak mülkiyet kavramının ne olduğunu ve tarihsel süreç içerisindeki değişimini ve diğer bazı kavramlarla olan ilişkisine değinmeye çalıştık.

Ardından üçüncü başlığımız olarak ailenin kurumsallaşması bağlamında, kadının sömürsünün, cinsiyetler arasındaki eşitsizliğin ilk kaynağı olarak hayvan sömürsüne veganizm tartışmaları kapsamında yer verdik. Türkiye'deki en dinamik ve yıkıcı sorunlardan biri olan Kürt Ulusal Sorunu'nu mülkiyet ilişkileri bağlamında ele aldık. Son dönemde öğrenci gençliğin de temel gündemi haline gelen "barınma" konusunu da mülkiyet konumuzun bir parçası olarak ele almaya çalıştık.

Kendini Geliştir; Yeni Bir Dil Öğren - İlkel Topluluk

Şunu bunu kurcalama, tırmanma, koparma gibi basit ve ilkel hamlelerin durmaksızın yüz binlerce yıl tekrarlandığını düşündüğümüzde beliren bir elden bahsediyoruz. El, en basit haliyle doğaya müdahale edebilmenin bir tezahürüdür.

"Ekonomi politikçiler, emek bütün zenginliklerin kaynağıdır, der. Gerçekten de bir kaynaktır - ki bu kaynak, hemen hemen doğadan sağladığı materyali, zenginliğe çevirir. Ama bundan da sonsuz denecek kadar fazla bir şeydir. O, insanın tüm varlığının başlıca temel koşuludur ve belirli bir anlamda, bu öyle bir ölçüdedir ki, emek insanı bizzat yarattı diyebiliriz." [Friedrich Engels]

Engels, 'Doğanın Diyalektiği' kitabında 'Rafael'in tablolarını, Thorwaldsen'in heykellerini, Faganini'nin müziğini' yapan insanlığın ellerine övgüler sunarken herhalde hepimizin cebindeki akıllı telefonları görse hayret ederdi. Günümüzde modern insan, şaşalı, elektrikli arabaların, Mars'ta kolonileşme hayallerinin, Kanal İstanbul gibi mega projelerin cirit attığı, tek tıkla şunun, tek uygulamayla bunun gerçek olduğu yarı distopik bir dünyada yaşıyor. İnsanlığın artık uzay çağında, nanoteknolojide mahir olacağı türküsünü tutturan bol. Öte yandan da bunca imkanın ve geniş ufkun içerisinde, milyarlarca

insanın yaşamaya mahkum olduğu yoksullukla dolu yaşam ve bunu roketlerle başka gezegenlere de götürmek isteyen bir öbek asalak; burjuvazi. Uzay mülkiyet yasalarının tartışma seslerinin uzaktan duyulmaya başlandığı, Mars'ta doğacak ilk insanın fotoğrafını zihnimizde canlandırdığımız bu dönemde biz de Dünya'daki insanın ve onun emeğinin kat ettiği yolu en başından anlamaya çalışalım.

Evrimsel Yolculuk

İnsanın evrimsel yolculuğu, bu yazıya sığamayacak ölçüde geniş ve karmaşıktır. Ele almak istediğimiz insanın evrimsel sürecini, yaşadığımız gezegende diğer canlılardan ayıran şeyin ne olduğudur. Öyle ki insanın ufku artık yaşadığı gezegene bile sığmaz bir haldedir. İnsanı buraya taşıyan şeyin emek ve yine emeğin en özgün halinin de insana ait olduğunu düşünüyoruz. Bu yüzden öncelikle bu yazının bağlamında insanın gelişimi derken 'emeğin gelişimi' demek istediğimizi belirtmeliyiz.

Evrimde gelişim eğer koşullar mütemediyen uygunsa parabolik bir yol izler. İlk başlarda yavaş olan gelişim veya kopuş git gide hızlı bir artış gösterir. İnsanın ve primat akrabalarımızın öncüllerini [ön-insansılar] kabaca kafamızda canlandırabiliriz. Eşik, dört ayağı/eli üzerinde hareket eden ve git gide dikleşen ya da dikleşebilen, gittikçe daha az kıllı canlıların olduğu bir evrim şeması hepimizin aşına olduğu bir görseldir. Ağaçlarda yaşayan, eski insansı akrabalarımızın elleri dalları kavramaya, meyveleri koparmaya yatkındı. Şunu bunu kurcalama, tırmanma, koparma gibi basit ve ilkel hamlelerin durmaksızın yüz binlerce yıl tekrarlandığını düşündüğümüzde beliren bir elden bahsediyoruz. El, en basit haliyle doğaya müdahale edebilmenin bir tezahürüdür. Sürüler

halinde yaşayan bu canlılar, tıpkı diğer her canlı gibi, yaşadıkları coğrafyanın mahkumuydular. Kuraklık, erozyon vb. sebeplerle göçe kalkışmış ya da farklı yaşam koşullarına zorlanmıştı ve bu süreçte de dik yürüebilme gibi bir özelliğe sahip olmuşlardır. Dört ayaklı diğer memelilerden ayrı, dört eli diyebileceğimiz, günümüz primat akrabalarımıza benzer canlılar. Bu prototipin düz ovaya inip iki ayağı üzerinde yürüme gayreti ve dikleşmesi ise ellerine daha fazla kullanım alanı, zamanı ve dikleştiği için daha geniş bir ufku sunmuştur. Emeğin gelişiminin, elin gelişimiyle paralel ilerlediğini düşünebiliriz. Ancak şunu belirtmekte de fayda var, el emeğin bir organı değil, emeğin bir ürünüdür.

Birlikte Çalışmak

Tüm bu kol ve ayak gelişimi ve dönüşümü ön-insansılarda kendilerini yırtıcılara karşı koruyabilecek, sert kabukları ve kemikleri kırıp içindekilere ulaştırabilecek, kalın bitkileri kopartacak ya da parçalayabilecek aletleri yapma olanağı sağlıyordu. Emek harcadıkça dikleşiyor, dikleştiğe el kabiliyeti ve koordinasyonu geliyordu. Bu diğer hayvanlarda görülmeyen, en azından dönemdaşları içerisinde, bir özellikti. Evrimin en temel faktörü uyum ve bu anlamda insanın hayatta kalabilme alanı ve biçimi oldukça genişliyordu. Yedikleri/yiyebildikleri şeylerin listesi git gide uzuyor ve bu sayede bedensel gelişimleri de hızlanıyordu. Doğanın kendilerine sundukları aletlerle gerçekleştirdikleri bu içgüdüsel çalış-

İnsan ateş yakmayı öğrenerek, doğaya karşı simgesel bir zafer kazanmıştır.

ma etkinlikleri bir bütünlük ve nitelik kazanmaya başlıyordu. Binlerce yıl boyunca insan çevresindeki nesnelerin özelliklerine dikkat gösteriyor, doğaya karşı girdiği etkileşimlerde aldığı sonuçlara anlam yüklüyor ve bunlar arasında alakalar yakalamaya başlıyordu. Emek harcarken hem fiziksel hem de zihinsel bir gelişim gösteriyor, artık yapıp edeceklerinin

sonuçlarını önden kestirebiliyordu. Buradaki zihinsel gelişim ve birikim, şeyleri soyutlayabilmeyi de peşinden getirmiştir. Bilinmelidir ki bahsedilen süreç bir karakterin özelinde gerçekleşmemektedir.

Hemen bütün diğer canlılar gibi ön-insansılar da sürüler halinde yaşamaktadırlar. Birikim ortak bir zeminde olmaktadır. Birlikte avlanıp, birlikte uyuyup, sürüyü birlikte koruyan canlılardan bahsediyoruz. Birbirini alet kullanırken gören, coşku seslerini birlikte çıkaran bir tür. Bu yüzden evrimin bir başka faktörü olan

karşılıklı yardımlaşma ile birlikte insan yavaş yavaş bir deviy yaratmaya başlıyordu: İnsanlar dili ortaya çıkarıyorlardı. Dil, emeğin işleyişi ile birlikte, muhakkak çalışırken oluştu ve gelişti. Diyalektik anlamda dil, bilincin kendisidir. Ortaklaşa çalışmayla birlikte buyurucu sesler ortaya çıkıyordu. Muhtemelen 'dur!', 'sessiz ol!', 'bak!' vb. şeyler olsa gerek. Birlikte çalışmak topluluğun bireylerinde aidiyet hissi ortaya çıkarıyordu. Birlikte çalışmak iletişimi kurmayı, dayanışmayı ve ortak bir bilgi birikimi beraberinde getiriyordu. Bu en ilkel haliyle bile dil deneyimlerin yayılmasını ve gelişimini hızlandırıyordu. Aynı zamanda bu iletişim kaygısı ve çıkarılan seslerin gittikçe farklılaşması ve genişlemesi gırtlak gelişimini de hızlandırmıştı. Bu toplulukların küçük ve kapalı biçimlerde yaşamaları ise bu dil [ses] kümelerinin farklı farklı gelişim seyri izlemelerine neden olmuştur. Kabaca dil ailelerinin kökenlerini bu tür kümelenmelerde bulabiliriz.

Maddi Üretim

Birlikte çalışma ve alet üretimi insan toplumunu da ortaya çıkardı. Bu noktada insan artık doğadaki diğer tüm canlılardan ayrıldı. Hayvanların doğayla kurduğu etkileşim, hayatlarını devam ettirmede doğanın sunduğu mallardan öteye gidemez. Ancak insan bu denklemin dışına çıkmış, doğaya egemen olabilme özelliğini kazanmıştır. Maddi üretimle birlikte insan daha iyi bir avcı ve toplayıcı olmuştur. Hayvanlardan edindikleri postlarla ve ürettikleri aletlerle daha iyi barınaklar yaparak soğuktan

korunmuşlardır. Bu süreç toplumsal yaşamın temelidir.

Toplumsal gelişim kendi çevresinden, yani coğrafi ortamından, bağımsız düşünülemez. Doğa insana dair bütün etkileşimlerin ve gelişimlerin üzerinde gerçekleştiği şeydir. Bahsettiğimiz evrimsel süreçlerin ilk ürünlerini doğa kendisi sunmuştur. İnsanı ya da bütün canlıları şekillendiren doğanın öz gelişim seyri oldukça yavaştır. Daha dinamik olan canlılık, hayatta kalma güdüsüyle doğal ortamına en uygun pozisyonu elde etmeye çalışır. İnsan gerçekleştirdiği maddi üretimle beraber bu kuralları bükmeyi başarabilmiştir. İnsan kafesini kırmış ve devleşmiştir. En ilkel zamanındaki insanın coğrafi ortamına karşı olan güçsüzlüğü git gide azalmış ve artık coğrafi ortamını dahi düzenleyebilen bir noktaya gelmiştir. Günümüzde insanın doğal ortamının evrimsel sürecine etkisi oldukça zayıftır.

İnsan ateş yakmayı öğrenerek, doğaya karşı simgesel bir zafer kazanmıştır. Coğrafi zorlukların [Buzul çağı vs.] karşısında sönüp gitmediği gibi hemen her durumda gelişimini sürdürmeye devam edebilmiştir. Dünyanın her yerinde yaşayabilen bu dev yayıldıkça ve birbirinden uzak, farklı ortamlarda geliştikçe deri renginde ve yüz yapısında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu farklılıklar insan üzerinde hiçbir zihinsel, toplumsal ya da kültürel etki taşımamıştır. Toplumsal gelişim aşağı yukarı dünyanın her yerinde aynı şekilde ilerlemiştir. Bazı yerlerde yavaş, bazı yerlerde daha hızlı.

Bir başka etmen ise nüfustur. Sayının fazlalığı doğaya karşı girişilen faaliyetleri ya da basitçe işbölümünü güçlendirir. Ayrıca bu faaliyetlerle açığa çıkan tüm bilgi birikimi ve deneyimi hem arttırır hem de daha net bir şekilde gelecek kuşaklara taşıyabilir. Maddi üretim süreçleri bir bireye ait olarak düşünülemez. İnsan doğa güçlerine karşı yaşadığı savaşımında tek başına bir hiçtir. İnsanı insan yapan şey kendisi gibi olanlarla ortak çalışabilmesi, geçmiş deneyimlerinin üzerine koyarak gelecek kuşaklara aktarım yapabilmesidir. Maddi üretim, ya da çalışma, ancak toplumsal olarak mümkündür. Ortaya çıkan insan toplumu, üretim ilişkilerinin karmaşıklaşması ve yetkinleşmesi temelinde yükselmiş ve yükselmeye de devam etmektedir.

Aletlerin ortaya çıkışı ve gelişimiyle beraber ilkel insan topluluklarında işbölümü kendini göstermeye başlamıştı. Bu da peşinden uzmanlaşmayı getirdi. Yaşlılar bilgi birikimin taşıyıcıları olarak belirli bir saygı görüyorlar ve klanın şefleri oluyorlardı. Kadınlar ise insan yavrularının ve ateşin/ocağın bakımıyla ilgileniyordu. Bu doğal işbölümü; topluluğa el birliği kazandırmış oldu. Yaşa ve cinsiyete göre basitçe yaşanan bu işbölümü, ya da içerisinde oldukları üretim ilişkileri ve onun gelişimi, ilkel göçebe insanları yavaş yavaş klanlaşmaya doğru itmiştir.

Cinsel etkileşimlerde de değişim kendisini göstermiştir. İçgüdüsel ve düzensiz yaşanan ilişkiler yerini dış-evlenmeye bırakmıştır. Bu klanlar arası etkileşimi arttırmış ve aynı zamanda bilgi birikim paylaşımını da kuvvetlendirmiştir.

Hayatta kalabilmek için klanın bütün üyelerinin maddi üretim süreçlerine katılması zorunluydu. Ürünler herkese eşit dağıtılıyordu çünkü eşitsiz bir dağılım bir çok bireyin ölümüne neden olabilir ve tüm maddi üretimi sekteye uğratabilirdi. Burada maddi üretim insanın hayatta kalabilmesinin yegane koşuludur. İkel topluluğun bu özgün haline ilkel komünizm denir; sınıfsız, insanın insan tarafından sömürsünün olmadığı bir topluluk.

Üst Aşama

İnsanın emek sürecinin yetkinleşmesiyle birlikte [gelişkin aletler vs] geriye kalan zaman miktarı da artıyordu. Klan bir yerde daha uzun süre kalabiliyordu. Bununla beraber doğada keşfettiği ve kategorize edebildiği bitkileri de kontrolü altına almaya başlamıştı. Bitki yetiştiriciliği böyle bir ortamda ortaya çıktı. Bu, özel mülkiyetin ayak seslerini taşıyordu. Öte yandan avcılıkta geliştirilen yöntemler ve taktiklerle hayvanların bir yere sıkışmaya zorlanması ve etrafının örülmesiyle hayvan besiciliği de kendini göstermeye başladı. Böylece ürünlerini garanti altına alarak yıla yayabiliyordu.

İnsanlar yavaş yavaş yerleşik hayata geçmeye başlıyorlardı. Üretim ilişkilerindeki dönüşüm ve aletlerin gelişimi insanları buna teşvik ediyordu. Araziler kabile mülkiyeti olarak adlandırılıyordu ve buradaki mallar tüm kabilenin sayılıyordu. Bu topraklar doğal sınırlarla çevriliydi. Başka bir mülkiyet biçimi söz konusu hala değildi çünkü ortaya çıkan hayvancılık ve tarım, aletlerin yeterince gelişmiş olmadığından, tüm kabilenin ortak çalışmasıyla mümkündü.

Klanda ya da kabiledede liderlik bilgi birikimi, savaş cesareti ya da beceriklilik gibi bireysel özellikleri yüksek insanlar tarafından yürütülüyordu. Ancak burada şefin pozisyonu genel haliyle anladığımız türde bir lider değil, aksine hiçbir ayrıcalığı olmayan ve sürekli klana/kabileye karşı ağır bir sorumluluk içerisinde olan, her an görevden alınabilen bir liderdir. Bu haliyle hala herhangi bir devletleşmeden söz edemeyiz.

Düşüncenin ve üretim ilişkilerinin gelişmesiyle birlikte insanın soyutlama yetisi oldukça genişlemiştir. İnsan artık doğayla olan etkileşiminde sanatsal dürtülere de sahiptir. Basitçe, deneyimlediği av sahnelerini canlandırmak, bir kayada yırtıcı bir hayvanın silüetini görmek vb. Burada derin anlamlar ya da kavrayışlar hala yoktu. İnsan zihninin doğayla etkileşimi hala yalın bir yansımadan ibaretti. Yaşadığı tüm karmaşık kavrayışları birbiri-

le iç içe geçiremiyordu. Bu ilkel, içgüdüsel kaygıyla kuşanmış bilinç dinsel kompozisyonları da ortaya çıkardı. İnsan bir türlü anlamlandıramadığı doğa güçlerini bu tür şeylerle anlamaya çalışıyordu. Takdir ettiği, hayret ettiği ya da ödünü koparan hayvanlara anlamlar yüklüyor, onlardan totemler yaratıyordu. Dinsel ve sanatsal kompozisyonlar da kendi bağlamında tarih boyunca bir gelişim seyri göstermiştir; bu da bu yazının konusu değildir.

İlkel Topluluğun Sonu

Madeni dönemlere geldiğinde aletlerin verimliliği oldukça yükselmişti. Emek üretkenliğini, yani toplumun üretici güçlerini ileriye taşıdı. Bununla birlikte üretim ilişkilerini değişime zorladı. Tarımda kullanılmaya başlanan madeni aletlerle birlikte insan tarımda sulama sorununa çözümler üretmeye başladı; bentler, su kanalları vs. Bu, toprağın verimini doğanın rastgeleliğinden kurtarıyordu. Gelişmiş aletlerle ormanlar kesilerek ya da araziler biçilerek yeni tarım alanları açılıyordu. Demir çapa, tarımı hiç olmadığı kadar önemli bir yere taşıdı ve insanların ana uğraşlarından birisi oldu. Öte yandan hayvancılıktaki gelişim de yerinde saymıyordu. İnsanın çeşitli sürü hayvanlarını evcilleştirmesiyle birlikte, hayvancılık da oldukça üretken bir hale büründü; belki tarımdan daha fazla. Bütün bu uzmanlaşma kaçınılmaz bir toplumsal işbölümüne neden oldu. Tarımla uğraşanlar ve hayvancılıkla uğraşanlar. Bu uzmanlaşmış klanlar birbirlerine yakın yaşıyorlardı ve bilgi birikim aktarımına devam edebiliyorlardı. Söz gelimi hayvancılıkla uğraşan klandan tarımla uğraşan klana aktarılan çeki hayvanları; eşek, inek vs. Tüm toplumda yaşanan bu işbölümü üretimin

ve emeğin üretkenliğini oldukça yükseltti. Bu yükselişle birlikte bir başka işbölümü ise zanaatkarların ortaya çıkışıyla gerçekleşti. Alet ve maden kullanımının yaygınlığı toplumu buna itti. Üretim süreçlerindeki bu ihtiyacı karşılamak adına birilerinin alet üretiminde uzmanlaşması gerekti. Değişimin sancısı kendisini gösteriyordu. Artan üretkenlik ve iş bölümleriyle beraber değişim malları da ortaya çıkmaya başlamıştı. Artık ürünler sadece topluluğun tüketimine ayrılmıyordu, daha fazlası üretiliyordu. Özellikle zanaatkarların ürünleri genellikle değişime ayrılmıyordu. Üretim geliştikçe değişim ürünleri de geliyordu; sürü hayvanları, çeşitli madenler, süsler vs. En sonunda değiş tokuş usulünden para benzeri şeylere, oradan da bildiğimiz haliyle genel eşdeğer olarak tek bir meta, yani para ortaya çıktı. Emek üretkenliğindeki artışla birlikte artı ürün ortaya çıktı. Ve bu yüzden ürünler artık eşit olarak paylaşılmamaya başlandı. Bazı üretim süreçleri daha verimliyken bazıları daha az verimli oluyordu. Bu da ürün dağılımını eşitsiz anlamda etkiledi. Ve bu yüzden ürünler artık eşit olarak paylaşılmamaya başlandı. Böylece ilkel topluluğun üzerinde yükseldiği eşit paylaşım ilkesi sarsılmış bulunuyordu.

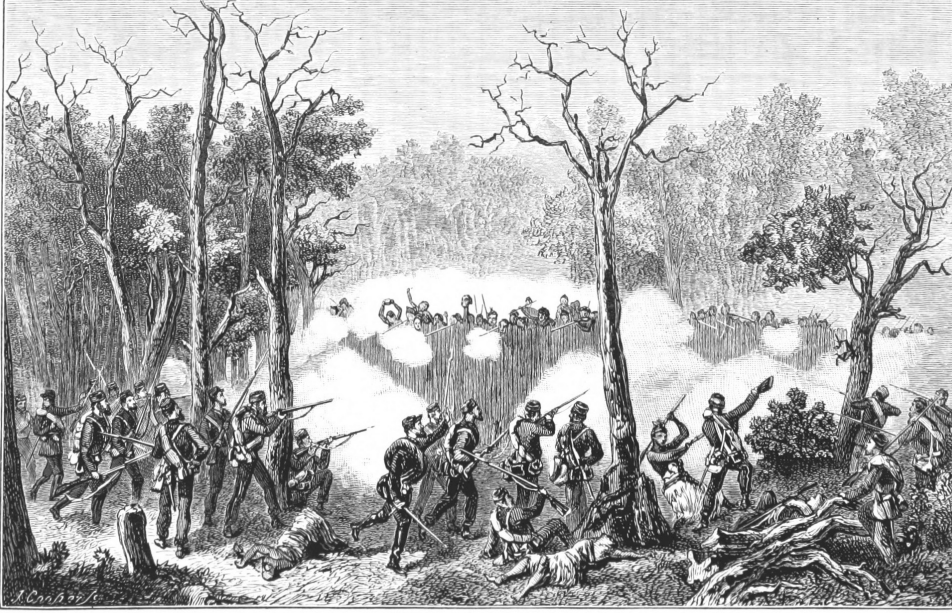
Emek süreçlerinde elbirliği önemini yitirmişti. Her birey hayatta kalabilmesini sağlayacak şeyleri tek başına yapabiliyordu. Bu yüzden kaçınılmaz olarak üretim ilişkileri yerini başka bir biçime bırakmalıydı. Bu sancının bağrında özel mülkiyet kendisini göstermeye başladı. Topluluğun içinde, onu oluşturan, ataerkil (eskiden anaerkil) ailenin varlığıyla sürü hayvanlarının, aletlerin ve arazilerin üzerindeki söz hakkı git gide aileye geçiyordu. Miras yoluyla da çocuklara geçiyordu. Böylece eşitsizlik derinleşiyordu.

Gerekenden fazla mal üretiliyor olması savaş esirlerini köleye çevirdi. Eskiden bir tutsağı beslemek imkansızken şimdi bu mümkündü. Zaten artmış emek üretkenliğiyle, köle sadece hayatta kalacak kadar ürün tüketerek oldukça fazla ürünü de ortaya çıkarabiliyordu. Köleliğin ortaya çıkışı bir zenginlik kaynağı haline geliyor ve ilkel topluluğun bütün dinamikleri artık son nefesini veriyordu. Köle sahipleri, elde ettikleri fazla ürünlerle kendi etrafında askeri güçler yaratabiliyor ve bildiğimiz anlamda bir iktidar gücü ortaya çıkarıyordu. Toplum kabaca üç gruba ayrılmıştı; köleler, sahipleri ve özgür bireyler. Özgür bireylerin büyük kısmı her an köleleşme durumunu taşıyorken, küçük bir kısmı da köle sahibi olma durumunu taşıyordu. Böylece toplumsal sınıflar ortaya çıktı, ilkel topluluk sona erdi ve yerini köleci topluma bıraktı. Görüldüğü üzere tarih öncesi dönemde dahi, insanı ya da öncüllerini harekete geçiren şey üretim ilişkileridir.

*Ve onların mülksüzleştirilmesinin öyküsü, insanlık tarihine kandan ve ateşten harflerle yazılmıştır.
[Marx, Kapital I]*

Mülkiyet Nedir? Tarihsel Bir Giriş

ATTACK ON A MAORI PAH.

Frontispiece.

15'inci yüzyılın son 30 yılından 18'inci yüzyılın sonuna kadar çiftçiler şiddet yoluyla mülklerinden atılmış, soygunlar, yağmalar ve bir dizi katliam hep birbirini izlemiştir. Kapitalizmin doğum aşamasındaki mülksüzleştirme öyküsü, işçi sınıfını nesiller öncesinden kanlı bir şekilde kısıpına almış ve kapitalist sermaye anlamında ilk birikimi yaratmıştır

Burjuvazi kendi var oluşuna ilişkin yalın gerçekliğin çarpıtılmasıyla, sahte, tarihsel bir hikaye üzerine kendisini gösterir. Bu hikayenin yazımı, burjuva düzenin çıkarıcı savunucularının kalemlerinden dökülmüş olsa da, artık onun dilden dile dolaşımı işçi sınıfının, ezilenlerin içlerine kadar sokulmuş, yanı başımızdakiler tarafından kulaktan kulağa taşınmaya başlamıştır. Şimdilerde bilinçsizce dolaşımda olan bu hikaye, vakti zamanında burjuvazinin bekçileri tarafından insanlara zorla kanıksatılmış, ebedi olduğu algısı yaratılmıştır.

Bu anlatıda, zenginliğin kaynağı; "ata"dan, soydan gelen çok çalışkanlık, zekilik, biriktirme üzerine kurgulanırken yoksulluğun kaynağı ise hiç çalışmayıp, elindekini har vurup harman savurma üzerine, hiç üretmeyip hep tüketme safsatası üzerine inşa edilmiştir.

Bu burjuvazinin, kapitalist üretim ilişkilerinin ve burjuva dönemde mülk edinmenin yalandan, naif bir anlatıdır ve o zamana kadar eşi görülmemiş kanlı bir mülksüzleştirme ve yağma hareketi olan gerçekliğine nazaran oldukça tercih edilir bir yalandır. Çok uzaklara gitmeye lüzum yok, Sabancı ailesinin zenginliği bile bu ailenin ne kadar çalışkan bir aile olduğuna kolayca bağlanır. Kayserili bir ailenin nasıl olup da Çukurova bölgesinden devasa arazilerin sahibi olduğuna cevap aranmaz, bu sahipliğin de Ermenilerin katledilmesi, kendi topraklarından sürülmesi ve onların sermayesine çökme üzerine kurulu olduğu anımsatılmak istenmez.

Burjuvazi açısından, bir rastlantıya terk edilen, bireysel başarı olarak hiç hikaye edilen, yoksullar için de bu yoksulluğun değişmeyecek bir tanrı

isteği bir kader gibi anlatılan kapitalist üretim ilişkileri ve burjuva mülkiyet biçimi, özünde dünya ölçeğinde milyarların kanının, canının, emeğinin emilmesi üzerine yükselmektedir.

Şimdi kapitalist üretim ilişkilerini anlamak ve hatta komünist topluma giden yolu bilimsel manada kavramak için bilmemiz gereken temel kavramlardan biri olan mülkiyet meselesine, bunun ne olduğuna tarihsel olarak bakmaya çalışalım.

Mülkiyete Eşlik Eden İki Temel Kavram, Üretim ve İşbölümü

Genel olarak mülkiyet meselesine geçmeden önce, aynı anlamlarda kullanılmayan fakat mülkiyet ile kol kola giden iki kavramın mülkiyet ile ilişkisi üzerinde durmamız gerekmektedir. Bu kavramlar, üretim ve işbölümdür.

Her üretim faaliyeti, belirli bir üretim ilişkileri dahilinde doğanın insan tarafından mülk edinilmesidir [Marx, 2020, s: 243]. Doğal olarak üretimin yapıldığı her yerde bir mülkiyet ilişkisinin var olduğundan bahsedebiliriz. Buradaki bahis, mülkiyetin varlığına ilişkindir, mülk edinmenin biçimine ilişkin değil. Marx ve Engels, insanı diğer canlılardan ayıran ilk tarihsel eyleminin yaygın yapılan yanlış olan düşünmek değil, kendi geçimini sağlamak için ihtiyaç duyulan araçları üretmek olduğunu vurgular [2013, s:36].

Bu iki vurguyu beraber ele aldığımızda, insanların kendi geçim araçlarını üretmesiyle diğer canlılardan

ayrılmaya başlar başlamaz doğayı da mülk edinmeye başladığını görebiliriz. Bu mülk edinmenin kolektif mi yoksa özel mi olduğu şimdilik tartışma dışıdır. Kendi geçim araçlarını üretmeye başlayan insan, bunun hemen arkasından işbölümüyle kendi toplumsal organizasyonunu da yeniden inşa etmeye, şekillendirmeye başlar.

Üretim faaliyetiyle tarih sahnesine kol kola çıkan mülkiyet, şimdi ikinci koluna ise onunla özdeş bir ifade olan işbölümünü geçirmektedir. Öyle ki, işbölümü bir faaliyetin biçimi – nasıl gerçekleştiğini; mülkiyet ise bu faaliyetin sonucundaki ürün olarak ortaya konulmaktadır [Marx ve Engels, 2013, s: 39].

Mülkiyet, üretim ve işbölümü var olduğundan günümüze donuk bir biçimde gelmemiştir, sarsıcı, yok edici ve devrimci bir dizi dönüşümle bugüne kadar taşınmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde kolektif-komünal mülkiyetten özel mülkiyete doğru bir geçiş yaşanmıştır. Feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu dönemde iki özel mülkiyet biçimi olan, bireyin kendi emeği üzerine kurulu özel mülkiyet ile bireyin başkasının emeği üzerine kurulu özel mülkiyet beraber var olmuşlardır. Fakat kapitalist üretim ilişkilerinde bu iki özel mülkiyet biçimi beraber var olamazlar. Bireyin kendi emeği üzerine kurulu olan özel mülkiyetin ölümü üzerine, bireyin başkasının emeği üzerine kurulu olan özel mülkiyet boy vermektedir [Marx, 2015, s:731]. Ve kapitalizm bire-

yin kendi emeği üzerine kurduğu mülk edinme biçimine giderek daha büyük ölçeklerde son vermektedir. Kapitalizm, çok daha fazla bireyi üretim araçlarından yoksun bırakarak, bu üretim araçlarını çok daha az kişinin eline geçirdiği; çok daha fazla insanın sermayesinin çok daha az insanın sermayesi tarafından yutulduğu bir sistemin adıdır. Bu bağlamda burjuva mülkiyeti, esasında bir mülksüzleştirmedir.

Üretim ise feodal dönemden kapitalist döneme geçiş sırasında tepe taklak olmuştur. Üretimin tüketim tarafından belirlendiği, tüketimin ölçeğine göre üretim yapılmaya çalışıldığı feodal dönemin aksine kapitalist dönemde üretim tüketimden sıyrılmıştır. Bu zamana kadar tüketimi hemen topuklarından izleyen üretim, tüketimin önüne geçmiştir. Büyük ölçekli sanayi üretimi, ayakta kalabilmek, rekabet edebilmek için her zaman, aynı zaman dilimi içerisinde daha fazla üretmeye zorlanmaktadır.

Üretim penceresinden baktığımız zaman bir diğer değişim ise insanların kendi geçim ihtiyaçlarını karşılama halidir. Kapitalist üretim ilişkileri yaygınlaştıkça, insanların kendi geçim ihtiyaçlarını başkasının üretim faaliyetlerinden karşılama miktarı da artmaktadır [Savran, 1997, s: 113-114]. Feodal üretim ilişkileri sürsünce, bir ailenin geçim ihtiyaçlarının büyük bir kısmı ailenin kendi üretim faaliyetinden karşılanırken, kapitalist üretim ilişkilerinde bir ailenin geçim ihtiyaçlarının neredeyse tamamı başkaları tarafından üretilmektedir.

Aile içerisinde başlayan işbölümü ise kapitalizmle küresel bir ölçek kazanmıştır. Artık kapitalist çağda, işbölümleri uluslara, ülke sınırlarına göre yapılmaktadır. Belli bir üretim sürecinde hangi ulusun hangi üretim faaliyetini yerine getireceği kapitalistleşme yarışına ilk başlayanlar tarafından belirlenmektedir. Ki bu da uluslararası sömürü sisteminin, emperyalizmin diğer bir adıdır.

Diğer yandan ise üretim araçlarının birey tarafından mülk edinilmesi üretimin büyük ölçekte merkezileşmesini de beraberinde getirmektedir. Merkezi üretim ise, işbölümünün toplumsallaşmasına neden olmaktadır. Emekçiler, henüz kapitalistlerin

*Aile içindeki aile
bireylerinin aile reisine
tabi olduğu gizli kölelik ilk
mülkiyettir.*

istekleri doğrultusunda, onların ihtiyaçlarına göre tüm topluma yönelik üretim yapmaya başlamışlardır.

Kabaca ilk Mülkiyet Biçimleri

Tüm bu kavramlara niteliğini, şeklini veren şey ise üretim araçlarının sahipliği ve onlar üzerindeki hakimiyet olmuştur. Üretim araçlarının niteliği ve onlar üzerindeki hakimiyet değiştikçe iktisadi yapılar da değişmektedir.

En kaba haliyle işbölümünün görünmeye başladığı, aile içindeki aile bireylerinin aile reisine tabi olduğu gizli kölelik ilk mülkiyettir. Bu durum, ilk mülkiyetin dahi başkalarının iş gücü üzerindeki hak sahipliği anlamına geldiğini koymaktadır [Marx ve Engels, 2013, s: 39]. **İlk mülkiyet biçimi** ise insanların avcılık, balıkçılık, hayvancılık ya da en iyi ihtimalle toprağı işleyerek

ve birkaç ailenin birleşerek üretim yaptığı kabile mülkiyettir. Bu aşamada işbölümü henüz yeni yeni açığa çıkmaktadır ve aile içerisindeki işbölümünün genişletilmesinden ibarettir. Hiyerarşik yapı; aile reisi onun altındaki aile bireyleri ve köleler olarak kendini göstermektedir.

Kabileler arası savaşların, etkileşimin artması birkaç kabilenin anlaşmalar ya da fetihler yoluyla bir şehirde birleştiği antik komün ve devlet mülkiyeti **mülkiyetin ikinci** biçimidir [Marx ve Engels, 2013, s: 32]. Bu dönemde de köle emeğine dayalı mülkiyet devam etmektedir. Burada komünal mülkiyet sömürünün olmadığını değil başkalarının emeğinin topluca sömürüldüğünü, kölelerin emeği üzerinde ortak bir söz hakkının var olduğunu göstermektedir.

Bu süreçten sonra önce taşınabilir malların ardından da taşınmaz malların özel mülk haline gelmeye başlamasıyla kolektif mülkiyet de çöküşe geçer.

Üçüncü mülkiyet biçimi ise nüfusun kırlara yayıldığı ve tarımsal üretimin iktisadi yapıda başat rolü oynadığı feodal mülkiyettir. Feodal mülkiyette köleler yerlerini toprakla beraber alınıp satılabilen ve sadece kendi geçimleri için mülk edinebilen serflere bırakır. Bu dönemin mülkiyet biçimi, toprak mülkiyetine dayalı serf emeğine ve kalfaların emeğine hükmeden küçük

sermayedarların kendi emeği üzerine şekillenir.

Bu dönemde işbölümü hala oldukça sınırlıdır [Marx ve Engels, 2013, s:33].

Kapitalist ilk Birikim

Feodal dönemden kapitalizme geçişte bu iki iktisadi yapıda da kendisini sürdüren sermaye biçimi ticaret sermayesidir. Bu sınıf kapitalist sınıfın yani sanayi sermayesinin açığa çıkması için tarihsel koşulları hazırlamıştır.

Bu dönemde kapitalist sınıfın ortaya çıkmasının temel öncülü, insan kitlelerinin geçim araçlarından birden bire ve zorla koparılıp özgür ve korunmasız proleterler olarak emek piyasasına fırlatılmasıdır [Marx, 2015, s: 688-699].

Bu dönemde kır üreticileri, köylüler topraklarından zorla atılarak mülksüzleştirilmiş ve şehirlere sürülmüşlerdir. 15'inci yüzyılın son 30 yılından 18'inci yüzyılın sonuna kadar çiftçiler şiddet yoluyla mülklerinden atılmış, soygunlar, yağmalar ve bir dizi katliam hep birbirini izlemiştir. Kapitalizmin doğum aşamasındaki mülksüzleştirme öyküsü, işçi sınıfını nesiller öncesinden kanlı bir şekilde kiskacına almış ve kapitalist sermaye anlamında ilk birikimi yaratmıştır.

Bu mülksüzleştirme sürecini bir de yeni keşiflerle patlama yaşayan kölelerin ve köle emeğinin alınıp satılması üzerine büyüyen ticaret sermayesinde yaşanan gelişmeler izlemektedir.

Portekiz, İspanya, İngiltere, Hollanda gibi ülkeler büyük gemiler inşa etmeye başlayarak başka kıtalardaki, farklı toplulukların zenginliklerini, bu bölgelerdeki köleleştirdikleri insanların üzerine katarak ana kıtalara

taşıdı. Öyle ki Liverpool'un köle ticaretinde kullandığı gemilerin sayısı 1730'da 15, 1751'de 53, 1760'da 74, 1770'de 96 ve 1792'de 132'ydi [Marx, 2015, s: 726]. Kölelerin alınıp satılması, köle emeğinin daha büyük ölçeklerde kullanılması ve sömürge bölgelerdeki gümüş ve altın gibi değerli madenlerin ele geçirildikten sonra kendi sermayelerine katılmasıyla büyük ölçekli üretime de zemin hazırlanmış oldu.

Marx, kapitalist sermayeye gebe olan ilk sermaye birikimini anlatırken Gael halkının yaşadığı ve uzunca bir süre boyunca devam eden mülksüzleştirme, katliam ve kanlı sürgün sürecinin üzerinde durur.

...Nüfusu daha önce benzer süreçlerle zaten 15.000 kişiye indirilmiş bulunan kontluğu baştan-başa otlak haline getirmeye karar vermişti. Yaklaşık 3.000 aile oluşturan bu 15.000 kişi, 1814-1820 yılları arasında sistemli bir biçimde topraklarından koparıldı ve başka yerlere kovuldu. Bütün köyleri yakılıp yıkıldı, bütün tarlaları otlak haline getirildi.

... Bütün klan topraklarını böylece kendisine mal ettikten sonra, araziye 29 büyük koyun çiftliğine böldü; bunların her birine, çoğu İngiliz çiftlik yavaşmaları olan birer aile yerleştirildi. 1825 yılında 15.000 Gaeli'nin yerini artık 131.000 koyun almış bulunuyordu. Yerlilerin deniz kıyısına sürülen kısmı balıkçılıkla geçinmeye çalıştı; ve bir İngiliz yazarının dediği gibi, yarı karada yarı suda yaşayan hayvanlara döndüler, ama her iki tarafta da ancak yarı canlı idiler.

[Marx, 2015, 701]

Kendi topraklarından sürülen Gael halkı, ilk sürüldü-

ğü yer olan Londra kıyılarından da sürüldü. Gaelliler'in burada yaptığı balıkçılığın kokusunu alan büyük balık tüccarları Londra kıyılarını kiralayarak Gaelliler'i bu kez ormanın derinliklerine sürdü.

Elbette sermaye Gaellileri burada da rahat bırakmayacaktı. Sermayenin tek elde toplanması ve büyümesi özel zevk ve avcılık düşkünü bir kesimin de yaygınlaşmasına neden oldu. Geyik avcılığı zenginler arasında yaygın kanlı bir trend halini aldı. Bu süreçten sonra geyiklerin doğal yaşam alanları olan ormanlık alanların daha fazla kar getirmeye başlamasıyla Gaelliler bu kez de buradan sürüldü.

Kendi topraklarından kovulur kovulmaz, 2 farklı büyük kanlı sürgün daha yaşayan Gaellilerin ücretli işçiler olabilmesi için ülke dışına çıkışlarına da yasak getirildi. Gaelliler bu kez bir işçi şehri olarak kurulan Glasgow'a yerleşmek zorunda kaldı.

Kapitalizm, henüz daha iktisadi bir biçim olarak kendisini göstermeden önce onun var olabilmesi için iki temel koşul; büyük sermaye ve mülkiyetten yoksun, kendi emeği dışında hiçbir şeyi kalmamış insan toplulukları kanlı bir sürecin sonunda sağlanmış oldu.

Fakat bu ikisinin varlığı kapitalizme yetmedi. Geçmişten bu yana farklı bir çalışma koşulu ve onun disiplinine alışmış olan insanların, bambaşka bir disiplin ve bu disiplin sonucunda sadece derin bir sefaleti kabul etmeleri kolay değildi.

Mülksüzleştirilenler büyük şehirlerde serseriliğe, dilencilığe başladı ve bu dönüşümün suçlusu yine bu yoksullar ilan edilerek, topraklarından sürülenler ömür boyu kölelikle ve işkencelerle cezalandırıldı. 14 gün boyunca çalışma yerine gitmeyenler bir sermayedarın ömür boyu köleliğine veriliyor, yanağına ya da alınına S harfi veya göğüslerine V harfi dağlanıyordu.

Mülksüzleştirilmiş insanlar kapitalizme geçiş aşamasında, kapitalist üretim ilişkilerinin beklediği disipline böylece zorla alıştırıldı.

Bir yanda üretim araçlarından, toprağından zorla kopartılarak mülksüzleştirilenlerin işçileşmesi bir yanda büyük sermayelerin mülksüzleştirme ve başka kıtaların sömürüsü üzerine boy vermesi bir yanda küçük imalathanelerin birleştirilerek büyük manifaktürlere-imalathanelere dönüştürülmesi sanayi sermayesinin de temelini atmış oldu. Artık sanayi üretimi kendisinin merkezinde yer aldığı görece küçük ölçekli bir coğrafyanın değil dünya ölçeğindeki bir pazarın ihtiyaçlarını karşılamak üzere üretim yapmaya başladı.

Kapitalist tarzda mülk edinme biçimi ve bu mülk edinme biçimine, üretim araçlarına sahip olması yoluy-

la hakim olan burjuvazi, Fransız Devrimi ile feodal mülk edinme biçimine karşı galip geldi. Bu andan itibaren feodal mülkiyet biçimi parça parça dünya coğrafyasını terk etmeye başladı.

Mülksüzleştirilenlerin Mülksüzleştirilmesi

Kapitalist sermaye ya da kapitalist üretim ilişkileri demek, giderek daha büyük ölçekte insanın üretim araçlarından koparılıp kendi kişisel emeğiyle baş başa bırakılması yani mülksüzleştirilmesi demektir. Böylelikle burjuvazi eliyle bütün bir toplum iki büyük düşman kampa, birbiriyle doğrudan doğruya karşı karşıya gelen iki büyük sınıfa, yani burjuvazi ile proletaryaya her geçen gün daha fazla bölünmektedir [Marx ve Engels, 2015, s: 41]. Burjuvazi, bunca zamandır saygınlığıyla bilinen onca mesleği, hekimi de hukukçuyu da rahibi de şairi de bilim insanını da kendi ücretli işçisi yapıp çıkar-tır [Marx ve Engels, 2015, s:43]

Öncelikle kendi emeği üzerindeki mülkiyete giderek daha büyük ölçeklerde son veren kapitalizm, daha sonra kendi rekabet ve kendi üretim ilişkilerinin bir sonucu olarak mülksüzleştirilenleri de mülksüzleştirmektedir. Bu süreçte büyük sermayeler daha büyük sermayeler tarafından yutulur.

Bu süreçten sonra ise devrimci bir sınıf olan proletaryanın, üretim araçlarına kendi sınıfının çıkarları doğrultusunda hakim olması vardır. Bu sürecin ayırt edici özelliği üretim araçlarının küçücük bir azınlığın değil bu zamana kadar görülebilecek en büyük çoğunluğun lehine hakim olunmasıdır.

Bu sefer mülksüzleştirilenler mülksüzleştirmektedir. Burada olacak olan bireyin başkalarının emeği üzerinden mülk edinen burjuva mülkiyet biçimine son verilmesidir. Genel olarak mülkiyete son verilmesi değil.

Bu anlamda Komünistlerin teorisi tek bir ifadeyle özetlenebilir: Özel mülkiyete son verilmesi [Marx ve Engels, 2015, s: 58].

Kaynaklar:

Marx, K. [2015]. Kapital [Cilt 1]. [8. Baskı, Çev. Satlıgan, N. ve Selik, M.] İstanbul: Yordam Yayınları.

Marx, K. [2020]. Ekonomi Politikin Eleştirisine Katkı. [8. Baskı, Çev. Belli, S.] Ankara: Sol Yayınları.

Marx, K. ve Engels, F. [2013]. Alman İdeolojisi. [2. Baskı, Çev. Ok, T. ve Geridonmez, O.] İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Marx, K. ve Engels, F. [2015]. Komünist Manifesto. [3. Baskı, Çev. Satılgan, N.] İstanbul: Yordam Yayınları.

Savran, S. [1997]. Devlet Mülkiyeti: Toplumsal Mülkiyete Giden Yol. "Yeni bir kamusal alan" tarifinin imkân-sızlığı. Devrimci Marksizm [ss. 110-124].

Mülkiyet; Kadın ve Hayvan Üzerinde Yasallaştırılan Hakimiyet

Hayvanları kendi çıkarımıza kullanmaya başlayabildiğimiz noktada onların herhangi bir hakkı kalmıyor. Çünkü o dakikadan sonra bir meta, bir mal olarak gördüğümüz bir "şeye" dönüşüyor.

Hikaye çok eskilere dayanıyor. Her şeyin olduğu gibi sömürünün, cinsiyetçiliğin, türçülüğün de bir başlangıç noktası var. Bu başlangıç noktasındaki hal, sömürü ilişkileri, tek bir dinamik üzerinden şekillenip günümüzdeki halini almış değil. Birçok dinamik ile şekillenmiş, ezen lehine güçlenmiş ve şu anki duruma ulaşmış. Birçok sömürü biçimi açığa çıkmış, çelişkiler yoğunlaşmıştır. Kapitalizm ve asalak burjuvazi tecavüz, katliam ve sömürü alanlarını her geçen gün genişletmiş, hayvana, kadına, ezilenlere yaşam hakkı tanımamaya yemin etmiştir.

Günün koşullarında bu baskı karşısında ezilenlerin kimlik mücadelesinde ileri adımlar atılarak, hak arayışı üst noktalara taşınmakta. Özeld, dünya genelinde kadın mücadelesine bakarak bunu belirtmek mümkün.

Dünyanın her yerinde kadınlar öteki, ikinci cins olma konumundan sıyrılmak adına mücadele verirken, dayatılan ve olması gereken buymuş gibi gösterilen normlara savaş açmış durumda. Öte yandan LGBTİ+'lar da yükselen mücadelenin en önemli dinamiklerinden. Cis-hetero düzenin cinsel yönelim, cinsiyet kimliğini teke indirgemesine bir başkaldırı söz konusu ve bu başkaldırı hali eşitleme mücadelesini büyütmekte.

Sistem yalnızca kendi baskısını artırıp, erkeğin kadın ve LGBTİ+'lar üzerinde tahakküm kurmasına alan yaratmakla kalmıyor elbette ki. Son dönemlerde en çok gündemde olan mücadelelerden biri de veganizm, hayvan hakları savunuculuğu. Bu konuda sadece sistem savunucularının değil, ideolojik olarak Marksizmden beslenen ya da kendini daha eşitlikçi olarak lanse eden

kesimlerin de karşı bir direnci söz konusu.

Bu yazıda esasta bu çelişkilerin güncel politik yanlarına ve tarihsel olarak özel mülkiyet ile ilişkisine değineceğiz.

Şu anı doğru yorumlayabilmek için, mücadelenin zamanını doğru oturtmak adına epey geriye gitmek, tarihsel süreci bütün karmaşıklığı ile gözden geçirmek gerek. Konumuz kadının, hayvanın ve doğanın mülkleştirilmesi ve doğalında sömürülmesi olduğuna göre Marksizm'in en önemli eserlerinden olan Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni'ne dönüp bakmamız önemli. Engels bu eserinde antropolojik gelişime ve kadının bu gelişim sürecindeki değişen konumuna dair birçok materyalist veri sunarken, karşılaştırmalar da yapmıştır. Bu incelemede eksiklikler olduğu kimi araştırmacılar tarafından vurgulanmış ve aslında avcı-toplayıcı ve tarımla uğraşan topluluklarda her zaman erkeğin geçimi sağlayan konumda olduğunu söylemesi eleştiri konusu olmuştur. [bkz. Karen Sacks, Engels'i Yeniden Değerlendirmek: Kadınlar, Üretimin Organizasyonu ve Özel Mülkiyet]

Herkesin daha aşına olduğu ve kazanılmış haklardan kaynaklı karşı çıkma konusunda pek de cüretli olmadığını cinsiyetçilik konusu ile başlamak istiyoruz. Keza hayvan hakları, veganlık söz konusu olunca "solcu abi" kesimi "ee şimdi konumuz bu mu, daha önemli işlerimiz var" demekten pek çekince duymuyorlar. Bildiğimiz klasik, çürümeye mahkum argümanlar ile her şeyi bertaraf edebildiklerini düşündükleri için bu cüretli halleri. Bu konuya ilerleyen satırlarda ayrıntılı değineceğimiz için şimdi devam edelim.

Eşit Üyelerden Bağımlı Eşlere

Burada esas olarak mülkiyetin gelişimi ve kadının konumuna etkisi üzerine bir tartışma yürütmek sağlıklı olacaktır. Yani kolektif mülkiyet döneminde kadının konumu, özel mülkiyete geçiş aşamasında kadının konumu gibi alt başlıklarla ilerleyebiliriz.

Engels gerçekleşen işbölümü sonucunda mülkiyetin kolektife ait olduğu dönemlerde, doğal işbölümü olmasından kaynaklı, kadının erkek tarafından ezilmediği, ya da eşit haklara sahip olduğunu söylemekte. Yani mülkiyet kolektifin, kabilenin mülkiyeti ve gerçekleşen işbölümünde, biri diğerinden üstün görülmeyen bölüşümler söz konusu. Doğalında kadının ezilmesi için pek de bir sebep yok gibi. Herkes üzerine düşen sorumluluğu yerine getirdiği sürece hiyerarşik bir yapı açığa çıkmamış oluyor. Bu fikirler doğal olarak kadının özel mülkiyetin açığa çıkması ile ezilmeye başladığını, eşitliğin bu sihirli iki kelimeyle bozulduğu algısını günümüze kadar taşıyor. Kadın mücadelesinin sınıf savaşımı içerisinde alt başlık olarak görülmesinin temel argümanları da bu noktaya

dayanmakta.

Aile kavramı da bu incelemede temel belirleyenlerden biri. Komün yaşamında geniş bir toplam var ve bu toplam şu an bildiğimiz aile kavramını karşılayan bir toplam değil. Yapılması gereken işler ailedeki gibi salt birey ya da çift için değil bir bütün hanede yaşayanlar için yapıyordu. Sözünü ettiğimiz bu doğal işbölümünde kadın evin yöneticisi konumunda iken erkek besin sağlama görevini üstleniyordu. Kimsenin işi bir diğerinden üstün olmadığı veya öyle kabul edilmediği için bir iktidar açığa çıkmıyor gibi görünmekte. Bu elbette ki işin mülkiyet ile ilişkili yanı.

Karen Sacks makalesinde işin sadece bu boyutunu incelemenin eksik olacağını vurguluyor ve bazı kabilelerden örneklerle kadın ve erkeğin topluluk içerisindeki imtiyazlarını inceliyor. Bu incelemeye baktığımızda dört Afrika topluluğunda; birinde mülkiyet grubu, ikisinde aileye, bir diğerinde ise bireye ait. Bu topluluklar üzerinden kadının hem aile hem de toplum içerisindeki konumunu görebilmekteyiz. Sacks burada Engels'in, kadının topluluk veya aile içinde, ya eşit ya da bağımlı olduğu iddiasına karşı çıkıyor. Bu durumun mutlak olmadığını ve incelemelerinden hareketle; kadın aile içinde bağımlı bir eş iken toplum içerisinde erkeklerle eşit haklara sahip bir birey olabildiğini belirtiyor. Burada esas belirleyen yine mülkiyet. Erkek özel mülkiyete sahip olduğu oranda aile içerisinde, kadın üzerindeki hakimiyet alanı genişliyor. Kadın erkeğin mülk sahibi olması ile beraber komünal yaşamdaki eşitliği kaybediyor ve eşit birey olmaktan çıkıp bağımlı bir eşe dönüşüyor. Kadın artık sadece erkeğin ihtiyaçlarını karşılamak ile yükümlü bir konuma sürükleniyor. Yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi grup için yapılan ve herkesin üzerine düşeni yaptığı, birey için çalışmanın var olmadığı komünal yaşamdan erkek bireyin ön plana çıktığı, özel mülke sahip olduğu için hizmet gördüğü bir yaşama evriliyor.

Hem Engels'in hem de Karen Sacks'ın belirttiği üzere mülkiyetin önce ailenin sonra da bireyin elinde olması aile kurumunu ve erkeği güçlendiriyor. Yani aile kurumu güçlenirken dahi özel mülkün sahibi olan erkek güçleniyor. Kadın ve çocuklar ise toplum içerisinde korunmaya muhtaç bireyler olarak yavaş yavaş toplumdaki statülerini kaybediyorlar. Çocuklar artık ya mirasın varisi ya da üretime dahil olacak işçiler olarak görülmeye başlanıyor. Ağırlıkla erkekler ile eşit söz hakkına sahip kadınlar, yetişkin birey değil bir nevi mal olarak görülmeye başlanıyor. Karar mekanizmalarına dahiliyetleri yavaş yavaş sınırlandırılıyor, toplumsal organizasyonun bir parçası değil bu organizasyona uyum sağlayan olmak durumunda bırakılıyorlar.

Sonuç olarak Marx'ın Alman İdeolojisi'nden de hatırla-

yacağımız üzere ilk işbölümü aile içerisinde, kadın ve erkek arasında gerçekleşiyor ve kadının süregelen ezilme işliğı burada başlıyor.

İnsan üretim yapmak için bir şekilde doğadan faydalanmak zorunda. Elbette bu, insanın herhangi bir sömürsünü meşrulaştıramaz.

Bu konu bağlamında kısaca değinmek istediğimiz bir diğer nokta özellikle erkeğin mülk edinmesi. Elbette ki mülk sahibi olan kadınlar da var ancak genele vurduğumuzda özel mülkün esas sahibi erkek. Engels bunu açıklamasa da bu durumun sadece mevcut işbölümünden, üretimden kaynaklandığını düşünmüyoruz. Tarihsel olarak ataerkinin bir başlangıcı var. Bu başlangıç özel mülkiyetin başlangıcına denk düşüyor da olabilir ancak erkeğin iktidar, yönetici ve tahakküm kuran olması, yerleşik hayatın zaman içerisinde olması ile de bağlantılı. Yine işbölümü ile bağlantılı olarak güç sahibi, yani dış dünya ile daha bağlantılı olan, kadın gibi dar bir alan içerisinde yaşamını sürdürmeyen erkek; rekabet etmenin, daha fazla üretip daha fazla mal sahibi olmanın büyümesine kapılıyor. Maddi yaşamda var olan farklılıklar ve erkeğin açgözlülüğü ile bütünleşen bütün bu durumlar; toprağı ve hayvanı mülkleştirerek kimin iktidar olacağını belirlemiş oluyor.

Meslemiz Sadece Kadın Mücadelesi Mi?

Mülkiyet, ataerki ve kadının ezilmesine dair özelde feminist kaynaklarda, belli oranda Marksist inceleme yöntemleri ile yapılmış araştırmalar da bulmak pek zor değil. Ancak ailenin oluşumu ve erkeğin mülk edinmesi sonucunda ezilen sadece kadınlar değil elbette ki. Erkeğin üretim aracı olarak gördüğü ve mal olarak mülk edindiği ilk varlığa baktığımızda birçok konuda ne kadar eksik kaldığımızı görebiliriz. Toprağın üretim için kullanılmasının ve zaman içerisinde tüm doğal kaynakların sömürülmeye başlanmasının yanında erkek; kendini yeniden üreten ve tükenmeyen bir kaynak olarak büyük baş hayvanları evcilleştiriyor. Bunu okuduğumuzda veya düşündüğümüzde kafamızda ne kadar normal bir durum canlanıyor? İşte bu noktada kendimizi ve şu anki somut sömürü koşullarını yaratan sistemi ne kadar içselleştirdiğimizi sorgulamaya başlamalıyız. Marksizmdeki özel mülkiyet kavramı yukarıda da açıkladığımız üzere diğer belirleyenler ile beraber sistemin temelini atıldığı yer. Mevcut durumda özel mülkiyet sahipleri işçiden LGBTİ+'ya, kadına, hayvana tam anlamıyla hayatı zindan ediyor. Ezilenler arasında kıyas yapmak ise sa-

dece sistemin ve asalak burjuvazinin kendine sınırsızca, geri kalanlara koklatarak verdiği ayrıcalıkların kaybedilmek istenmemesi ile yani en açık tabiri ile sistemin kölesi olmanın dayanılmaz hafifliği ile alakalı!

Yine Engels'in söylediklerine dönüş yapalım. Doğruluğunu kabul ettiğimiz bu söylemler, hayvan hakları konusunda bir uyarılama yaptığımızda bize ne kadar doğru gelecek yorumlayalım.

Erkeğin, kolektif mülkiyeti, kolektif üretimi bertaraf etmesi, doğayı kendi çıkarına sömürmesi ve kendini yeniden üreten, yani aslında insandan farksız bir biçimde üreyebilen, hayatta kalma dürtüleri gösteren hayvanı yine kendi faydasına mal edinmesi ile başlıyor. Engels'e göre bir "şeyin" mülk olarak sayılabilmesi için sadece kişiye özel olması yeterli değil elbette. Bir kişinin telefonu olması mülk sahibi olduğu anlamına gelmiyor mesela. Mülkiyet üretim aracı olarak kullanılabilir "şey"leri kapsıyor. Söylediğimiz gibi toprak sahibi olmak özel mülkiyetin varlığına işaret eder, aynı şekilde bir hayvana hükmetmek, sömürmek de.

İnsan üretim yapmak için bir şekilde doğadan faydalanmak zorunda. Elbette bu, insanın herhangi bir sömürsünü meşrulaştıramaz. Mesela doğa sömürsünün geldiği nokta gözü doymayan insanın, kapitalizmin rekabet, hırs ve "hayatta kalabilmek için" her gün güne göre daha fazla sömürme sevdasının somut bir karşılığı. Kendinden daha güçsüz, savunmasız gördüğü her varlık üzerinde tahakküm kurması da. Ancak bu durum sadece kapitalizm ile sınırlandırılmayacak kadar köklü bir sorun. Erkeğin kadın üzerinde kurduğu iktidarın temelini, kadının statüsünü yerle bir edip bağımlı hale gelmesine zemin hazırlamasına baktığımızda hayvanın mülk edinilmesi yatıyor. Erkeğin ilk özel mülkü, mal haline getirdiği varlık hayvan. Çünkü doğa içerisinde alet yapma becerisi, geçirdiği ve geçirmekte olduğu evrim sonucu daha üst seviyede olan varlık insan. Konuşma becerisi, daha karmaşık düzeyde düşünme becerisi olduğu için, duyumsama, hissetme, acı çekme konusunda insandan farksız olan hayvan üzerinde iktidar kurmasının bizim tarafından kabul edilebilir bir tarafı olmadığı açık. En azından savunduğumuz bilimsel gerçekler doğrultusunda buna kanaat getirmek zor olmasa gerek. Ancak söylediğimiz gibi, insan, erkek, heteroseksüel, mülk sahibi olmanın sistem içerisinde yarattığı her türlü imtiyazı kabul etmek bu bilimsel gerçekliğe ve mücadelenin gereklerine kafa tutmaktan geçiyor.

Katliam ile Gelen Refah

Güçlü olanın zayıfı ezdiği, insanın kendi türü dahil her varlık üzerinde iktidar kurmaya çalıştığı bir düzende yaşıyoruz. Kanlı savaşların bir toprak parçasına daha sahip

olmak için gerçekleştiği, bu savaşlarda kadın ve hayvan katliamlarının yaşandığı bir gerçeklikten söz ediyoruz. Her birimizin bu katliamlara ve güç savaşlarına söyleyecek bir sözü, bir fikri vardır. Bu fikirleri dile getirirken ezilenden yana saf tuttuğumuzu da hesaba katabiliriz. Ki daha çok yakın zamanda ülkede ve dünyada gerçekleştirilen orman yangınlarında yaşamını yitiren, düpedüz ölüme terkedilen hayvanlar söz konusu iken benzer bir örnek ile karşılaştık. Normalde sofrasından ölü hayvan bedeni, ineğin kendi yavrusu için ürettiği sütü, tavuğun regl atığı olan yumurtası eksik olmayan "bilinçli ve duyarlı" kişiler bu katliama, ölümlere sessiz kalmadı. Yangınları söndürmek için su taşıyanlar arasında bizzat bu kişiler de vardı. Veyahut yine çok yakın zamanda sokakta yaşayan hayvanların toplatılması ve barınaklarda ölüme terkedilmesi kararı sonucu çok fazla kişi tepkisini ortaya koydu. Peki buradaki tutarsızlık hakkında konuşmaya gelince neden ortada tartışacak kimse kalmıyor? Mevcut düzende yaşam hakkı ihlal edilen sadece sokakta yaşayan kedi ve köpekler ya da ormandaki hayvanlar, avlanan geyikler mi? Av yasağı gelsin diye eylem yapmaktan geri durmayan kişiler neden bir ineğin bedeninin sömürsünü destekleyip, bu sömürsünün ürününü tüketmeye devam eder?

Hali hazırda insan eliyle tecavüz edilmesi sonucunda üremesi sağlanan ineğin, erkek doğduysa bir süre sonra ölüme gönderilen dananın yaşam hakkını savunmadıkça "hayvanseverlik"ten, daha da iddialı olalım devrimcilikten ve ezilenlerin mücadelesinden söz etmesi, yani bu konuda kapalı olup, gelişimi, değişimi savunup hayvan yemek söz konusu olduğunda zevklerinden asla vazgeçmemesi belki de yaşanan en büyük tutarsızlık. Orman

yangınları sürecinde bir vegan aktivistin söylediklerini anımsatalım; insanların hem hayvanları kurtarmak için çaba sarf edip hem de onları yemesinin tutarsızlık olduğunu söylediğinde "ne yani kurtarmayalım mı?" cevabı ile karşılaşılıyor. Ve "kimsenin aklına onları yememek gelmiyor" diyor. Evet sözünü ettiğimiz şey tam da bu. Hayvanları kendi çıkarımıza kullanmaya başlayabildiğimiz noktada onların herhangi bir hakkı kalmıyor. Çünkü o dakikadan sonra bir meta, bir mal olarak gördüğümüz bir "şeye" dönüşüyor.

Sistemin Kölesi miyiz? Kendimize Köleler mi Arıyoruz?

Bu noktada yine, sanki ona mahkummuşuz gibi bizlere dayatılan sisteme yönelelim. Özel mülkiyetin başlangıcından bu yana, bazı nüanslara baktığımızda daha da eskilere dayanan bu sömürü biçimi kendini her geçen gün, elbette ki kendi lehine geliştirmekte. Yoksul sayısının her geçen gün katlanıp, zenginle aradaki uçurumun açılması, emeğin, bedenin sömürsünün artması, kapitalizmin aldığı ile hiçbir zaman doymaması ve hep daha fazla sömürmesi... Kan emici bir sistemin içerisinde yaşamımızı sürdürüyoruz. Peki ya biz kan emici miyiz? Sistem kendine gelişebileceği, köklerini daha sağlam tutabilecek bir toprak arıyor. İlk ortaya çıktığı günden bu yana değişen tek şey daha da güçleniyor olması. Bunun sorumluluğunu üstümüze almaya hazır mıyız? Sistemin en büyük sömürü kalelerinden biri olan hayvancılık endüstrisi ve orada aklımızın almayacağı ama bir dizi, film sahnesi olmayan olaylar yaşanmakta. Hem de her gün. Kapitalizmin köklerini sağlamlaştırdığı bu toprağa suyu, vitamini ise başka bir ezilen üzerinde tahakküm kurma pahasına kendini ezilen olarak tanım-

layanlar taşıyor. Her gün ineklere insan eli ile hamile kalması için sperm enjekte ediliyor. Erkek civcivler doğduğu anda, bu endüstriye bir faydası olmayacağı için rendelenerek katlediliyor. Bunlar ve bunlara benzer çok fazla örnek kapitalizmin katliam evlerinde gerçekleşiyor.

*Kendi iktidar alanlarını terk etme cüreti,
kendi krallığını yıkma girişimi olmadan
topyekun bir özgürlük sağlanması mümkün
değildir.*

Sadece konuşmadığı veya başka tür ve cinsiyetler üzerinde tahakküm kurmadığı, doğayı nasıl daha fazla sömürebilirim diye düşünmediği, alet üretip fabrika kurmadığı için, insanın zevki ve kapitalizmin hırsı için katledilen, katledilirken acı çeken, kurtulmak için çaba sarf eden, kaçma refleksi bulunan bu canlıların yaşam hakkı olduğunu savunmak ve bu yaşam hakkını ihlal etmemek bilimi esas alan bir ideolojinin esas meselelerinden olmak zorundadır.

Elbette ki salt ahlaki gereklilik üzerinden tartışılacak kadar sistem ile iç içe olan bu konunun tartışma konusu olması yeterli değil. Bir mücadele alanı olarak kurgulanması anın en büyük ihtiyaçlarından. Herhangi

bir döneme ötelenemeyecek kadar aciliyetli bir sorundan söz ediyoruz.

İdeolojik olarak baktığımızda Marksizm değişimi kabul eder. Değişim kendi içimizde de, yaşamın her alanında ana uyum sağlamak, politika yapabilmek adına zorunludur. Ama hikayenin en başından beri değişime kapalı olan hayvanlar üzerindeki tahakküm meselesi insanı da tüketmekte.

Siz olduğunuz yerde bekleyedurun kapitalizm geçtiği her yola mayın döşemeye devam ediyor! Hayvancılığın yapıldığı alanlar çevreyi de kirletiyor, insanın yaşam alanlarını da yok ediyor [elbette buradaki esas önemde olan hayvanın yaşam hakkı]. Yani hiçbirini birbirinden bağımsız olmayan sömürü biçimleri, eşit derecede olmasa da bir nevi her birimizin yaşam hakkını ihlal ediyor.

Burjuva erkeğin kendini merkeze koyduğu piramidin en zayıf halkası olarak görülen ve piramidin bütün basamaklarında olanlar tarafından ezilen hayvanın özgürleşmesi demek bu sömürü zincirinin en sağlam yerlerinden kopması anlamına geliyor.

Bu konuyu kadının ezilmişliği ile bağlantılı tartışmaya çalışmamızın sebebi de burada yatıyor. Kendisi de başka bir insan tarafından ezilen herhangi bir erkeğin kadını ezmesi sistemin bir getirisi. Kültürel, dinsel, ekonomik her biçimde aktarılan ve günümüzde daha da katmerli bir hal alan iktidar ilişkileri birbiriyle bağlantılı. Ayrılmaz bir bütün halinde. Her ezilen bu sistem içerisinde yaşıyor ve kendine bir yaşam alanı yaratmaya çalışıyor. Ancak bir diğerinin yaşam alanını kısıtlayan, yaşam hakkını ihlal eden herhangi bir davranış biçiminin kabul edilebilir bir tarafı yok. İnsan merkeziliğin başını alıp gitmesi demek ataerkinin de, sınıflar arası uçurumun da kendini devasa boyutlara taşınması anlamına geliyor.

Sonuç olarak sistem sadece maddi anlamda değil insanların düşünüş biçimleri üzerinde de tahakküm kuruyor. Bir hayvanın acı çekmesini istemeyen insan, bunu görmeye tahammül edemeyeceğini iddia etse dahi zevkle yiyebiliyor, herhangi bir hayvansal ürünü tüketmekte beis görmüyor. İki yüzlü ahlakın yansımalarından biri olan bu davranış biçimi konfor alanlarının terkedilmek istenmemesinden kaynaklanıyor. Bir insanın modern köle olarak kullanıldığı konusunda gayet derin tartışmalar yürütebilirken, kendine de köle olacak bir canlı arayışının sürdüğünü "fark edemiyor" oluşu trajikomik bir gerçek.

Kendi iktidar alanlarını terk etme cüreti, kendi krallığını yıkma girişimi olmadan topyekun bir özgürlük sağlanması mümkün değildir. İnsanın sadece insana değil, hayvanlara da özgürlük istenmeden, kendi özgür köleliğinden sıyrılması da mümkün olmayacaktır.

Ev İçi İşbölümü ve Gizli Kölelik

Yazımızın bu kısmında Engels'in "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" kitabından da yola çıkarak özel mülkiyetin dayanağı olan aileyi ele alacağız.

Bunu yaparken öncelikle tarih öncesi uygarlık aşamalarına ve gelişimine bakmakta fayda var. İlk olarak yabanılık dönemi ve aşamalarına baktığımızda bu dönem kendi içinde aşağı, orta ve yukarı olarak üç döneme ayrılmıştır.

Aşağı aşama insanların henüz ilkel barınaklarda, hiç olmazsa kısmen ağaçlar üzerinde yaşadığı ve kabuklu, kabuksuz yemişler ve köklerle beslediği dönemdir. Bu dönemin başlıca sonucu, heceli bir dilin ortaya çıkışıdır.

Orta aşama ateşin kullanılması ve bunun neticesinde balık gibi hayvanların yenmeye başladığı aşamadır. Bu sayede insanlar; iklim ve yer sınırlarına bağlı kalmaktan kurtuldular; ırmak boylarını ve deniz kıyılarını izleyerek, henüz yabanıl durumdayken bile, dünyanın büyük bir bölümü üzerine yayılabildiler.

Yukarı aşama ise ok ve yayın üretimiyle başlar. Bu dönemde ok ve yay kullanan insanlar henüz çömlekçiliği bilmemektedir. Morgan'a göre, barbarlık durumuna geçiş çömlekçilikle başlar.

Barbarlık dönemi ve aşamaları da yine aşağı orta ve yukarı olmak üzere üç döneme ayrılır.

Aşağı aşama çömlekçilik ile başlamıştır. Orta aşama Doğuda evcil hayvanların yetiştirilmesi, Batıda ise yenilebilecek bitkilerin ekimi ve yapılarda kerpiç ve taş kullanılmasıyla başlamıştır. Yukarı aşama ise demir madenin kullanılması ile başlamıştır. Ve bunun so-

nunda yazının kullanılmasıyla, barbarlıktan uygarlığa geçildiği görülmüştür. Tarımı olanaklı kılan hayvanlar tarafından çekilen demirden saban ilk olarak bu dönemde görülmüştür.

Morgan, ailenin hareketli bir öge olduğunu ve asla duraklama halinde olmadığını söyler. Ayrıca toplumun aşağı bir dereceden daha yüksek bir dereceye geliştiği ölçüde, ailenin de aşağı bir biçimden daha yukarı bir biçime geçtiğini belirtmiştir.

İlkel tarihi incelediğimizde, hem kadınların hem de erkeklerin çok eşlilik halinde yaşadıkları ve bu nedenle, çocukların da o toplumda yaşayan herkesin çocuğu olarak kabul edildiği durumlar görülmüştür. Bazı istisnalar dışında, ailenin sıkı bir birlik durumunda bulunduğu yerde, ilkel toplulukların meydana gelmediği görülmüştür. Tam tersi yönden bakarsak da karmaşık ilişkilerin olduğu ya da çok eşlilik olan yerlerde ilkel topluluklar kurulmuştur.

Ayrıca ailenin de kendi içinde Kandaş aile, Ortaklaşa aile, İki başlı aile ve Tek eşli aile olmak üzere 4 aşaması bulunmaktadır.

Ailenin bütün gelişim sürecine baktığımızda bizi kandaş ailenin varlığını kabul etmek zorunda bırakır.

Ortaklaşa aileye baktığımızda örgütlenmenin ilk adımı, ana-babayla çocuklar arasındaki karşılıklı cinsel ilişkinin yasaklanması olduysa, ikinci adımı da, kardeşler arasındaki cinsel ilişkinin yasaklanması olduğunu görürüz. Ayrıca baktığımızda birçok Gens'in de ortaklaşa aileden çıktığı görülmüştür. Ayrıca bu dönemde yan hısım kardeşler arasındaki, yani erkek ve kız kar-

değerlerin çocuk, torun ve torun çocukları arasındaki evlenme de yasaklanmaya başlanmıştır.

İki başlı aile döneminde ise evlenme yasaklarındaki artan karmaşıklık yüzünden grup halinde evlenmeler gitgide olanaksız bir duruma gelmiştir. Grup halinde evlenmeler yerine iki başlı aile geçmiştir. Bu aşamada, bir erkek bir kadınla yaşar, ama gene de çok eşli olma hakkına sahipken, kadından yaşam boyunca eşine çok sıkı bir bağlılık istenmiştir. Eğer kadın eşini aldatırsa şiddetle cezalandırılır.

Toplumsal üretime katılmaktan uzaklaştırılan kadınsa aile de bir baş hizmetçi olmuştur. Aile içinde, erkek, burjuvadır; kadın, proletarya rolünü oynar.

Yani aile kurumunun gelişmesi başlangıçta bütün aşireti kapsayan ve içinde iki insan arasındaki evlilik ortaklığının hüküm sürdüğü çerçevenin durmadan daralmasına dayanır. Ayrıca ailenin daha önceki biçimlerinde erkekler hiçbir zaman eş sıkıntısı çekmemiştir ama ilk karı koca evliliğinin kurulması aşamasında kadınlar az bulunan ve aranan bir şey haline geldiklerinden dolayı iki başlı evlenme aşamasından itibaren kadınların kaçırılma ve satın alınmaları başlamıştır.

İki başlı evlilik aileye baba ögesini sokmuştur. Bu dönemde aile içinde yapılan işbölümüne göre erkeğe yiyeceğin ve bu iş için zorunlu çalıştığı aletlerinin sağlanması düşüyordu; bunun sonucunda da, erkek bu çalışma aletlerinin sahibi oldu. Ayrılma halinde kadına ev eşyaları kalırken, erkek bu aletleri birlikte götürüyordu. Bu da demek oluyordu ki yürürlükte bulunan töreye göre erkek aynı zamanda, yeni beslenme kaynağının, hayvan sürüsünün, daha sonra da yeni çalışma aracının, kölelerin, sahibiydi. Ama gene bu toplumdaki töreye göre, çocukları onun mirasçısı olamazlardı. Bu konuda durum şöyleydi: Analık hukukuna göre servetin, gens içinde kalması gerekiyordu. Ama ölen erkeğin çocukları onun gensine değil analarının gensine ait idiler; bu çocuklar, başlangıçta, analarının öbür kandaşlarıyla birlikte ve daha sonra, belki birinci dereceden, analarının mirasçısı olurlardı; ama babalarının mirasçısı olamazlardı, çünkü onun gensine ait değillerdi ve herkesin serveti, kendi gensinde kalması gerekirdi. Servetlerin artışı, hem aile içinde erkeği daha önemli bir yere getirirken, hem de geleneksel miras düzenini çocuklar yararına değiştirmek için kul lanma eğilimini ortaya çıkarmıştır. Ama soy zincirinin

analık hukukuna göre hesaplanması yürürlükte kaldıkça, bu olanaklı değildi. Bu sebeple önce bu değiştirildi ve analık hukuku böylece yıkıldı. Analık hukukunun yıkılışı, kadın cinsinin büyük tarihsel yenilgisi olmuştur. Yalnızca, gelecekte, erkek üyelerin çocuklarının gens içinde kalacaklarını, kadın üyelerin çocuklarının ise buradan çıkarılarak babalarının gensine geçeceklerini kararlaştırmak, bu iş için yeterliydi. Böylece, kadın tarafından hesaplanan soy zinciri ve analık miras hukuku kaldırılmış, erkek tarafından hesaplanan soy zinciri ve babalık miras hukuku kurulmuştur. Bu aile biçimini kabaca özetleyecek olursak belirli sayıdaki kimselerin, aile reisinin kabaca otoritesi altında bir aile kurarak örgütlenmesidir. "Ayrıca 'familia' sözcüğü Romalılarda, her şeyden önce, hatta karı koca ile bunların çocukları için değil, yalnızca köleler için kullanılır. Famulus 'evcil köle' anlamına gelir ve familia, bir tek adama ait bulunan kölelerin bütünü demektir."

Tek eşli aile erkek egemenliği üzerine kurulmuştur. Tek eşli aile iki başlı aileden eşlerin ikisinin de istedikleri zaman çözemeyecekleri evlilik bağlarının daha sağlamlaşmasıyla ayrılır. Tek eşliliğe kendi özgül niteliğini veren şey; erkek için değil, yalnızca kadın için tek eşli olmasıdır. Tek eşliliğin bu niteliği günümüzde de hala korunmaktadır. Tek eşlilikte evlilikler geçmişte olduğu gibi, gene büyükler tarafından kararlaştırılan ve doğal koşullar üzerine değil, iktisadi koşullar, yani özel mülkiyetin, ilkel ve kendiliğinden ortaklaşa mülkiyet üzerindeki yengisi üzerine kurulmuş ilk aile biçimi oldu. Ana baba servetinden zorunlu bir parçanın çocuklara yasa tarafından kaldığı, yani çocukların mirastan yoksun bırakılmadığı ülkelerde, çocuklar, evlenebilmek için ana babalarının iznini elde etmek zorundadırlar. Miras kalacak bir şeyleri bulunan sınıflar içinde evlenme özgürlüğü yok diyebiliriz.

Ataerik aile ve ondan da çok, tek eşli olan bireysel aileyle birlikte, her şey değişmiştir. Ev yönetimi, kamusal niteliğini yitirmiş bu iş artık toplumu ilgilendirmeyen ve özel bir hizmet haline gelmiştir. Toplumsal üretime katılmaktan uzaklaştırılan kadınsa aile de bir baş hizmetçi olmuştur. Aile içinde, erkek, burjuvadır; kadın, proletarya rolünü oynar. Kadının kurtuluşunun ilk koşulu, bütün kadın cinsinin yeniden toplumsal üretime dönmesidir ve bu koşul, karı-koca ailesinin, toplumun iktisadi birimi olarak ortadan kaldırılmasını gerektirir. Sonuç olarak tek eşlilik, önemli servetlerin bir elde -bir erkek elinde- toplanmasından ve bu servetlerin, başka hiç kimseye değil, bu adamın çocuklarına kalması istenenden doğmuştur.

Ezen Ulusun Sermaye Birikimi: Sömürü, İlhak, İşgal

Türk burjuvazisi ve toprak ağalarının ulusal pazara hakim olma isteği, İttihat ve Terakki cemiyetinde toplanan Türk milliyetçilerinin Türk devleti kurma telaşı ile bu coğrafyanın kadim halklarını sürgün ve soykırımdan geçirilerek sermaye ve taşınmaz mülklerine el konularak gerçekleştirildi.

Sömürü, ilhak, işgal doğrultusunda kabileler arası, imparatorluklar arası, uluslar arası savaşlar farklı biçimlerde yaşansa bile yüzyıllardır değişmeyen ortaklıklar bulunmaktadır. Kimi zaman feodal, dini kimi zaman ulusal milliyetçi gerekçelendirmelerle ilan edilen savaşlar, fetih zihniyetine olan övgülü anlayış üzerine kurulurken alt yapısı ortak yanlarını oluşturmaktadır.

Psikanalist Erich Fromm'un sahip olmak istenci üzerinden uluslar arası savaşı şu şekilde yorumlamaktadır; "En ufak bir kazanma şansı olduğunda bir ulusun savaş çıkartması, ülkenin ekonomik açıdan kötü durumda olmasından değil, "sahip olmak" ihtirasından kaynaklanan, daha çok şeye sahip olmak ve yeni ülkeleri ele geçirmek tutkusundandır." [Sahip Olmak ya da Olmak, Erich Fromm] Bu yorumlamanın elbette karşılık bulma şansı var, lakin tek başına "ihtiras" ve "tutku" üzerinden açıklanması mümkün değildir. Bu tartışma bir üst yapı tartışmasıdır. Şovenizmin ve bur-

juva milliyetçiliğinin toplum üzerindeki etkisini bu tür soyutlamalarla açıklamak mümkün olabilir. Savaş ve işgal anlayışının varlığı elbette mülkiyet ve "sahip olmak"la ilişkilidir. Daha çerçeveli anlamlarda bir ulusa, kültüre, aileye veya insanın bilincine sıkıştırmak, suçlamak yanıltıcı olur. Zira altyapının sermaye birikimi ve azami kar hedefinin toplumun tüm parçalarını sürekli yeniden şekillendirdiğini görmemiş oluruz. Fromm'un toplumlarda "görüneni" tartışırken köktenci yanını da yani, alt yapısını da tartıştırdığını şu alıntıyla aktaralım; "Varlığı özel mülkiyet, kar ve iktidar üzerine kurulu bir toplumda, düşüncelerimiz önceden belirlenmiş gibidir. [Sahip Olmak ya da Olmak, Erich Fromm] Marks'ın da ifade ettiği gibi "İnsanların maddi yaşam koşullarını belirleyen onların bilinçleri değildir, maddi koşullar insanların bilinçlerini belirler." Bu ünlü söz değerini yaşamda karşılık bulabilmesine, birçok yönden yorumlanabilmesine borçludur.

Yaşadığımız ülkenin köklü ve en yakıcı gündemle-

rinden biri olan Kürt ulusal sorununun mülkiyet üzerinden değerlendirmesini yapmak meselenin hem kök-tenci yanlarının kavranması hem de günceli anlamak açısından önemli bir noktada durmaktadır. Ulus devletlerin ortaya çıkışına öncelik sağlayan etken, gerek coğrafyamızda gerek dünyada benzerlikler taşımaktadır. Ulusal meselenin kültürel, siyasal yönleri olmasıyla birlikte esasta hareketliliği yaratan maddi temellerdir...

Ulus devlet kapitalizme özgüdür ve Lenin ulus devletleri şu şekilde gerekçelendirmektedir; "Bütün dünyada kapitalizmin feodalizme karşı sonal zaferleri dönemi, ulusal hareketlerle ilgili olmuştur. Bu hareketlerin iktisadi temeli, meta üretiminin, tam zaferini sağlamak için yurt-içi pazarı ele geçirmek zorunda olması, aynı dili konuşan bir halkın yaşadığı bölgeleri siyasal bakımdan birleştirme zorunda olması gerçeğinde yatar, ve bu dilin gelişmesini ve yazınsal alanda kök salmasını önleyen bütün engeller ortadan kaldırılmalıdır. Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan en önemli araçtır. Modern kapitalizme uygun ölçüde, gerçekten özgür ve geniş ticari alışveriş için, ayrı ayrı sınıflar halinde özgürce ve geniş ölçüde gruplandırılabilmesi ve en sonu; pazarda, büyük ya da küçük, satıcı ya da alıcı durumda her meta sahibiyle ayrı ayrı sıkı bağlar kurabilmek için en önemli koşullar, dil birliği ve dilin engelsiz gelişmesidir. Onun için, her ulusal hareketin eğilimi, modern kapitalizmin gereksinmelerinin en iyi karşılanabileceği ulusal devletlerin oluşumuna doğru bir eğilimdir. En derin iktisadi etkenler bizi bu amaca doğru sürükler, ve bundan ötürü, bütün Batı Avrupa için, hayır bütün uygar dünya için kapitalist dönemin tipik, normal devleti, ulusal devlettir." [Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı, Lenin]

Tüm dünyada bölgesel anlamda tarihsel gecikmeler ve farklarla birlikte ulus devlet anlayışı büyük oranda benzerlikler içererek hayat bulmaktadır. Kimi bölgelerde ulusal sorunlar demokratik yöntemlerle çözülmüş, kiminde kanlı savaşlarla, kiminde ise sorun mevcudiyetini korumaya devam etmektedir.

Osmanlı topraklarında 1800'lerde ivme kazanan ulusal bağımsızlık hareketleri Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanması ile tüm Balkanlar'a yayıldı. Balkan ülkeleri birer birer Osmanlı İmparatorluğu'ndan koparak bağımsızlaştı. Kürt ayaklanmaları da 1800'lerin ortalarında balkanlardaki ulusal uyanışın yansıması olarak başladı bugün ise şehir ve kır savaşı olarak devam etmektedir.

Öncelikle dünyada ve Türkiye'de kapitalist emperyalist sistemi incelediğimizde kapitalizmin dünya pazarını birbirine bağladığını görürüz. Bugün kapitalist emperyalist sermayenin hem teknolojik hem de sermaye birikimi açısından geldiği nokta devasa boyuta ulaşmıştır. Emperyalist sermaye için en acil durum kar oranının artırılmasıdır. Emperyalist paylaşım savaşının fiili olarak bitip taşların büyük oranda yerine oturması, doğrudan yeni pazarların yaratılamaması sonucunu getirdi bu ise kar oranlarında stabilite, peşinden düşüş anlamı taşımaktadır. Emperyalistlerin büyük çaplı savaşları kendilerini bölgesel savaşlar üzerinden sürdürmeye devam etmektedir. Genel anlamda karın arttırılması için sermayenin mutlak artı değere yoğunlaşmak veya yeni teknoloji ile üretim sürecini farklılaştırmak dışında çok alternatifi kalmamıştır. Endüstri 4.0'la anılan üretim araçlarının yeni teknolojilerle geliştirilmesi üretim sürecinin farklılaşmasındaki en güncel örnektir. Bu sayede özellikle teknoloji tekelini elinde bulunduran

veya buna yatırım yapabilecek kesimler için büyük bir fırsat olarak görülmektedir.

Türkiye'nin emperyalist kapitalist sistem içerisindeki yeri emperyalizmin şekillendirdiği üzere daha düşük teknolojiye sahip üretim yapmasıdır. Neo-liberalizm denilen sermaye birikimi süreci içerisinde yarı sömürge rolüne sahiptir. Yarı sömürge; yer altı ve yer üstü kaynaklarının yerel ucuz emek gücü kullanılarak sınırsız sömürülmesi ile eş anlamlıdır. Emperyalist konumdaki ülkeler eski teknolojileri yarı sömürge ülkeleri satarak hem sömürge bağlarını güçlendirmekte hem de kendi üretimini yeni teknolojileri ile artırmış olmaktadır. Böylelikle eşitsiz gelişimden kaynaklanan farklılık azami kar elde etme olarak kullanılmaktadır. Yarı sömürge ülkeler özgünlüğünde Türkiye'de ise sanayinin çarkı ucuz ara mal ithali ile döndürülmektedir. Bu politika ile sanayi üretiminin yüzde sekseni ithalata bağımlı hale gelirken teknolojik gelişim seviyesi çok düşüktür. TC devletinin dünya ileri teknoloji ihracatındaki payı 2000 yılında yüzde 0.09 iken 2012 yılında yüzde 0.10'a çıkabilmiştir [2015, 2.2].

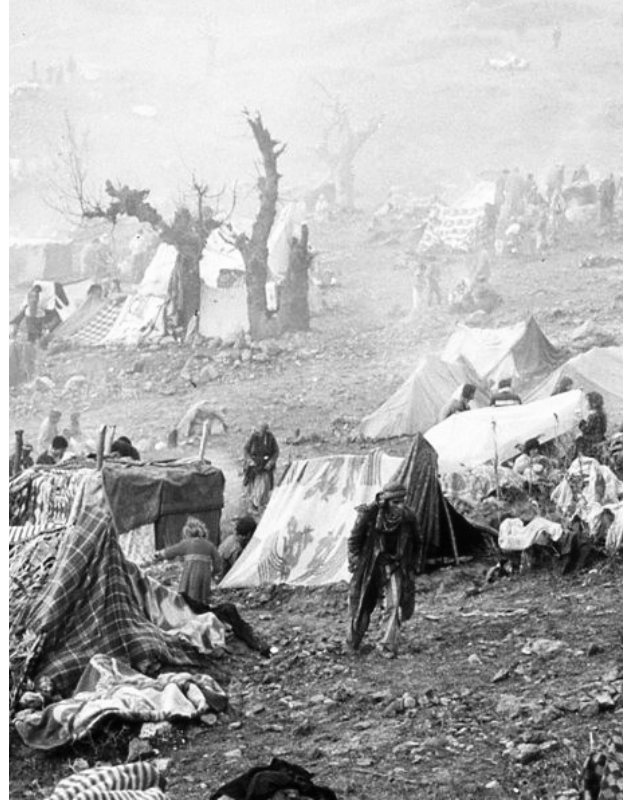
Türk sermayesi emperyalist tekellerin daha düşük teknoloji gerektiren parça üretici veya montaj sanayicisi olarak daha sıkı bir komprador ilişki geliştirmektedir. Opel, Otosan, Fiat, Mercedes'in montaj sanayisi Türkiye'de yapılıyor, Vestel Avrupa'nın beyaz eşya üretimini yapıyor. Küçük işletmeler yedek parçaları üreterek Avrupa sanayisine çalışıyor. Yüksek teknolojik ürünler dışarıdan geliyor. Değişik ülkelerde üretilen parçalar ana merkeze gönderilerek montajı yapılıyor. Bu üretim modelinde tedarikçi ülkelerde yaratılan artı değerlerin esasını emperyalist tekeller alıyor. Türkiye'yi kabaca da olsa bu şekilde değerlendirdikten sonra Türkiye Kürdistan'ını inceleyebiliriz.

Bir Mülksüzleştirme Süreci Olarak T. Kürdistanı

Birinci emperyalist paylaşım savaşında dünya pazar alanlarını paylaşan, Lozan Anlaşması'yla da buna meşruluk atfeden emperyalistler Kürdistan coğrafyasını da paylaştı. Kürdistan petrol ve stratejik konumlar esas alınarak 4'e bölünüp parçalanırken her bir parçanın ilhaki emperyalist işbirlikçisi olan devletlere verildi.

Türk devleti tarafından ilhak edilen Kuzey Kürdistan bölgesi dahil olmak üzere pazara hakim olmanın politik bağlamı "devletin bölünmez bütünlüğü", "milli birlik", "ne olursa olsun bir Türk devleti olsun" şeklindeki argümanlarla oluşturulmuştur. Türk burjuvazisi ve toprak ağalarının ulusal pazara hakim olma isteği, İttihat ve Terakki cemiyetinde toplanan Türk milliyetçilerinin

Türk devleti kurma telaşı ile bu coğrafyanın kadim halklarını sürgün ve soykırımdan geçirilerek sermaye ve taşınmaz mülklerine el konularak gerçekleştirildi. Marx, mülkiyet ve sermaye birikimi konusunda; "Gerçek tarihte, en önemli rolü fethin, boyunduruk altına almanın, soygun için insan öldürmenin, kısacası zorun oynadığı bilinir. Ekonomi politigin incelikle tutulmuş kayıtlarında ezelden beri saf ve temiz bir hava hüküm sürmüştür... İlk birikim yöntemleri her şey olabilir, ama saf ve temiz olmadıkları kesindir." [Kapital Cilt 1, Karl Marks]

Tarihsel bakımdan işbirlikçi Türk burjuvazisi elinde ki sermayeyi ilkelden bu şekilde biriktirdi. Komprador Türk burjuvazisi Türkiye'deki tüm emekçileri dolaysız sömürürken Kürt halkının da türlü kesimlerini kendi işçi ordusuna entegre etmiştir. Türk sermayesi türlü projelerle Kürt ulusunun bölgesel doğal kaynaklarını, iş gücünü tamamen kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmektedir. Türk sermayesinin Kürdistan bölgesinde politikalarının kaynağını, bu doğrultuda sermaye birikimini, bölgenin bilinçli olarak geri bırakılışını değerlendirmeye çalışacağız.

Öncelikle kabaca şunu belirtmek gerekir 1923 İzmir İktisat Kongresi'nden 1960'lardaki planlı ekonomiye 12 Eylül askeri faşist cuntası ile uygulanan neo-liberalizmden bugüne Türkiye Kürdistanı'na düşen pay işsizlik, yoksulluk, açlık ve yoğun emek sömürüsü olmuştur.

T. Kürdistanı'nın sosyo-ekonomik durumu somut verilerle batı illeri ile karşılaştırıldığında ilhak, sömürü ve ulusal baskının boyutu da açığa çıkmaktadır. Diyarbakır Ticaret Odası'nın 2012'de hazırladığı bir rapora göre Türkiye Kürdistanı'nın gelişmişlik düzeyi Marmara Bölgesi'nin 120 yıl Ege Bölgesi'nin 90 yıl gerisindedir.

Kapitalist ekonomide gelişmenin temel göstergesi sanayi üretimidir. Bu bakışla kalkınma büyüme denilen süreçte sanayi üretimi esastır. Türkiye Kalkınma Bankası'nın verilerine göre Türkiye Kürdistanı'nın sanayideki payı 1927 yılında %12.3, 1964 yılında %3.3, 1981 yılında %3.3 ve 2001 yılında %4.7 oranındadır. Cumhuriyetin kuruluş yıllarında Türkiye Kürdistanı'nın sanayi üretimindeki payı oldukça yüksektir bunun sebebi o yıllarda Türkiye Kürdistanı'na yatırım yapılmasından kaynaklanmaktadır

ziyade Türkiye'de genel olarak tarıma dayalı ekonominin olması, bununla birlikte tarım işletmelerinin bulunması, şeker ve tütün fabrikalarının açılması T. Kürdistanı'nın payını yükseltmektedir. Türk devleti Kürdistan Bölgesi'ni sanaysiz bırakarak Kürtleri Türklere muhtaç kılmaya çalışan bir ekonomik yaşama mahkum etmek için ırkçı-şoven duygularla birlikte Kürt burjuvazisinin gelişimini de engellemiştir.

2001 yılı sonrası dönemde sanayi bakımından T. Kürdistanı'na belli bir sermaye yönelimi olsa da batı ile kıyaslandığında çok düşüktür. T. Kürdistanı'nın sanayideki işletme sayısı 217109 ile Türkiye'nin tamamının %11.7'sini oluşturmaktadır. 2009 yılında Türkiye toplamı 3 milyon 225462 olur iken Kürdistan bölgesi 413861 ile %12.8 e yükselmiştir. İşletme sayısına göre değerlendirme yapmak bir veri sunuyor olsa bile yeterli değerlendirme elbette oluşturmamaktadır. Başka bir yaklaşım olarak İstanbul ticaret odasının 2014 yılında hazırladığı ilk ve ikinci büyük 500 sanayi kuruluşu raporuna bakacak olursak; ilk 500 şirketten sadece 29'u Kürdistan bölgesinde bulunmaktadır. Bu 29 şirketten 21'i Gaziantep 8'i Kahramanmaraş olmak üzere iki ildir. İkinci 500 şirkete baktığımızda 53 tane Kürdistan

Tarımin tasfiyesi Kürt halkının en önemli geçim kaynağını elinden almış ve Kürt halkı hızla mülksüzleştirilmiştir.

bölgesinde bulunmaktadır. Bunlardan 35'i Gaziantep 12'si Kahramanmaraş ikisi Malatya birer tane de Amed, Mardin, Muş ve Elazığ'da bulunmaktadır.

Sanayideki genel durum Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan nüfusun geçimini sağlayacak, yaşamı ikame ettirecek seviyeden uzak olması ve tarımın ekonomideki önemi hiç değişmemiştir. Yani bir nevi Kürtlere yaşamını sürdürebilmek için tarımsal üretimden başka alternatif tanınmamıştır. Tarımsal faaliyet ise köy boşaltmaları, yayla yasakları, özel güvenlik bölgeleri ve OHAL ilanları nedeni ile Kürtlerin tarımsal üretim yapmalarını da engellemeye dönüşmüştür. Tüm bunlar ise göç gerçekliğini yaratmıştır.

Türkiye'de tarım politikalarıyla tarımın büyük üreticilerin pazar ihtiyacına göre düzenlenmesi en çok da Kürdistan bölgesini etkilemiştir.

Toprak dağılımındaki eşitsizlik küçük üreticilerin tarımdan tasfiye edilmesini hızlandırmıştır.

2001 tarım sayımına göre 201 dekar ve üzeri olmak üzere toprakların %59.3'ü büyük işletmelerin elinde. 200 dekara kadar olan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin oranı ise %40.7'sini oluşturmaktadır. Sadece bu bilgiler ışığında toprak dağılımındaki durumun büyük üreticiler ya da toprak ağalarının lehine olduğunu tahmin etmek zor değildir.

2001-2010 arasındaki dönemde Ekim alanlarındaki değişime bakıldığında buğday %5.2, arpa %30, patates %50, kuru bakliyatlar %47.2, şeker pancarı %29, tütün % 78.9 oranında azalmıştır. Bu azalan ürünlerin küçük üreticilerin yoğun olarak ürettiği ürünler olmasına dikkat çekilmelidir. Mısır ekimi 10 misli artarken Çeltik %300, ay çiçeği %9.5, üzüm %9, zeytin %51.1, meyveler %1.2 oranında artmıştır. Bu artan ürünler sanayi ürünü olup meyveler dışındaki ürünlerin üretim maliyeti yüksek endüstriyel tarımı gerektirmektedir yani küçük üreticiler daha çok meyveciliğe yönelirken maliyeti yüksek sanayi ürünlerinin ekimi büyük üreticilerin elinde toplanmaktadır. Endüstriyel tarım yapabilecek ekonomik gücü olmayan küçük üreticiler

mecburen meyveciliğe yönelmekte veya mülksüzleşmektedir.

Coğrafi olarak dağlık olan dolayısıyla bitkisel üretime çok hayvancılığa elverişli olan Kürdistan bölgesinde hayvancılığın önemli oranda azaldığı görülmektedir. Sürü hayvancılığında ilk sırada gelen koyun bölgede %75.8 oranında azalmıştır tavuk ve yumurta üretimi %40.6 oranında azalmıştır. Besi hayvancılığı da bölge açısından önemli derecede azalmıştır. Tavuk ve yumurta yetiştiriciliğinde Türkiye’de yüzde 7.1 oranında artış varken bölgede azalma söz konusudur. Yine koyun sayısına bakıldığında Türkiye’de yüzde 14.4 azalırken Kürdistan bölgesinde yüzde 75.6 oranında azalmıştır.

Bir bütün olarak tarım alanında izlenen tasfiye politikaları Kürdistan bölgesindeki tarımsal üretimi küçük üreticiler açısından felç ederken yoksul Kürt halkının en önemli geçim kaynağı elinden alınmış, hızla mülksüzleştirilmiştir.

İşsizlik oranı da Türkiye’nin diğer kısımlarına göre daha fazladır. Kürt halkının kendi topraklarında yaşayabilmesinin tüm olanakları baltalanmış ve zorunlu bir göç gerçekliği ortaya çıkmıştır. Kürtlerin bu göçü batıda ucuz işgücü olarak kullanılmaktadır. Büyük şehirlerde tekstil atölyelerinde, inşaat, sebze hali, hama, işporta gibi emek yoğun sektörlerde düşük ücretle çalıştırılan Kürtler aynı zamanda güvencesiz, esnek ve taşeronun yoğun olduğu ağır iş kollarında çalıştırılıyor. Türk sermayesinin yedek sanayi ordusu oluşturulmaktadır. Sanayi alanında olduğu gibi tarım sektöründe de mevsimlik işçi olarak ağır koşullarda batı ve Karadeniz bölgelerinde çalışmak zorunda bırakılmaktadır. Geçmişte böyle olduğu gibi güncelde de bu şekildedir. Taş-

rada, köylerde yaşayanlar için dayatılan göç ettirme politikası Kürdistan bölgesinde daha katmerlenmiş olarak kendisini göstermektedir. Göçün bir başka yüzünü ise köy boşaltmaları, yayla yasakları, kültürel-sosyal baskılar oluşturmaktadır. Göçün ekonomik sonuçları olarak nitelikli-vasıflı işgücü, belli boyutuyla kent sermayesi, toplumsal emeğin parçası olan bilgi-deneyim de nüfusla birlikte batıya göç etmektedir. T. Kürdistanı’nı ekonomik olarak geliştirecek olan bu temel birimler TC ekonomisine dahil olmaktadır.

Son olarak değineceğimiz nokta T. Kürdistanı’nın yeraltı ve yerüstü doğal kaynaklarıdır. Türkiye’nin ihtiyacı olan petrolün yaklaşık onda birini kendisinin ürettiği bilinmektedir. Bu üretimin %99’u Kürdistan bölgesinde çıkarılmaktadır. Linyit kömürünün de yaklaşık yarısı bu bölgeden elde edilmektedir. Barajlar ve elektrik santrallerinin en büyük kısmı da bu bölgelerdedir. Son yıllarda inşa edilen özel yatırımlı HES projelerinin de yüzde altmış bu bölgededir. Linyit, bakır, krom, kurşun, fosfat, altın, kaya gazı, gibi maden işletmeleri bu bölgede bulunmaktadır.

Türk sermayesi açısından gerek insan gücü gerekse yer altı, yer üstü kaynakları ile vazgeçilmez nimetlere sahip olan Kürdistan bölgesi tarihsel bakımdan ilhak edilmiş sömürge bir bölge olarak kullanılmaktadır.

Kürt Ulusu üzerindeki baskının altyapısını bunlar oluştururken üst yapısını ise şovenizm, ırkçılık, kültürel tahakküm oluşturmaktadır. Bugün alt yapının yansımaları olarak yaşanan saldırılar bu tarihsel gerçekliğin bir parçası olarak açığa çıkmaktadır.

*Kullanılan veriler Partizan Dergisi, 2017/91. sayısından alınmıştır. Daha ayrıntılı bilgi için Partizan dergisini inceleyebilirsiniz.

Mülkiyet İlişkisi Bağlamında Barınamayanlar

Aslında bir konut veya barınma sorunu yoktur, Kapitalizm vardır. Kapitalist üretim biçimleri ortaya çıktığından beri sorunları çözmek için değil o sorunlardan sermayeye alan yaratmak için vardır.

İnsan türü ilk var olduğu günden beri ilk önceliklerinden biri barınacak bir alan bulmaktır. Bu barınma alanı ilk dönemlerde ağaç kovukları, çukurlar doğada hazır bulunan alanlar olmuştur. Avcı-toplayıcı dönemde bu alanlar doğada yine hazır bulunan mağara vb. oluşumlar olarak devam etmiştir. İlk dönemlerde barınma alanları çoğunlukla doğaya ve tehlikelere karşı korunma amaçlarını yerine getirmişti. İlkel komünal yaşamdan, yerleşik yaşama geçişle

beraber barınacak alanlarda değişiklikler ortaya çıkmıştır. İlkel komünal yaşamda doğada hazır bulunan alanlar kullanılırken, yerleşik yaşama geçiş insanların kendi eli ile inşa ettiği barınma alanlarını şart koşmuştur. Bu inşa edilen barınma alanlarının bulunduğu coğrafyaya uygun biçimde inşa edilmesi söz konusudur. Barınma alanları bazı yerlerde kilden, ağaçtan inşa edilirken, bazı yerlerde taşlardan inşa edilmiştir. Bu inşa edilen ev veya konutlar genellikle su havzalarında ve tarıma elverişli havzalarda olmuştur. Yani üretim ilişkilerinin ilkel komünal yaşama göre değişmesi ve çeşitlenmesiyle beraber insan artık göçebe bir şekilde değil bir yere bağlı bir şekilde yaşamaya başlamıştır. Konut veya evlerin aynı alanlarda inşa edilmesiyle beraber kentler ortaya çıkmıştır. Yukarıda anlatılanlardan kimse, herkesin ev, konut inşa etme veya aynı konfor alanını sağlayacak yapıları inşa etme gerçekliğinin olduğunu çıkarmasın.

Geçmişte yapılan kazılar Ziggurat denilen büyük tapınak ve yapay höyüklerin hakim olduğu şehirleri ortaya çıkarmıştı. Şehirde, ikametgâh ve sanayiye ayrılmış bölgeleri 5km²'lik alanı kaplıyordu. Tapınaklar ve şehri çevreleyen kırsal alandaki araziler tarınlara aitti. Lagaş bölgesi 20 ilah arasında paylaşılmıştı. Tanrıça Bo'nun 44km² toprağı vardı. Bo'nun yaklu-

ğunda mülkü onun adına tapınak rahipleri işliyor. Bo halkının çoğu 0,32-1 hektar toprağı işliyordu. Ama önde gelen bir tapınak yetkilisinin 14,4 hektar arazisi olduğu biliniyor [Neil Faulkner, Marksist Dünya Tarihi, sf:40].

Yukarıda Sümer şehir devletlerinden olan Lagaş şehir devletinin mülkiyet ve şehir yapısından bahsedilmektedir. Görüldüğü gibi mülkiyet yani toprak mülkiyeti arasındaki dağılım eşitsizliği sınıflı bir toplumun varlığını göstermektedir. Aynı şekilde köle, yani hizmetçi sınıfının bu dönemde mevcut olduğu yapılan çalışmalarda tespit edilmiştir. Sınıflı bir toplumda, üretim araçlarının belli bir zümrenin tekelinde olması aynı şekilde barınma alanlarına da yansımaları söz konusudur. Barınma alanı, konuta sahip olma durumu veya barınma alanının yeterliliği ile mülkiyet ilişkileri paralellik göstermektedir.

Üretim ilişkileri ve mülkiyet ilişkileri kısmi değişimler geçirse de Sümerlerden, Roma devletine kadar devam etmiştir. Barınma ve konut sorunu da aynı şekilde paralellik göstermiştir. Feodal üretim ilişkilerinin var olmaya başlamasıyla beraber barınma alanları ve konut alanlarında değişimlere neden olmuştur. Feodal toplum yapısında esas ekonomi en üste feodal derebeyleri, en altta ise geçimlik çiftçiler olarak kıt kanaat geçinen yoksul ve orta köylüler üzerine kuruluydu. Bir de kapitalizmin doğuşundan hemen önce orta halliler sınıfı yani küçük esnaf, zengin köylü ve tüccarlar vardı. Burada üretim ilişkilerinde ve mülk edinme arasındaki eşitsizlik, barınma ve konuta sahip olma veya konutun yeterliliği konusunda kendini göstermektedir.

Yukarıda bahsettiğimiz orta halliler sınıfının öncülüğünde kapitalizmin ilk üretim alanlarının örneği olan ev içi sanayi üretim tipiyle beraber konutun ve barınma alanının misyonu da değişmiştir. Konuta daha fazla önem verilmeye başlanmıştır.

“Bugünlerde basında öylesine büyük bir rol oynayan [sözde, ÖG] konut darlığı, işçi sınıfının genellikle kötü, aşırı kalabalık ve sağlığa aykırı konutlarda yaşamalarını içermemektedir. ... Konut darlığı ile kastedilen nüfusun ani bir şekilde kentlere akışı sonucu işçilerin kötü konut koşullarının kendine özgü bir şekilde yoğunlaşmasıdır.” [Engels, 1992, s.20]

Kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla beraber kırdan kente göçler başlamıştır. Milyonlarca insan zorla mülksüzleştirilmiş ve üretim yaptığı toprağından kopartılmıştır. Böylelikle konut sorunu veya barınma sorunu sanayi kentlerinde göze

çarpmaya başlamıştır.

“Rasyonel kullanımı varsayımıyla, büyük kentlerde, herhangi bir gerçek ‘konut darlığını anında giderecek mesken için yeterli bina zaten vardır. Konut darlığı varlıklı sınıflara ait lüks meskenlerin bir kısmını istisla ederek geri kalanına zorunlu yerleştirme yaparak anında düzeltilebileceğini görmüştük.” [Engels, 1992, s.54]

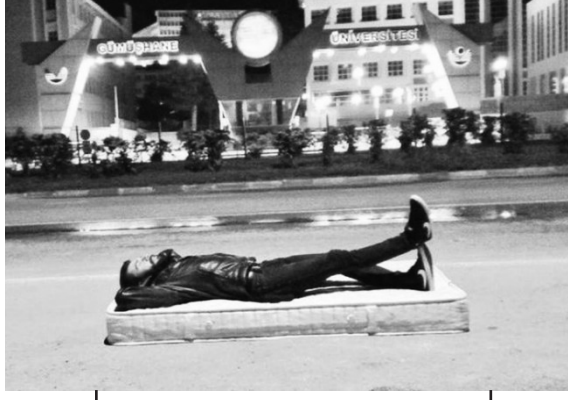
Kapitalizm hiçbir zaman gerçeği göstermez. Sorunlar vardır ve o sorunları her zaman çözmeye çalışır gibi görünür. Ama işin özünde çözmek gibi bir derdi yoktur. Bu konut sorunu için de geçerlidir. Burjuva sınıfı yüzlerce mülke veya konuta sahip iken işçi ve emekçi kesimler barınabilecek alan bulamamaktadır. Sorunun çözümü Engels’in gösterdiği gibi basit ve nettir. Aslında bir konut veya barınma sorunu yoktur, Kapitalizm vardır. Kapitalist üretim biçimleri ortaya çıktığından beri sorunları çözmek için değil o sorunlardan sermayeye alan yaratmak için vardır. Konut veya barınma sorunu da bunlardan biridir. Var olduğu günden beri konut sorununa dair çözümler veya modeller geliştirilmiştir ama bu modeller ve çözümler proletarya sınıfının değil tamamen burjuva sınıfının çıkarları doğrultusunda olmuştur. Kapitalist üretim ilişkileri içerisinde konut sorununu çözmek mümkün değildir.

"Konut sorununun çözü- mü ile aynı zamanda toplumsal sorunun çözümü de- ğil, ama toplumsal sorunun çözümü ile, yani kapitalist üretim biçiminin ortadan kaldırılması ile ancak konut sorununun çözümü müm- kün olmaktadır [...] konut sorununun, ya da işçilerin yazgısını etkileyen herhan- gi bir başka toplumsal sorunun tek başına çözümleneceğini ummak budalalıktır." [Engels, 1992, s.54, s.74]

Çözüm Engels'in söylediği kadar nettir, sistem içi çözümler aramak veya taleplerde bulunmanın ger- çekliği yoktur. Yüzyıllar boyunca konut ve barınma sorununa dair çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışma- lar dönemin ekonomi politikalarına, işçilerin örgütlü politik durumuna ve sermayenin politikalarına göre değişmiştir.

"Aslında, burjuvazinin, konut so- rununu kendi modeliyle çözmek [yani sorunu sürekli olarak yeniden ortaya çıkaracak bir şekilde çözmek] için yalnızca bir yöntemi vardır. Bu yöntem Hauss- mann denilmektedir. Haussmann deyimiyle Parisli Haussmann'ın özellikle Bonapartçı üslubunu kas- tetmiyorum [üst üste inşa edilmiş işçi mahallelerinin tam ortasında, uzun, düz ve geniş yollar açmakta, onların her iki yanına büyük lüks binalar sıralamak- taki amaç, barikat savaşını stratejik olarak güçleş- tirme amacının yanı sıra hükümete bağımlı, özellikle Bonapartçı bir inşaat kesimi proletaryası yaratmak ve kenti tam anlamıyla lüks kent haline getirmektir]. "Haussmann" derken ben, büyük kentlerimizden ve özellikle merkezi konumlu olanlarda, bu uygulama, ister kamu sağlığı ve güzelleştirme kaygıları, ister büyük merkezi konumlu iş yeri isteği, ya da ister de- miryolları, sokakları vb. yapımı gibi trafik gereksin- meleri nedeniyle ortaya çıkmasından bağımsız ola- rak, şimdi genelleşmiş olan işçi sınıfı mahallelerinde gedikler açılması uygulanmasını kastediyorum. Ne- denler ne kadar farklı olursa olsun, sonuçlar her zaman her yerde aynıdır. Bu büyük başarıdan dolayı burjuvazinin her fırsatta kendini yüceltmesine eşlik

Amed'in Sur ilçesinde direnişi yok edebilmek ve ortaya tekrar bir direniş çıkmasını önlemek için devlet, eski kenti komple yok etmiştir.

eder biçimde en rezil so- kaklar ve dar yollar ortadan kalkar, ama hızla başka bir yerde, çoğunlukla en yakın mahallede ortaya çıkarlar." [Engels,1992 s.79]

Engels'in yüzyıllar önce- sinde söylediği gerçeklikler bugün de yüzümüze çarp- makta. Geçtiğimiz yıllarda Fransa da ortaya çıkan Sarı Yelekliler Direnişi'nin altın- da yatan nedenlerden biri 1940'lı yıllardaki Ford üretim biçimine uygun inşa edilen işçi konutlarıdır. Ford üretim biçiminin konut politikasına yansımalarıyla beraber sadece konut tüketimi değil diğer farklı alanlarda da tüketim içeren işçi kentleri ortaya çıkartıldı. Bu işçi kentlerinde temel giderlerin başın- da ulaşım gideri vardır. Akaryakıtı gelen zamlarla beraber zamdan en çok etkilenen kesim her zamanki gibi işçi sınıfı olmuştur. Fransa'daki durum sadece emek hırsızlığı üze-

rinden değil verilen düşük ücretin de konut politika- larıyla gasp edilmesi pratiğiyle ortaya çıkmıştır.

Yine Türkiye Kürdistanı'nda yaşanan direnişlerde Kürt kentlerinin yeniden inşası da Engels'in verdiği Paris örneğiyle aynıdır. Amed'in Sur ilçesinde direnişi yok edebilmek ve ortaya tekrar bir direniş çıkmasını önlemek için devlet, eski kenti komple yok etmiştir. Çünkü eski kent dar sokaklara sahiptir yani barikat kurulumuna uygundur. TC devletinin direnişi bu ne- denlerden dolayı kıramaması kentin top yekun yok edilmesi olarak sonuçlanmıştır. Şu an Sur, TC tara- fından inşa edilirken sokak direnişlerinin daha zor örgütlenebileceği bir şekilde inşa edilmeye çalışılıyor.

Mülkiyet Bağlamında TC: Konut ve Barınma Sorunu

Konut ve barınma sorunu her zaman var olagel- miştir. Üretim ilişkilerinin ve mülkiyet ilişkilerinin değişmesiyle beraber konut ve barınma sorunu da farklı nitelikler kazanmıştır. Konut sorunu TC'nin ilk dönemlerinde önemsenmeyen veya çözülmesi için sis- temin çıkarı doğrultusunda dahi adım atılan bir alan değildir. Kırdan kente göç eden insanların, kentlerde gecekonduların mahalleleri yaratmasına göz yumulmuş-

tur çünkü konut TC sermayedarları için ilk dönemlerde önem arz etmemektedir. İlk gecekonduların kuruluş döneminde Ankara ve İstanbul gibi kentlerde ortaya çıkmıştır. Bunları ilk dalga olarak nitelendirirsek ikinci dalga, İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası artan nüfus ve tarımda makineleşmeyle beraber ortaya çıkmıştır. Üçüncü dalga 60 ve 70'li yıllarda tarımda makineleşmenin hızla artmasından dolayı ortaya çıkmıştır. İlk iki dönemde gecekondular mahalleleri görmezden gelinmiş insanlar insani olmayan koşullarda yaşamaya ve çalışmaya mecbur bırakılmıştır. 60'lı yıllarda dünyada gelişen devrimci hareket nedeniyle Türkiye'de öğrenci ve işçilerin politikleşmesi ortaya çıkmıştır. Bu politik alanları daha çok işçi ve emekçinin yaşadığı gecekondular mahalleleri oluşturmuştur. Bu alanların sınıf kimliği perspektifi ile politikleşmesi ile devletin gecekondular mahallelerine müdahalesi ortaya çıkmış ve bu alanlara milliyetçi-ırkçı mafyalar kaydırıp rant alanları oluşturarak politik durumu kırmak ve politik alanları sindirmek üzerine bir pratik geliştirilmiştir.

"Büyük kentler, işçi hareketinin doğum yerleridir; işçiler kendi koşulları üzerinde düşünmeye ve o koşullara karşı savaşıma vermeye ilkin oralarda başlamışlardır; proletarya ile burjuvazi arasındaki karşıtılık ilkin kendini büyük kentlerde ortaya koymuştur. ... Büyük kentler ve onların kamusal zeka üzerindeki zorlayıcı etkisi olmasaydı, işçi sınıfı şimdi olduğundan çok daha az ilerlerdi" (Engels, 1992, s.183)

Emeğinden başka kaybedecek bir şeye sahip olmayanlar direngendir. 70'li yıllarda Türkiye'de dev-

letin düşük iş gücü kullanımı dışında göz ardı ettiği emekçiler 70'li yılları direniş yılları haline getirdi. Konut ve barınma alanlarından tutalım da buldukları her alanı sınıf bilinciyle politikleştirdiler. Bunun en net örnekleri 1 Mayıs Mahallesi ve benzeri örneklerdir. Barınma sorununu kendi sınıf gücüyle çözme bilinci ne yazık ki toplumsallaşamamış ve belli örneklerle sınırlı kalmıştır.

Dünyada teknolojik gelişmelerle beraber konutun daha hızlı ve daha ucuza mal edilmesi, birden çok sermayedar grubunu bir arada bulundurması ile konutun meta olarak değeri artmıştır. TC'de 1980 askeri faşist darbesiyle beraber neo-liberal ekonomi politikalarının benimsenmesi ve uygulanmasıyla birlikte konut ve barınma sorunu da farklı noktalara kaymıştır. Tamamen konut üretimine dayalı sermaye sınıfı büyümüş ve önem kazanmıştır. Konut üretiminin artması ama konut mülkiyetinin dağılımındaki eşitsizlik fahiş kira ve konut fiyatlarını ortaya çıkarmıştır. Daha doğru bir ifadeyle, halkın emeğinin karşılığını alma oranı o kadar düşmüştür ki, emekçiler konut fiyatlarını düne göre çok daha az karşılayabilir ya da hiç karşılayamaz olmuştur.

90'lı yıllarda birçok anlamda konut ve barınma sorununda 80'li yıllara paralellik göstermesiyle birlikte sorun derinleşerek devam etmiştir. 90'lı yıllarda TC'nin inkar, asimilasyon, yok etme politikalarının Kürtler üzerinde artması ve Kürt köylerinin zorla boşaltılması ve yok edilmesi ile beraber yüzbinlerce Kürt yaşadığı toprakları bırakarak başka kentlere göç etmek zorunda kalmıştır. Her zamanki gibi

göçe ve düşük iş gücüne mecbur bırakılan Kürtler, mülksüzler olarak kentlerde yerini almıştır. Kürtlerin kentlerde akrabalık ya da hemşericilik üzerine mahalleler kurması kendi ulusal bilincini korumaya dönük doğal konut ve barınma alanları yaratmıştır. Yani gecekondulu mahallelerini.

2000'li yıllarda AKP'nin iktidara gelmesiyle beraber inşaat sektörüne yönelim hızlanmıştır. TC gibi yarı sömürge ülkelerin ekonomik olarak birçok üretim alanını besleyen sektörlerle yönelmesi söz konusudur. Bu sektörlerin başında inşaat sektörü gelmektedir. İnşaat sektörü hem içerisinde birden fazla iş sektörünü barındırması hem de konut ve barınma alanlarına ihtiyacının sürekli olması ve AKP'ye yakın sermayedarların inşaat alanında var olması AKP'nin bu sektörü tercih etmesinin ana etkenleridir.

"Bu yolla işçilerden bu meskenlere sahip olmak için bile ağır ipotek borçları altına girmeleri gerek-

mekte, böylece işverenlerin açıkça kölesi haline gelmektedirler. Evlerine bağlıdırlar, uzaklaşmazlar, kendilerine sunulan çalışma koşullarına ne olursa olsun katlanmak zorundadırlar." [Engels 1992, s.36]

TC, inşaat sektörüyle beraber kendi sermayedarlarını beslemektedir. AKP döneminde geliştirilen inşaat politikaları, TOKİ iş birliği ile birçok iş kolunda bulunan sermayedarları beslemekte, kira ile ev sahibi yapma politikasıyla beraber işçi sınıfını sözde mülk sahibi yaparak patrona daha fazla köleleştirmektedir. Son yıllarda TOKİ bile AKP için yetersiz kalmış, TOKİ'nin yanında Yap-İşlet-Devret modelini de kullanmaya başlamıştır. Yap-İşlet-Devret modeliyle beraber inşaat sektörü üzerinden kendi sermaye gruplarını beslemeye devam ederek AKP, varlığını sürdürmeye çalışıyor.

Tüm bunlar konutun ve kentin metalaşmasıyla beraber işçi ve emekçi kesimin barınabilecek nitelikli konutlara veya barınma alanlarına sahip olmasının önündeki engeldir.

BARINAMAYANLAR: Bir Mülkiyet Kavgası

Pandemiden kaynaklı iki yıldan fazladır üniversitelerin kapalı kalması ve geçtiğimiz dönemde 'önlemlerin' kaldırılması sonucu açılmasıyla beraber öğrenciler okudukları kentlere döndü. Yaşadıkları kente dönen öğrencilerin birçok sorununun yanında bir de yıllardır devam eden barınma sorunu daha net bir şekilde ortaya çıktı. Bu sorunun temelinde yatan neden kapitalist sistemin yarattığı mülkiyet biçimidir. AKP-MHP faşist iktidarı böyle bir sorunun olmadığını dile getirmekte, sokağa çıkan öğrencileri suçlamakta veya öğrencilerin yer beğenmediğini söylemekte. Ancak biz biliyoruz ki bu sorun yani barınma sorunu sistemin sorunudur ve sistem içi çözümlerle hallolabilecek bir durumda değildir.

Yap-İşlet-Devret modelini öğrenci yurtlarının yapımında da kullanan AKP iktidarı öğrencileri fahiş yurt kiralalarına ya da ev kiralalarına mecbur etmeye çalışıyor. Öğrenci gençlik ve emekçilerin bütçesi yaşanabilecek bir evi yani konutu bile karşılayabilecek durumda değilken İstanbul Emlakçılar Odası'nın başkanı 50'den fazla konut mülkiyetine sahip olabiliyor. Ya da Enes Kara gibi arkadaşlarımız cemaat yurtlarında ölüme mahkum edilirken, AKP cemaatlere kamu yurtlarını peşkeş çekiyor.

Kaynakça:

Engels, F. [1992]. Konut sorunu. [G. Özduval, Çev.] Ankara: Sol Yayınları.

Beşler, Şehitlerimiz ve Sınıf Savaşımızın Bizden İstedikleri

“Zafer, savaştan önce kazanılır”

2 Şubat 2011, 5 kadın yoldaşımız ölümsüzleşti. Derya Aras, Fatma Acar, Gülizar Özkan, Nurşen Aslan, Sefagül Kesgin isimleri, onlar fiziken aramızdan ayrılırken fedakarlığın, kadın önderleşmesinin, sınırları aşmanın, yeniyi bugünden yaratmanın da isimleri oldu. Beşler, sınıf mücadelesine bambaşka alanlardan, bambaşka yerlerden ve belki de bambaşka çelişkiler taşıyarak katıldılar. Burjuva düşüncesinin, ataerkil yapıyla bezendirdiği hayali sınırları aşmaları onları ortaklaştıran nokta oldu. Bireysel olarak, eski dünyanın düşünce sistematiğine bağlı kaldığı sürece aşılması imkansız gibi görünen her engeli aşmayı bildiler. İdeolojik olarak da eylemsel olarak da burjuvazinin hikayeden bireysel özgürlüğünü değil, kelimenin gerçek manasıyla özgürlük olan özgürlüğün nasıl kazanılabileceğini hepimize gösterdiler.

Tüm bunları kendi yaşamlarında adım adım kazanırken, inşa ederken, her yeni olanı yaşamlarında eyleme geçirirken ve örgütlerine kazandırırken ölümsüzleştiler. Bu nedenle onlar fiziken aramızdan ayrılmış olsalar da katkılarıyla, etkileriyle ve hala verdikleri umutla yaşamaya devam ediyorlar.

***

Beş kadın yoldaşımızın ölümsüzleşme biçimi ülkemizdeki sınıf mücadelesinin keskinliğini ortaya

koymaktadır. Her Ocak ayının son haftası Komünizm ve Devrim Şehitleri Anma Haftasıdır. Devrim şehitleri, sömürsüz bir dünya yaratma sürecinde, faşizmin her türlü zulüm politikasına karşı kendi hayatından vazgeçmenin, kazanmak zorunda olduğumuzun, zafere erişmek zorunda olduğumuzun ve bu yolun zorluğunun ne demek olduğunu ortaya koymaktadır.

Hiçbir başarıya sıcak yataklarımızdan çıkmak istemeyerek, ellerimiz belimizde, gözlerimizi ovuşturarak varamayız. Sömürsüz bir dünyaya ise asla rahat ve huzurlu bir yoldan çıkamayız.

Biz sömürsüz bir dünya yaratmak istiyoruz, bir avuç asalak ise bizi sadece kendi çıkarlarına olan yoksulluk, yağma ve katliam düzenine sonsuza kadar mahkum etmek istiyor. Ve karşımızdaki sınıf binlerce yıldır öyle ya da böyle örgütlü bir sınıf. İdeolojik, pratik olarak örgütlü, ezilenlerin özgürlük eylemini psikolojik olarak yıkıma nasıl uğratacaklarının yol ve yöntemlerini bulabiliyorlar. Fakat yine de tüm bunlar onların bir avuç olduğu gerçekliğini değiştirmiyor, onlar sadece bizim çok çok örgütsüz olmamızın yarattığı güçsüzlüğümüz sonucunda güçlüler. Onların gücünün tek kaynağı bizim güçsüzlüğümüzden ve örgütsüzlüğümüzden geliyor. Bir avuç asalak, örgütsüz olduğumuz için bizim yaratmış olduğumuz bütün değerleri bile bize karşı kullanmanın yolunu bulabiliyor.

Tüm bu nedenlerle onları yıkmak, özgür bir dünya yaratmak imkansız değil ama kolayda değil. Ve hatta imkansız olmayışının veya kolaylığının da ötesinde biz bu özgürlüğü milyonların çıkarına olarak kazanmak zorundayız.

Şehitlerimiz bu kazanmak zorunda olduğumuz yaşayan kanıtlardır.

Peki biz bu özgürlüğü kazanmak için, sömürü sistemine son vermek için ne yapmalıyız? Ne yapabiliriz? Bu soruların yanıtı, aynı zamanda şehitlerimize layık bir devrimci kişilik, devrimci örgüt yaratma meselelerinin yanıtıdır.

Her şeyden önce şehitlerimiz, direnişin, sınıf mücadelesinin en çarpıcı gerçeğidir. Sömürücü sınıflardan iktidarı almanın zorla, şiddet yoluyla, dişe diş kana kan olması zorunluluğunu göstermektedir.

Hayatlarımızı ortaya koyduğumuz bu mücadelede eylemlerimiz de bu adanmışlığa eşlik etmek zorundadır. Eğer yaşam pratiğimiz bu adanmışlığa eşlik etmiyorsa, uyum sağlamıyorsa ortada bir çelişki var demektir. Ve bu çelişkiyi adanmışlığımızı değiştirerek değil yaşam pratiğimizi eleştirerek ve değiştirerek çözmemiz gerekmektedir. Hiçbir yaşam doğuştan devrimci değildir ama hiçbir yaşam da dünyaya ömür billah değişmemek üzere gelmemiştir. İleriye doğru değişim, halkın yararına, çoğunluğun çıkarına değişim devrimciliğin temel prensiplerindedir. Bunların somutluk kazandığı nokta ise örgütümüzün çıkarına değişimdir, yaşamlarımızı yeniden örgütlemektir.

Ülkede, bulunduğumuz coğrafyada özgürlüğün, başından sonuna zor yoluyla kazanabileceğinin farkına varanlar, bunun bilincine erişenler için savaş her yerdedir. Kendimizle savaş, geçmişimizle savaş, geleceğimizle savaş, düşmanımızla savaş, düşmanımızın içimize-halka yaydığı geri yarılar için savaş, ideolojik saldırılara karşı savaş... Bunların hepsi ise düşmanın onu ayakta tutan

her aparatıyla gerçekten savaşmak.

Ve biz biliyoruz ki, savaşı yalnızca savaşmak için değil, mücadele için değil, direnmek için değil kazanmak için yürütürüz, geliştiririz.

Şimdi meseleyi böyle ortaya koyduğumuz zaman, şu anımızla, şu anki gerçekliğimizle hem örgütsel hem bireysel gerçekliğimizle yetinmeyiz. Belki bugün için yaptığımız şeyler; okuduğumuz – yazdığımız yazılar, yürüttüğümüz tartışmalar, yakaladığımız derinlik düzeyi, mevcut çalışkanlık düzeyimiz, hata payımız bize yetiyor olabilir sadece bugünün işlerini kotarıyor olabilir ama yarınımızı yarının bizden beklediklerini karşılamıyor. Bu konuda emin olmamız, hem fikir olmamız gerekmektedir. Düşman her yerde paramiliter güçlerini örgütlerken, bizim üzerimize salarken, katliam planları yaparken bugünümüzle yetinmeyiz. Bu saldırılara yanıt olabilecek devrimci kişilik şekillenmesini ve örgüt şekillenmesini yaratmak zorundayız. Ya da mevcut şekillenişlerimizi ileriye doğru değiştirmek, düzeltmek yenilemek zorundayız. Çünkü *zafer, savaştan önce kazanılır*. Eğer disiplinli bir yaşam, araştıran – inceleyen bir devrimci kişilik şekillenmesi, yanı başımızdakini hikayeden değil gerçekten düşünen bir devrimci kişiliği, savaşçı ve militan bir ruhu savaş burnumuzun dibine geldiğinde hayata geçirmeye çalışırsak, o savaşı kaybetmişiz demektir. Eğer bugünden atılırsak, henüz hala vaktimiz varken kendimizi kazanmaya kilitler ve ona uygun kişilik ve devrimci örgüt şekillendirirsek savaşımızın sonucunu daha bugünden biliriz: Zafer.

Tüm bunların sonucunda, şehitlerimize layık olmak demek, kazanmaya – zafere odaklanmak demektir. Zaferi ise yarınki değil bugünkü pratiğimiz belirleyecektir! Mücadelemizin 50'inci yılında halkın bizden beklentilerini, şehitlerimizin bizden beklentilerini bilmek için kahin olmaya gerek yok, sadece içerisinde olduğumuz savaşa göre şekillenelim yeter.

MÜLTECİ VE GÖÇMENLERE YÖNELİK IRKÇI SALDIRILARA *geçit verme!*

CIWANÊN DEMOKRATÊN NÛ

Me Cane Xwe da Dozeke Cihanê Ji Binê Rehên We ve Hilwesîne!
Kovara Ciwanên Siyasî | Hejmar 17, Reşemî - Adar 2022 | ISSN: 2149-1208 | 10 TL

LI DIJÎ ÊRÎŞEN FAŞÎST EM
bibin yek!

